

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

19511

Μέ απόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τά διδακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καὶ Λυκείου τυπώνονται ἀπό τὸν Ὀργανισμό Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων καὶ μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ.

ἀνθολόγιο γιά τά παιδιά του δημοτικοῦ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΛΟΓΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ἀθήνα 1979

δοκιμήρω δοτ λαϊκή ή αγάθη
σταφι μεριμνή

ἀνθολόγιο

γιά τά παιδιά του δημοτικοῦ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ἀθήνα 1979

ογδόθνύ

δοκτούρ θοτ χάριτα τά για

ΜΕΡΟΣ ΠΑΤΡΙ

ΟΙ ΑΝΤΙΩΤΕ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

εγιά θέμα

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΠΟΠΤΕΣ : ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ*
ΓΙΩΡΓΟΣ Π. ΣΑΒΒΙΔΗΣ

ΜΕΛΗ : ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΣ
ΑΛΕΞΗΣ ΔΗΜΑΡΑΣ
ΚΑΛΗ ΔΟΞΙΑΔΗ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΛΙΝΑ ΚΑΣΔΑΓΛΗ
ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΟΥΣΤΑΚΑ

* Από τήν έναρξη του Άνθολογίου ως τό Νοέμβριο 1974

Η ΠΟΙΗΣΗ

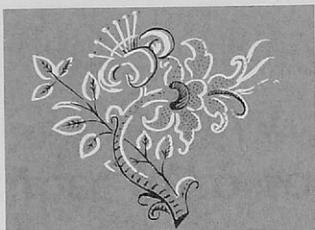
ΕΠΟΝΤΕΣ ΜΙΧΑΗΛ ΖΑΖΙΝΟΥΔΑΚΟΣ
ΛΙΓΝΙΤΟΣ ΕΠΙΒΙΒΛΗΣ

ΜΕΛΑ ΑΡΙΣΤΕΙΑΝΣ ΒΟΥΛΓΟΥΚΑΣ
ΑΒΕΝΔ ΣΗΜΑΡΑΣ
ΚΑΛΗ ΠΟΕΙΑΣ
ΛΙΓΡΙΤΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΥΝΙΑ ΚΑΣΤΑΛΑ
ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΟΥΣΙΑΚΑ

Εποιητικό πρόγραμμα για την απόβλεψη στη μέλλουσα φωνή *

Στή μνήμη τοῦ Ζαχαρία Παπαντωνίου

(1877-1940)

πού τούς πάντας στέλλει το βιβλίο

ΑΓΓΕΛΙΟΝ ΟΡΑ τιά ἔχεις μάθει νά διαβάσεις
και ἔρεις πόσα διαρφα κρέματα
μπορει νά ποιη χαρίσει ἓνα βιβλίο.
Μπορει νά σε κάνει νά γελάσεις,
νά διασκεδάσεις, θεωρεις και νά πάρ-
σεις στην καρδιά μά μικρή ψυχή, αξέρει και ή λό-
τη αύτη θα μοιώσει με χαρά.

Τέτοιας ιστορίας, πού έχουν μέσα και υπάρει και
λεπτή, γρίφουν σημάνεις γάρη των παιδιών οι
μεγάλοι ποιητές αγαπήντες δηλαδή από την πατέντα η
μαμά σου κι ο πατέρις σου κι η δαισκάλη. Σέ

πανεπιστημιακή παιδεία και ανάπτυξη

(01-21-7721)

Γιά σένα πού πήρες αυτό τό βιβλίο

ΩΡΑ πιά ̄χεις μάθει νά διαβάζεις και ̄έρεις πόσα ̄μορφα πράγματα μπορεῖ νά σου χαρίσει ̄να βιβλίο. Μπορεῖ νά σέ κάνει νά γελάσεις, νά διασκεδάσεις, ̄σως και νά νιώσεις στήν καρδιά μιά μικρή λύπη, ἀλλά και ἡ λύπη αυτή θά μοιάζει μέ χαρά.

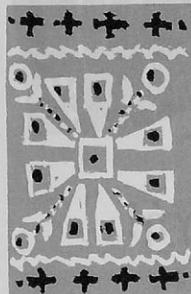
Τέτοιες ίστοριες, πού ̄χουν μέσα και χαρά και λύπη, γράφουν συχνά γιά χάρη τῶν παιδιῶν οἱ μεγάλοι πού τ' ἀγαπᾶνε ̄πως σ' ἀγαπᾶ ̄σένα ἡ μαμά σου κι ὁ πατέρας σου κι ἡ δασκάλα. Σέ

μερικούς μάλιστα ἀρέσει νά τίς γράφουν τραγουδιστά, καὶ τότε γίνονται τά ποιήματα.

Διαλέξαμε κι ἐμεῖς τίς πιό ώραιες ιστορίες καὶ τά πιό ώραια ποιήματα πού βρήκαμε, καὶ φτιάξαμε γία σένα αὐτό τό βιβλίο. Ἀκριβῶς ὅπως διαλέγεις κι ἐσύ λογούδια στόν κῆπο καὶ φτιάχνεις μιά ἀνθοδέσμη. Γι' αὐτό τό βιβλίο μας τό εἴπαμε Ἀνθολόγιο.

Ἐσύ θά τό διαβάσεις στό σχολεῖο καὶ στό σπίτι, κι ἂν σοῦ ἀρέσει, θά θέλεις νά τό διαβάζεις δυνατά καὶ στούς ἄλλους. Ἐτσι θά εἶναι διπλή ἡ εὐχαρίστηση.

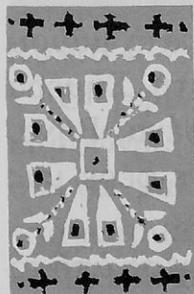

Προσευχή

Πέφτω, κάνω τό σταυρό μου
κι ἄγγελο ἔχω στό πλευρό μου.
Δοῦλος τοῦ Θεοῦ λογιοῦμαι
καί κανένα δέ φοβοῦμαι.

(Δημοτικό)

Φεγγαράκι μου λαμπρό!

Φεγγαράκι μου λαμπρό,
φέγγε μου νά περπατῶ,
νά πηγαίνω στό σκολειό
νά μαθαίνω γράμματα,
γράμματα σπουδάματα,
τοῦ Θεοῦ τά πράματα.

(Δημοτικό)

Κικιρίκου! νά ή αύγη!

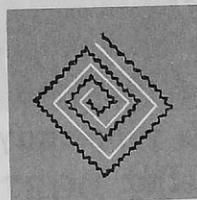
KIKIPIKOY! νά ή αύγη! λάλησε ό μαυρος κόκορας μέ τήν κατάμαυρη ούρα. Κικιρίκου, σηκωθῆτε ὅλοι! λαλοῦσε τήν αύγή, ψηλά ἀπό τόν τοῖχο τῆς αὐλῆς. Κικιρίκου, ἥρθε ή Ρήνα! κικιρίκου, σήκω, Ρήνα, φέρε μας φαγί!

Κά κά κά, κακαρίζει καί ή κότα ή μαυριδερή. Σήκω, Ρήνα! φωνάζει καί αύτή. Σήμερα θά κάμω τό πιό καλό αύγό. Γιά σένα, Ρήνα, φύλαγα τό πιό μεγάλο αύγό. "Ελα φέρε μας φαγί!"

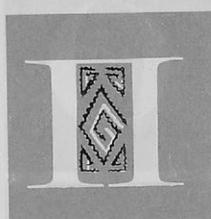
Πί πί πί, φώναξαν καί οι πάπιες μέσα ἀπό τό

αύλακι. Πί πί πί, φώναξαν καί αύτές. "Ελα,
Ρήνα, βάλε μας καθαρό νερό.
— Κικιρίκου, νά ή αύγη! σήκω, Ρήνα!

(Από τό Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο)

‘Ο γερο-Βαγγέλης ό τσαγκάρης

ΑΠΠΟΥΛΗ! εἶπε ό πατέρας νά
μοῦ μπαλώσεις τά παπούτσια,
φώναξε ό Ρήγας, καί χαιρέτησε
τό γερο-τσαγκάρη, τό Βαγγέλη.
‘Ο Βαγγέλης δύναται νά λευκάνει.

Κοντά σ' ένα χαμηλό πάγκο δουλεύει άκομη.

‘Ο γερο-τσαγκάρης πότε ράβει καί πότε
καρφώνει. Ράβει καί τεντώνει τούς άγκωνες,
σά νά μαλώνει. Καρφώνει, καί σ' δλο τό
τσαγκάρικο άκούεται: Τάκ τάκ! τόκ τόκ!
— ”Ε, κύρι Βαγγέλη! δέν άκους; Χάλασαν πάλι

τά παπούτσια μου! φώναξε πιό δυνατά ό Ρήγας.

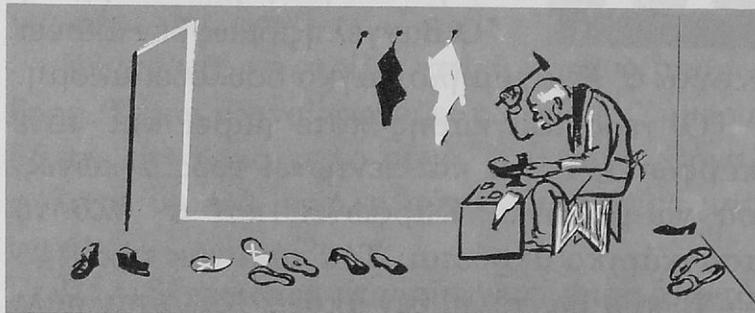
—'Εσύ είσαι, Ρήγα; καί δέ σέ κατάλαβα! Χάλασαν πάλι τά παπούτσια; 'Εγώ τήν Τετάρτη τά ἔραψα. Τί εἶναι αὐτά; εἶπε ό γερο-Βαγγέλης, ό τσαγκάρης.

— Παίζω τόν κουτσό, κύρ Βαγγέλη, μέ τόν Τζανή, τόν ἐγγονό σου! τοῦ ἀπαντᾶ ό Ρήγας.

Χαμογέλασε ό γερο-τσαγκάρης. Χάιδεψε τό Ρήγα καί τοῦ εἶπε:

— Παιδιά μου, γειά νά 'χετε, καί νά παίζετε πάντα τόν κουτσό. 'Εδῶ εἶναι ό γερο-Βαγγέλης ό τσαγκάρης.

(Άπό τό 'Αλφαβητάρι μέ τόν ἥλιο)

Καλύτερα βρεμένος παρά φορτωμένος

ΨΑΡΗΣ, ὁ γάιδαρος τοῦ γεροκανέλη, πρόβαλε στό δρόμο. Τί νά γυρεύει; Θέλει νά ίδει, θά 'χει δουλειά σήμερα ή δῆχι;

Βρέχει, βρέχει δυνατά. Ὁ Ψαρής στέκεται καὶ κοιτάζει.

Τά κεραμίδια τρέχουν σά βρύσες. Τά νερά κυλοῦν στό μικρό δρόμο σάν ποτάμι. Οἱ διαβάτες τρέχουν γρήγορα νά χωθοῦν στά σπίτια τους.

Τί καλά, οὕτε φόρτωμα οὕτε μαγκούρα ἔχει σήμερα. Ἰσως οὕτε καὶ αὔριο, λέει ὁ γάιδαρος

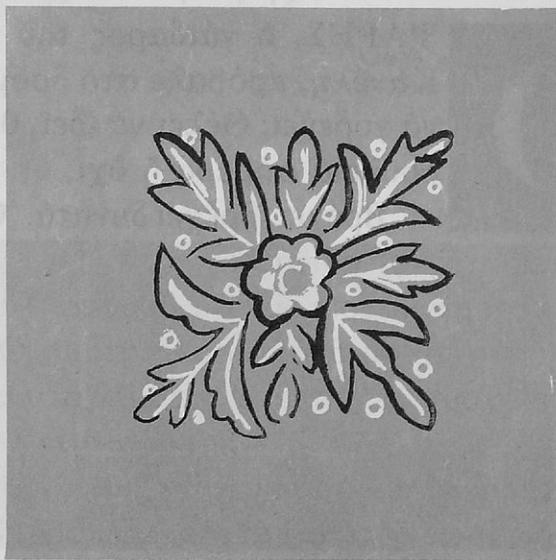
κι ἀπό τή χαρά του κρεμᾶ τ' αὐτιά του πιό κάτω.

Βιαστικά περνοῦσε ἀπό κεῖ μιά κότα. Εἶδε τό γάιδαρο νά βρέχεται, καί τοῦ εἶπε:

— Βρέχεσαι, καημένε! Φύγε, ἔμπα μέσα! Θά χαλάσεις τή φορεσιά σου.

— Καλύτερα βρεμένος παρά φορτωμένος, ἀπαντᾶ ὁ Ψαρής. Καί συλλογίζεται τό βαρύ φόρτωμα καί τή μαγκούρα τοῦ γερο-Κανέλη.

(Από τό Ἀλφαβητάρι μέ τόν ἥλιο)

Τό πουλάκι

ΙΚ, ΤΙΚ, ένα μικρό πουλάκι χτύπησε στό τζάμι. "Εξω ξριχνε χιόνι πολύ. Μέσα δλοι κάθονταν γύρω στό τζάκι. Μά κανένας δέν άκουσε τό χτύπημα. Ό πατέρας τούς διάβαζε μιά ίστορία, κι δλοι πρόσεχαν τά λόγια του.

"Υστερα άπό λίγο, ξαναχτυπᾶ τό πουλάκι· τίκ, τίκ! «Τσίου, τσίου» φώναξε δυνατά, σά νά έλεγε:

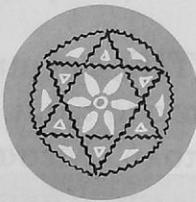
—'Ανοίξετε, παιδιά! Δέ θά γλιτώσω. Μέ πάγωσε τό χιόνι!

Ή Ρήνα άκουσε τό χτύπημα. Άμέσως σηκώθηκε, και πῆγε στό παράθυρο. Δέν εἶδε τίποτα.

«'Ισως δέν ἄκουσα καλά. Δέν εἶναι τίποτα»
εἶπε, καὶ κίνησε νά φύγει.

Μά ἔξαφνα ἄκουσε πάλι: τίκ, τίκ! τσίου,
τσίου!

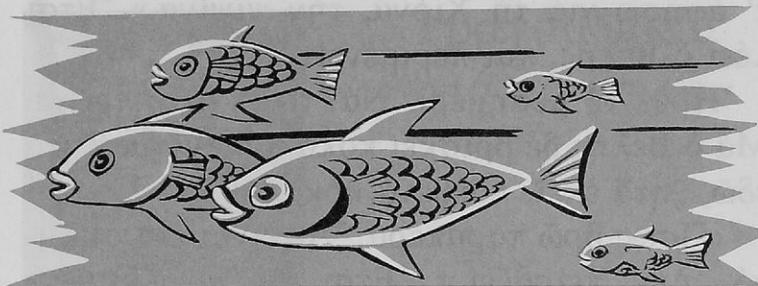
”Ανοιξε τότε ἡ Ρήνα τό παράθυρο. Μεμιᾶς
τό πουλάκι μπῆκε μέσα. Πετοῦσε καὶ φώναζε:
— Τσίου, τσίου. Τί καλά παιδιά! τί καλό
τζάκι!

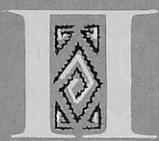
Τό πουλάκι

Τίκ, τίκ! Ανοιχτε μου, παιδιά!
Ἐγώ δέν ἔχω πιά φωλιά,
τή σκέπασε τό χιόνι.
Ἐξω, μαυρίλα, παγωνιά.
Καί στή ζεστή σας τή γωνιά
καλή φωτιά φουντώνει...
Ανοιχτε μου, καλά παιδιά!

(Από τό Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο)

Μπροστά στή θάλασσα

ΕΡΑΣΕ κι ἡ Ἀποκριά. Ὁρθε ἡ Καθαρή Δευτέρα. Σήμερα ὅλοι γιορτάζουν. Ἄντρες καὶ γυναικεῖς, ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλοι κατέβηκαν στό γιαλό.

‘Ωραῖα πού εἶναι! Θά μείνουν ὅλη τήν ἥμέρα ἔξω, μπροστά στή θάλασσα.

Πόσα παιδιά παίζουν στήν ἀκρογιαλιά! Ρίχνουν στή θάλασσα βαρκοῦλες καὶ καραβάκια μέ ἄσπρα, κάτασπρα πανιά. Δέτε τα, πῶς γλιστροῦν ἀπάνω στό νερό!

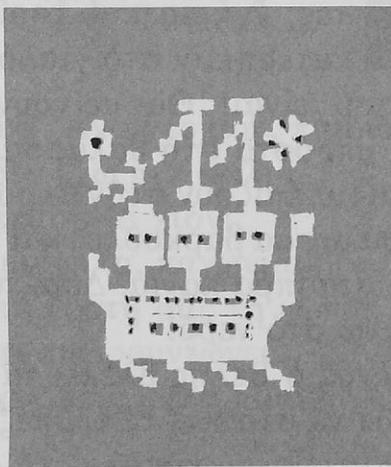
Ξαπλωμένος ὁ Βελής βλέπει τά παιγνίδια, καὶ περιμένει νά στρωθεῖ τό τραπέζι. «Σήμερα θά φάω μόνο τρυφερά κόκαλα. Τά σκληρά θά

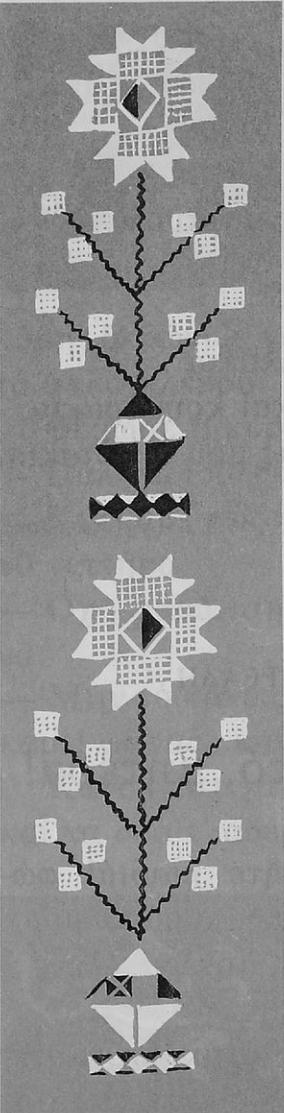
τ' ἀφήσω γιά τή Χιόνα, τήν ψιψίνα.» "Ετσι λέει ὁ Βελής, καί περιμένει.

"Ηρθε τό μεσημέρι. Νά, τώρα ὅλοι τρῶνε. Μά ὁ Βελής δέ βρίσκει κόκαλο κανένα. Ζητᾶ ἐδῶ, ζητᾶ ἐκεῖ, πουθενά κόκαλο!

«"Ισως βρῶ παραπέρα. "Ας εἶναι καί σκληρό. Δέν πειράζει.» "Ετσι συλλογίζεται ὁ Βελής, καί πάει σ' ἄλλα τραπέζια. Ζήτησε παντοῦ, μά πουθενά δέ βρῆκε κόκαλο κανένα. "Ο Βελής θύμωσε τότε. Γύρισε στό σπίτι νησικός κι ἄρχισε νά γκρινιάζει μέ τήν ψιψίνα.

(Από τό 'Αλφαβητάρι μέ τόν ἥλιο)

Τραγουδάκια γιά τό μωρό

1.

Τό παιδί μας τοῦτο δά
πότ' ἐγίνη τόσο δά
καὶ φωνάζει καὶ γελᾶ
καὶ χορεύει καὶ πηδᾶ
καὶ τόν κόσμο τόν χαλᾶ.

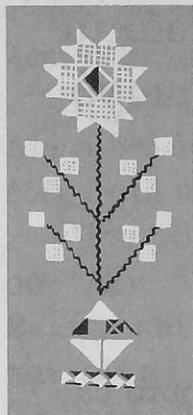
2.

Νά τό δείρω θέλω γώ
μέ τῆς μύγας τό φτερό.
Νά τό δείρω θέλω πάλι
μέ τῆς μύγας τό ποδάρι.

3.

Πάει πάει τό μυρμηγκάκι
γιά ψωμί καὶ γιά τυράκι
στοῦ μωροῦ τό λαιμουδάκι.
Γάτ, γάτ, γάτ!

4.

”Ελα, ἔλα νά σοῦ πῶ
τί μοῦ εἶπε ὁ λαγός.
Εἶπε μου νά σ' ἀγαπῶ
καὶ νά μήν τό μαρτυρῶ

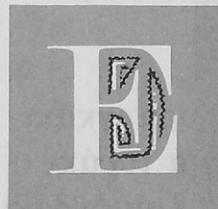
5.

Τίλι τίλι, τιλιλάκια
καὶ κλωστές καὶ κουβαράκια
στῆς κορούλας μου τ' αὐτάκια.

(Δημοτικά)

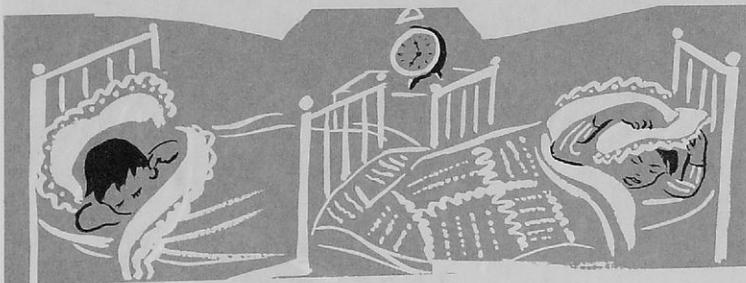
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΑΝΔΡΕΑΔΗ

Μήν τό κάνεις αὐτό, μητέρα!

ΦΕΞΕ· σηκωθῆτε παιδιά! φώ-
ναξε μιά ήμέρα ἡ κυρα-Θύμιω.
— Λίγο ἀκόμη, μητέρα, ἔλεγε ἡ
Λίνα.

—”Ασε μας λίγο ἀκόμη, μητέ-
ρα, σέ παρακαλοῦμε. Δέν ξημέρωσε καλά ἀ-

κόμη, ξεφώνιζε καί ὁ Λόλος, καί γύρισε ἀπό τό ἄλλο πλευρό.

Θύμωσε ἡ κυρα-Θύμιω τότε:

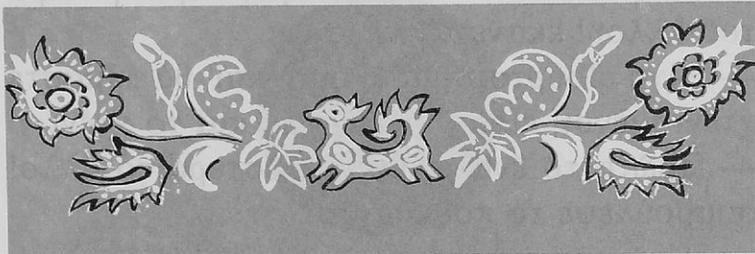
— Πάλι τά ἴδια θά 'χουμε καί σήμερα; φώναξε.
Κι ἔκαμε πώς πηγαίνει τάχα γρήγορα κατά τό νιπτήρα.

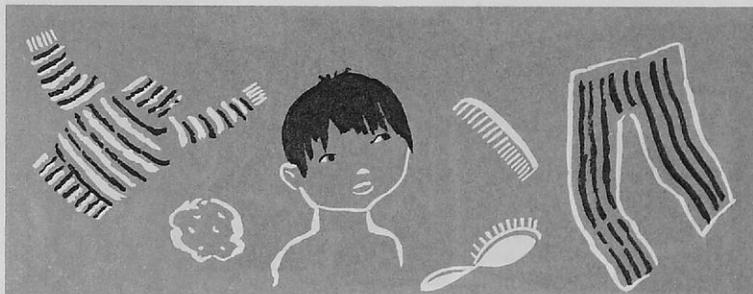
— "Οχι, μαμά, σηκώθηκα! εἶπε ἀμέσως ἡ Λίνα.

— Μήν τό κάνεις αὐτό, μητέρα! Νά! σηκωθήκαμε! φώναξε καί ὁ Λόλος.

Καί στή στιγμή πετάχτηκαν ἀπό τό κρεβάτι καί τά δυό τ' ἀδέρφια...

(Από τό Αλφαβητάριο τό Νέο)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Τό πρωινό ντύσιμο

K

ΑΤΣΕ, χρυσό μου, φρόνιμα, νά σέ πλύνω! είπε ή μαμά.

— Παιδί μου, πρέπει νά σταθεῖς ήσυχο, έκανε τό νερό.

— ”Αν δέν τριφτεῖς καλά μέ το σαπούνι, δέ θά βγοῦν οί μουντζούρες! είπε ό τρίφτης.

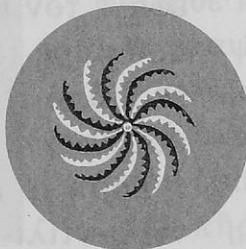
— Τό ένα αύτί τό σκουπίσαμε, τώρα ή σειρά του ἄλλου! έκανε τό προσόψι.

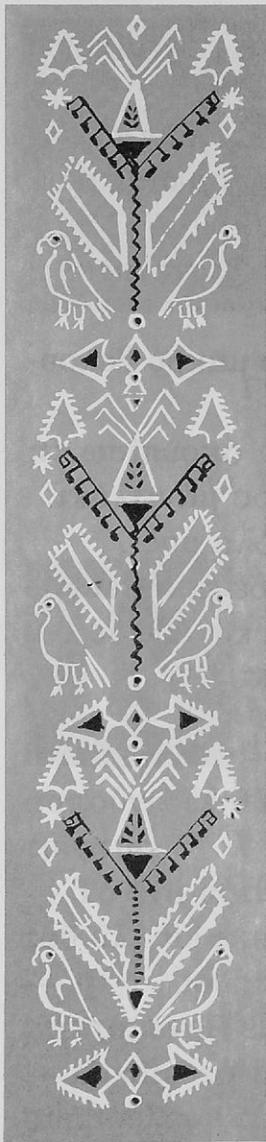
— Λίγο βούρτσισμα ἀκόμη καί θά είμαστε χτενισμένοι! είπαν ή βούρτσα καί τό χτένι.

— Πρῶτα τό ένα χεράκι κι υστερα τό ἄλλο! συμβούλεψε τό πουκάμισο.

- "Οσο πᾶνε, τά γαμπάκια μας παχαίνουν!
ἀναστέναξαν οἱ κάλτσες.
- "Ο, τι ἀξίζει ὅλο τό ντύσιμο, ἀξίζουν τά πα-
πούτσια! καμάρωσαν τά μαῦρα γυαλιστερά
μποτάκια.
- Τώρα, φόρεσέ με δίχως νά ξεχτενιστεῖς!
εἶπε τό κόκκινο πουλοβεράκι.
- Καί τελευταῖο ἐγώ! ἔκανε τό μακρύ βελού-
δένιο παντελόνι.
- Τώρα δέ μένει παρά νά σου σκουπίσω τή
μυτούλα! πρόσθεσε τό κάτασπρο μαντιλάκι.
- "Ετοιμοι! ἔτοιμοι! φώναξαν ὅλα μαζί.
- Τίποτε δέν εἶναι ἔτοιμο, ἂν δέ φιλήσω ἐγώ
τό παιδάκι μου! εἶπε ἡ μανούλα καί ἔδωσε ἔνα
ζεστό ζεστό φιλί στό μαγουλάκι.

(Από τό βιβλίο Στῆς Μαμᾶς τήν ἀγκαλιά)

Ντίλι-ντίλι-ντίλι...

Ντίλι-ντίλι-ντίλι,
ντίλι τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ἡρθε ὁ ποντικός,
πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

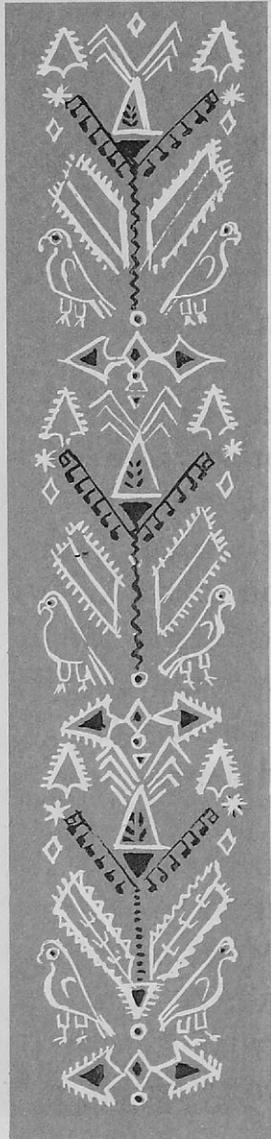
Ἡρθε καί ἡ γάτα,
ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ἡρθε καὶ ὁ σκύλος
κι ἐπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καὶ κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ἡρθε καὶ τό ξύλο
καὶ σκότωσε τό σκύλο
πού ἐπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καὶ κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

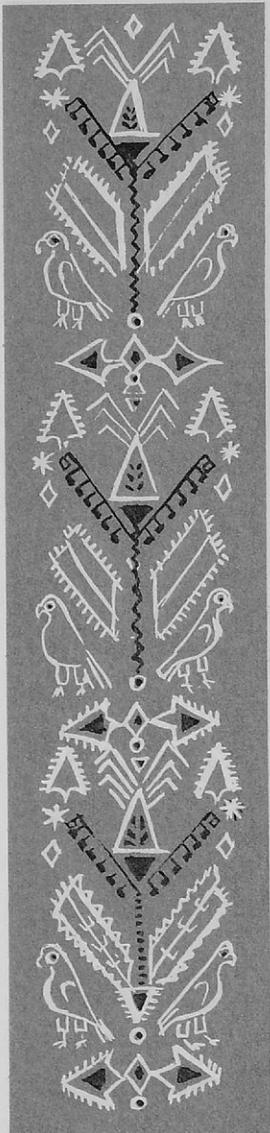
Ἡρθε κι ἡ φωτιά
κι ἔκαψε τό ξύλο
πού σκότωσε τό σκύλο
πού ἐπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι

μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ὕρθε καί τό ποτάμι
κι ἔσβησε τή φωτιά
πού ἔκαψε τό ξύλο
πού σκότωσε τό σκύλο
πού ἔπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό^ό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ὕρθε καί τό βόδι,
ρούφηξε τό ποτάμι
πού σβησε τή φωτιά
πού ἔκαψε τό ξύλο
πού σκότωσε τό σκύλο
πού ἔπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό^ό
πού πῆρε τό φιτίλι

μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

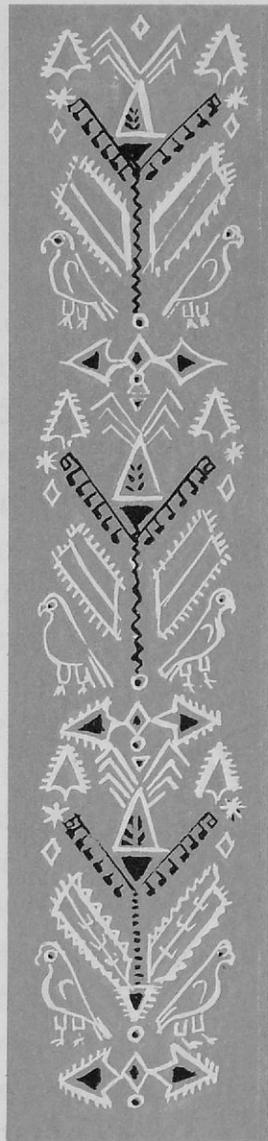
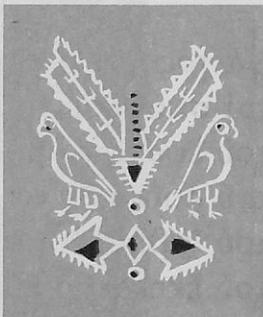
Ἔθρε καί ὁ λύκος
κι ἔφαγε τό βόδι
πού ρούφηξε τό ποτάμι
πού 'σβησε τή φωτιά
πού ἔκαψε τό ξύλο
πού σκότωσε τό σκύλο
πού ἔπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

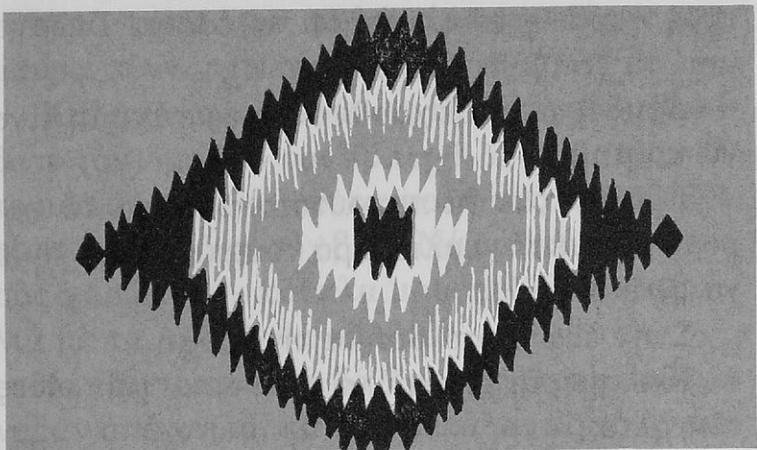
Νά τος καί ὁ κυνηγός
καί σκότωσε τό λύκο
πού ἔφαγε τό βόδι
πού ρούφηξε τό ποτάμι
πού 'σβησε τή φωτιά
πού ἔκαψε τό ξύλο

πού σκότωσε τό σκύλο
πού ἔπνιξε τή γάτα
πού ἔφαγε τόν ποντικό
πού πῆρε τό φιτίλι
μέσ' ἀπό τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

Ντίλι-ντίλι-ντίλι,
ντίλι τό καντήλι
πού ἔφεγγε καί κένταγε
ἡ κόρη τό μαντίλι,
ντίλι-ντίλι-ντίλι.

(Δημοτικό)

ΕΠ. Γ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗ

Τί ὅνειρο εἶδε ἡ Δαφνούλα γιά τόν ἥλιο

ΙΔΑ στόν ὕπνο μου πώς ἄνοιξα
τό παράθυρο νά καλημερίσω
τόν ἥλιο, κι ἔξω ἦταν κατασκό-
τεινα.

Τόσο ἦταν τό σκοτάδι πού
δέν μποροῦσα οὕτε τίς κάλτσες μου νά βρῶ.
— Ποῦ εἶναι ὁ ἥλιος μου; ρωτοῦσα λυπημένη.
Ποῦ εἶναι ὁ ἥλιος ὁ χρυσός μου, μέ τίς λαμ-

πρές ἀκτίνες του; ρώτησα κι ἐσένα, Γιωργο
μου, κι ἐσύ μοῦ εἶπες:

— Δένξέρω, νά σέ χαρῶ, ἄφησέ με ἀκόμη λίγο
νά κοιμηθῶ.

”Εβαλα τότε τά παπούτσια μου καί τό φό-
ρεμά μου μέ τά γυαλιστερά κουμπιά, καί βγῆκα
νά βρῶ τόν ἥλιο.

Στήν ἔξωπορτα βρῆκα τή βροχή.

— Καλημέρα, βροχούλα μου, εἶπα· μήν εἶδες
τόν ἥλιο;

— Βρρρ, πλίτς, πλάτς! ἦταν ἡ μόνη ἀπάντη-
ση.

— Α, ἔτσι μοῦ εἶσαι, κυρα-Πλίτσι-πλάτσα;
εἶπα καί ἄνοιξα τήν δύμπρέλα μου.

Λίγο παρακάτω ἀπάντησα τόν ἄνεμο.

— Δέ μοῦ λές, σέ παρακαλῶ, ἐσύ πού ἔρχεσαι
ἀπό τόσο μακριά, δένξέρεις ποῦ εἶναι σήμερα
ὁ χρυσός ὁ ἥλιος;

— Βββούου, βάο, βάο! ἔκανε ὁ ἄνεμος.

— Αὐτό δέν εἶναι ἀπάντηση· πές μου, σέ πα-
ρακαλῶ, τοῦ εἶπα πάλι.

— Βββούου, βάο, βάο! ἔξακολουθοῦσε νά
βουίζει ὁ ἄνεμος.

— Από πρόστυχο νά περιμένω ἀπάντηση; εἶ-
πα, καί πήγα παραπέρα.

΄Από πάνω μου ψηλά, κάτι μεγάλα κατάμαυρα σύννεφα ἔπαιζαν κυνηγητό.

— Καλά μου συννεφάκια, τά ρώτησα, μήν εἴδατε τόν ὅμορφο τόν ἥλιο; Κάθεστε στή γειτονιά του, καί θά ξέρετε· πολύ σᾶς παρακαλῶ, πέστε μου ποῦ νά τόν βρῶ; Νά μοῦ τό πεῖτε, καί σᾶς χαρίζω τήν κούκλα μου τήν Τριανταφυλλιά μέ τά δλόξανθα μαλλιά.

— Δέν ἔχουμε καιρό, δέν ἔχουμε καιρό, μοῦ φώναξαν ἀπό ψηλά, καί μέ κοίταξαν τόσο ἄγρια, πού ἔτρεξα νά χωθῶ στό δάσος.

΄Ηταν ἐκεī μιά τριανταφυλλιά μέ πολλά μπουμπούκια.

— Τριανταφυλλίτσα μου, νά σέ χαρῶ, ἐσύ πού εἶσαι καλή σάν τόν ἥλιο, δέ μοῦ λές ποῦ κάθεται σήμερα τόσην ὥρα ὁ ἥλιος;

— Θρό! θρό! κάνει ἡ τριανταφυλλιά. "Αχ, διψοῦσα πολύ, τά φύλλα μου ἥταν κατασκονισμένα, τά μπουμπούκια μου κόντευαν νά μαραθοῦν.

— Μά ὁ ἥλιος; εἶπα κλαίγοντας ἐγώ.

— "Ω, διψοῦσα τόσο πολύ, ἔλεγε ἡ τριανταφυλλιά· μά ἥρθαν οἱ δροσερές σταλαματιές, μέ πότισαν, μοῦ ἔπλυναν τά φύλλα μου, δυνάμωσαν τά μπουμπούκια μου, κι ἔτσι σηκώθηκαν

πάλι τά κεφαλάκια τους. Σάν ἔρθει ὁ ἥλιος, θά φιλήσει ἔνα τά μπουμπούκια μου, και θά ἀνοίξουν τά φύλλα τους νά σκορπίσουν γύρω τή μυρουδιά.

— Ξέρεις πότε θά ’ρθει; ρώτησα πάλι τήν τριανταφυλλιά.

Αὐτή ὅμως ὅλο κι ἔκανε «θρό! θρό!» χωρίς νά μοῦ δίνει ἄλλη ἀπόκριση.

Τράβηξα λυπημένη τό δρόμο μου. Πόσο σκοτεινά ἦταν ἐκεῖ μέσα στό δάσος! Θά ἔβαζα τίς φωνές, ἂν δέν ἄκουγα νά κελαηδεῖ ἔνα πολύ ὅμορφο πουλί.

— Τί θά μοῦ χαρίσεις, Δαφνούλα, μοῦ εἶπε, ἀν φωνάξω ἐγώ τόν ἥλιο, και βγεῖ νά τόν δεῖς;
— ”Ω, ἔνα φιλάκι, ἔνα γλυκό φιλάκι, εἶπα.

Και πῆρα στά χέρια μου τό πουλάκι, και τό φίλησα.

Πέταξε τότε τό πουλάκι κι ἀνέβηκε στήν κορυφή τοῦ ψηλότερου δέντρου, και ἄρχισε νά κελαηδεῖ. Τί ώραια πού κελαηδοῦσε!

Πρῶτα σιγά σιγά, ὕστερα πιό δυνατά, και στό τέλος τόσο δυνατά, πού ὅλα γύρω τά λουλούδια σήκωσαν ἀπάνω τά κεφαλάκια τους, και ὅλα τά ζῶα στό δάσος ἔτρεξαν ν’ ἀκούσουν τό τραγούδι του.

Σέ λίγο ἄρχισα νά χοροπηδῶ κι ἐγώ, γιατί πίσω ἀπό τά σύννεφα πρόβαλε ὀλόλαμπρος ὁ ἥλιος μου. Τά σύννεφα ἔτρεξαν ὅσο μποροῦσαν, νά κρυφτοῦν. Ὁ ἄνεμος κάθισε ἡσυχος σάν ἀρνάκι στά πόδια του ἥλιου. Ἡ βροχή κρύφτηκε μέσα στή γῆ. Ἀπό τή μιά κορφή του βουνοῦ ὡς τήν ἄλλη ἀπλώθηκε ἔνα ὠραιότατο οὐράνιο τόξο.

— Καλῶς μου τον, τόν ἥλιο μου, καλῶς τον! φώναξα καί του ἔστελνα φιλιά.

Καί τή στιγμή ἐκείνη... ξύπνησα.

(Από τό 'Αλφαβητάριο)

Δύο κατσίκες σ' ἔνα γεφύρι

ΥΟ κατσίκες ἀνταμώθηκαν μιά φορά ἐπάνω σ' ἔνα στενό γεφύρι.

— Ή μιά εἶπε:

— Κάμε τόπο νά περάσω ἐγώ!

— Ἐσύ νά πᾶς πίσω καί ν' ἀφήσεις νά περάσω ἐγώ πρῶτα! ἀποκρίθηκε ἡ ἄλλη θυμωμένη.

— Πῶς εἶπες; φώναξε ἡ πρώτη. Ἐγώ νά κάμω τόπο νά περάσεις ἐσύ; Εἶσαι στά σωστά σου;

— Ἔτσι; φώναξε τότε ἡ ἄλλη. Δοκίμασε λοιπόν νά περάσεις!

Τό μάλωμα βάσταξε ἀρκετή ὥρα μέ πολύ πεῖσμα.

Τέλος χύθηκαν ἡ μιά ἐπάνω στήν ἄλλη μέ μεγάλη δρμή. Χτυποῦσαν τά κέρατά τους

ἄγρια καί θυμωμένα. Ἀλλά τό γεφύρι ἦταν στενό καί γκρεμίστηκαν κι οἱ δυό τους.

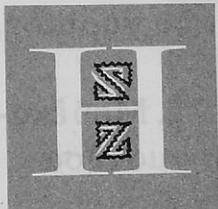
Κάτω ἦταν ποτάμι μέ βαθιά νερά. Οἱ δυό κατσίκες θά πνίγονταν χωρίς ἄλλο. Γιά καλή τους ὅμως τύχη, τίς εἶδε ὁ βισκός, ἔτρεξε, καὶ μέ πολλά βάσανα κατόρθωσε νά τίς γλιτώσει.

(Ἀπό τὸ βιβλίο *Ἴστορίες*, Ἀναγνωστικό Β' Δημοτικοῦ)

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗ

Πῶς ἔνα ἄλογο κι ἔνας σπουργίτης βοηθοῦν δ ἔνας τόν ἄλλο

 ΤΑΝ χειμώνας, χιόνα σκέπαζαν τά βουνά καί τούς κάμπους· κάτασπρες ἦταν οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν.

Τά σπουργίτια δέν ἔβρισκαν τροφή καί πεινοῦσαν.

“Ἐνα σπουργίτι πέταξε στό στάβλο ἐνός ἀλόγου.

— Μοῦ δίνεις τήν ἄδεια νά φάω κι ἐγώ λίγους

σπόρους; τοῦ λέει. "Ολα γύρω τά σκέπασαν τά χιόνα. Δέ βρίσκω νά φάω καί πεινῶ, τό ἄμοιρο. "Αν ἔβρισκα, δέ θά ζητιάνευα.

Τό ἄλογο ἀποκρίθηκε μέ καλοσύνη:
—"Ελα κοντά μέ θάρρος καί φάε ὅσο θέλεις.
Εἶναι ἐδῶ ἀρκετό κριθάρι καί γιά μένα καί γιά σένα.

Τό σπουργίτι πλησίασε, κι ἔτσι ἔτρωγαν μαζί, σάν ἀγαπημένοι φίλοι. Ἀφοῦ χόρτασε, τό σπουργίτι εἶπε:

— Σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐχαριστῶ πολύ. Μοῦ ἔκαμες μεγάλη χάρη καί δέ θά τή λησμονήσω.

Κι ἐνῶ πετοῦσε, ἔλεγε μέ τό νοῦ του:
—"Η χάρη θέλει ἀντίχαρη. Μά τί μπορῶ νά κάμω, ἐγώ ὁ μικρός, στό μεγάλο καί δυνατό ἄλογο;

Πέρασε ὁ χειμώνας, ἥρθε ή ἄνοιξη, κι

ὕστερα τό καλοκαίρι. Πολύ μεγάλη ἦταν ἡ ζέστη.

Πλῆθος μύγες ἦταν στό στάβλο και πείραζαν τό ἄλογο και δέν τό ἄφηναν νά ἡσυχάσει.

Τότε εἶπε ὁ σπουργίτης:

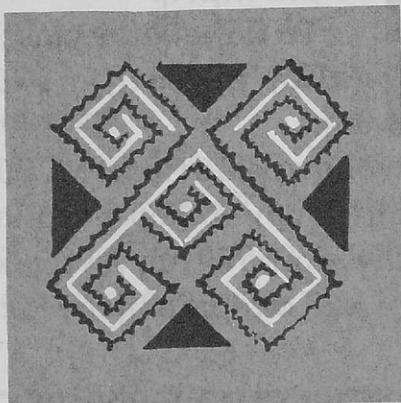
— Νά ώρα, νά κάμω κι ἐγώ κάτι στό καλό ἄλογο.

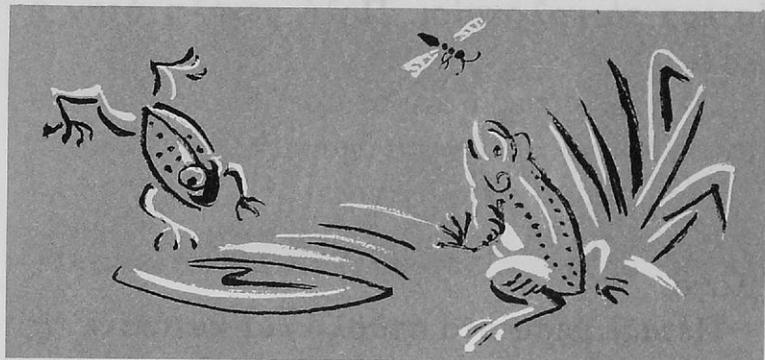
Πέταξε μέσα στό στάβλο και κατάπινε τίς μύγες.

Ἐτσι χόρταινε, μά και λευτέρωνε τό φίλο του ἀπό τή μεγάλη ἐνόχληση. Τό ἄλογο χλιμίντριζε ἀπό εὐχαρίστηση, σά νά ἔλεγε στό σπουργίτη:

— Σ' εὐχαριστῶ, ἀγαπητό μου σπουργιτάκι.

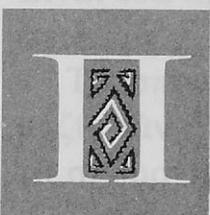
(Από τό βιβλίο *Istorieς*, Ἀναγνωστικό Β' Δημοτικοῦ)

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗ

‘Ο γνωστικός βάτραχος

ΟΛΛΟΙ βάτραχοι ζοῦσαν μέσα σέ μιά λίμνη.

Τό καλοκαίρι ὅμως, ἀπό τήν πολλή τή ζέστη, ἡ λίμνη ξεράθηκε.

Οἱ βάτραχοι ἀναγκάστηκαν νά φύγουν ἀπό κεῖ καὶ νά ζητήσουν ἄλλου κατοικία. Ἀποχαιρετίστηκαν λοιπόν, συγγενεῖς καὶ φίλοι καὶ γείτονες, καὶ σκορπίστηκαν σέ διάφορα μέρη.

Δυό ἀχώριστοι φίλοι τράβηξαν σ' ἔνα με-

γάλο λιβάδι. Ἐκεῖ ἐλπίζανε νά βροῦν μέρος καλό γιά νά ζήσουν.

Στό δρόμο που πήγαιναν, ἀπάντησαν ἔνα βαθύ πηγάδι.

— Νά ώραῖο μέρος γιά νά μείνουμε, εἶπε ὁ ἔνας. Εἶναι ὅπως τό θέλουμε. Νερό ἥσυχο καί πολύ, που δέ θά στερέψει ποτέ. Κανείς δέ θά ’ρθει νά μᾶς πειράξει· ἐδῶ θά ζήσουμε εὐτυχισμένοι. Ἐλα νά κατέβουμε, μή χάνουμε καιρό.

Καί ἦταν ἔτοιμος νά πηδήσει στό πηγάδι.

‘Ο ἄλλος τόν κράτησε βιαστικά ἀπό τό πόδι καί τοῦ λέει:

— Στάσου, ἀδερφέ, τί κάνεις; Μ’ ἔνα πήδημα, ἀλήθεια, μποροῦμε νά κατέβουμε κάτω· πρίν ὅμως τό κάμουμε αὐτό τό πήδημα, πρέπει νά συλλογιστοῦμε: πῶς θ’ ἀνέβουμε, ἢν τύχει καί ξεραθεῖ αὐτό τό βαθύ πηγάδι;

‘Ο πρῶτος βάτραχος στάθηκε, συλλογίστηκε λίγο καί εἶπε:

— Σωστά μιλᾶς, ἀδερφέ. Ἐγώ μίλησα σάν ἀσυλλόγιστος κι ἐσύ σά γνωστικός.

Καί τράβηξαν τό δρόμο τους.

“Ο, τι κάνεις κι ὅ, τι πεῖς, τά στερνά νά στοχαστεῖς.

(΄Από τό βιβλίο ‘Ιστορίες, ’Αναγνωστικό Β’ Δημοτικοῦ)

Μαργαρίτα

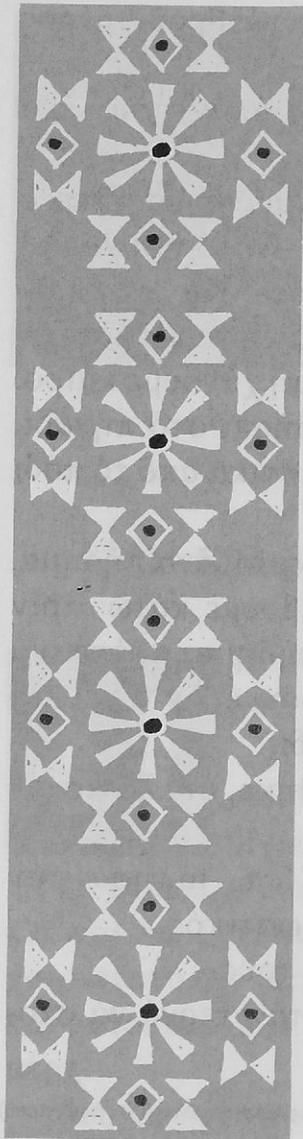
Ἡ μικρούλα ἡ μικρή
Μαργαρίτα
νά διαβάσει δέ μπορεῖ
ἄλφα βῆτα.

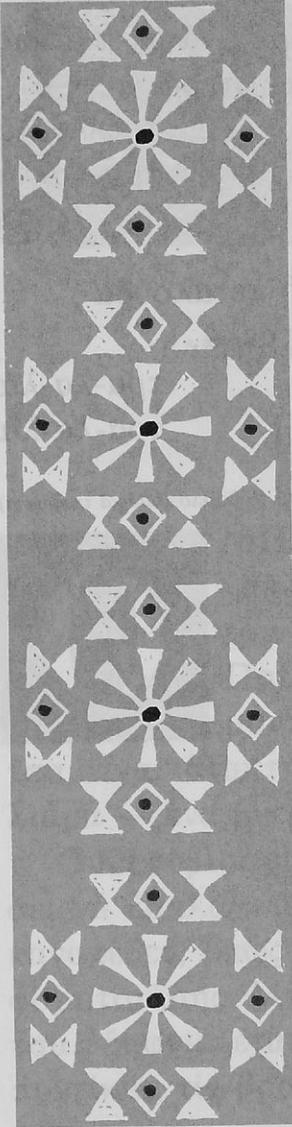
Στά ματάκια της κυλᾶ
ἔνα δάκρυ,
τό βιβλίο της πετᾶ
σέ μιάν ἄκρη.

Τό ποδάρι της χτυπᾶ
καὶ φωνάζει,
τήν κοιτάζουν τά παιδιά,
κάνουν χάζι.

Νά διαβάσει δέ μπορεῖ
ἄλφα βῆτα,
ἄχ! τί ἄταχτο παιδί,
Μαργαρίτα!

(Από τό βιβλίο *Αρμονία*)

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ή πεταλούδα

Μιά μικρή πεταλούδα
χορεύει τρελά,

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

Πότε τρέχει ἐδῶ κάτω
καί πότε ψηλά,

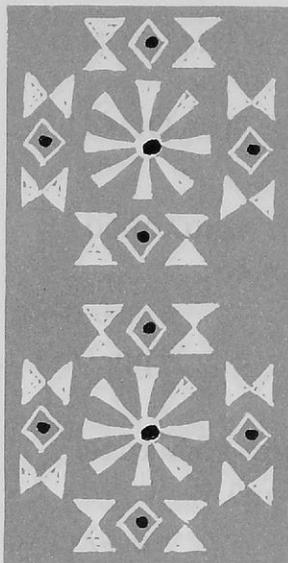
τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

Τό παιδάκι τή βλέπει
καί τήν κυνηγᾶ,

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

— Τώρα δά θά σέ πιάσω,
τής λέει, τί χαρά!

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

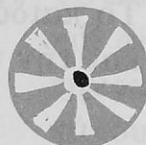
- Δέ μπορεῖς νά μέ πιάσεις,
γιατί έχω φτερά,

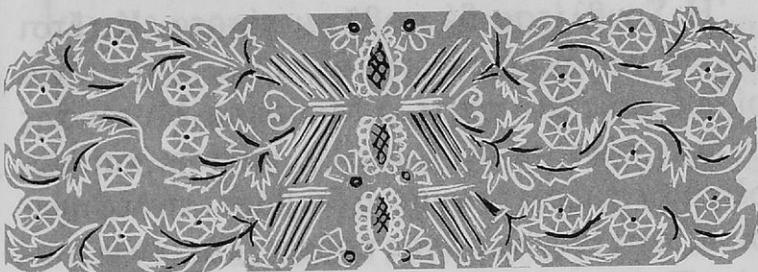
τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

Ή μικρή πεταλούδα
χορεύει τρελά,

τρα-λα-λά
τρα-λα-λά.

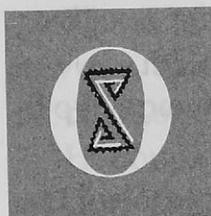
(Από τό βιβλίο *Παιδικά τραγούδια*)

ΕΛΕΝΗ ΘΕΟΧΑΡΗ-ΠΕΡΡΑΚΗ

Τό γλυκό

 ΜΠΑΡΜΠΑ-ΜΥΤΟΥΣΗΣ ἀ-
γαπᾶ πολύ τά δυό του ἀνεψούδια:
τόν Κλούβιο καί τή Σουβλίτσα.
Πρέπει ὅμως νά ’χει μεγάλη ὑπο-
μονή καί μέ τούς δυό. Ἡ Σουβλί-
τσα εἶναι ἄτακτη, ἀκατάστατη καί σκαντα-
λιάρα — ἔνα μικρό ζιζάνιο.

‘Ο Κλούβιος εἶναι λίγο τεμπέλης. Τοῦ ἀρέ-
σει νά ξαπλώνεται στά μαξιλάρια καί στούς
καναπέδες, ὅπως τά γατάκια. Εἶναι καί λίγο
φοβητσιάρης. Μπούμ! νά τοῦ κάνει ἡ Σουβλί-
τσα, ξαφνιάζεται. Φοβᾶται τό σκοτάδι, τά
ποντίκια, τίς βροντές.

‘Η Σουβλίτσα δέ φοβᾶται τίποτα. Κι ἔτσι μπορεῖ νά τόν πειράζει μέ δλ’ αὐτά. “Οταν εἶναι οί δυό τους στό σπίτι, ό Μπαρμπα-Μυτούσης στήνει πάντοτε αὐτί. Μόλις καθίσει καί φορέσει τά γυαλιά του γιά νά διαβάσει τήν ἐφημερίδα, κάτι θά γίνει, ἔνας κρότος, κάποια φασαρία. Πρέπει νά σηκωθεῖ καί νά τρέξει νά δεῖ τί συμβαίνει... Νά! ὅπως τώρα. Τί θόρυβος εἶν’ αὐτός; ’Από ποιά μεριά ἔρχεται; ’Απ’ τήν κουζίνα; ’Ισως νά ’ναι ή γάτα... ”Οχι! Τώρα νιαούριζε στήν αὐλή. ’Ο Μπαρμπα-Μυτούσης εἶναι ἀνήσυχος. Περίεργο! Θά ’λεγε κανείς πώς ἔπεσε τό μισό σπίτι... ’Η πόρτα τῆς κουζίνας κλειστή. Προσπάθησε νά τήν ἀνοίξει.

— Σουβλίτσα... φωνάζει. Ξεκλείδωσε γρήγορα τήν πόρτα τῆς κουζίνας.

— Μπαρμπούλη μου, δέν εἶναι κλειδωμένη. Στάσου... ἔπεσε τό σκαμνί στήν πόρτα, γι’ αύτό δέν ἀνοίγει. Μπλέχτηκα πάλι.

Μά πῶς νά μήν μπλεχτεῖ; Τίποτε ὅρθιο δέν εἶχε μείνει στήν κουζίνα.

’Ο Μπαρμπα-Μυτούσης μισάνοιξε τήν πόρτα καί κοίταζε.

‘Η Σουβλίτσα ἔτριβε μιά τό γόνατό της καί μιά τόν ἄγκωνά της.

‘Ο Κλούβιος, κρυμμένος κάτω ἀπ’ τό τραπέζι. Γύρω του, δόλα κάτω. ‘Ο τρίφτης, ἡ σχάρα, τό τρυπητό, ἡ κουτάλα. ‘Ο Μπαρμπα-Μυτούσης ξύνει τό κεφάλι του. (‘Ετσι κάνει πάντα ὅταν τά πράγματα δέν πᾶνε καλά.)

- Σουβλίτσα, λέει. Τί εἶναι ἐδῶ μέσα;
- Μπαρμπούλη, κουζίνα ἥτανε. Μή μοῦ θυμώνεις, θά ξαναγίνει πάλι.
- ’Εκεῖ κάτω ἀπ’ τό τραπέζι κάποιος κουνιέται. Μήπως εἶναι ἡ γάτα;
- Εγώ εἶμαι, Μπαρμπούλη, ὁ... ὁ... Κλούβιος...
- Σήκω ἐπάνω, ἔβγα ἀπό τήν κρυψώνα τέλος πάντων. Σουβλίτσα! αὐτό τό σπασμένο βάζο μέ τό γλυκό, τί εἶναι;

‘Η Σουβλίτσα κομπιάζει. Κατεβάζει τό κεφαλάκι της. Μιά κοιτάζει τό βάζο, μιά τόν Μπαρμπα-Μυτούση, μιά τόν Κλούβιο.

- Μπαρμπούλη μου.. Αὐτό... τό βάζο, αὐτό τό βάζο... μά γι’ αὐτό τό βάζο ἔγινε ὅλη ἡ ιστορία.

“Αρχισε ἡ Σουβλίτσα νά τά μπερδεύει.

— Είναι ἔνας μήνας τώρα πού μᾶς τό ’στειλε ἀπ’ τό χωριό ἡ θεία Βγενή. Τό εἶχα ξεχασμένο. Ξαφνικά, τό θυμήθηκα. ”Ητανε πολύ καλά

κρυμμένο στό πάνω ράφι μέσα στό γουδί. "Ολο
αύτόν τόν καιρό δέν κάναμε καί καμιά σκορ-
δαλιά, βλέπεις..."

Ξερόβηξε ό Μπαρμπούλης, ἀλλά ἡ Σου-
βλίτσα δέ σταμάτησε.

— Άνεβηκα στό τραπέζι, πού λές, νά τό πάρω.
Τεντώθηκα νά τό φτάσω. "Ολα πηγαίνανε
καλά ώς ἐκεῖ. Τή στιγμή πού ἔπιανα τό γουδί,
ἄκουσα φτέρνισμα..." Έκανα πίσω νά δῶ ποιός
εἶναι... καί πάρ' την κάτω τή Σουβλίτσα μαζί¹
μέ τό βάζο καί ὅ, τι ἄλλο ἦταν στό ράφι.

— Καλά νά πάθει... φώναξε ξαφνικά ό Κλού-
βιος. Καλά νά πάθει... γιατί θά τό τρωγε δλο
μονάχη της.

— Καί τί κατάλαβες; Μήπως ἔφαγες ἐσύ τώ-
ρα; τοῦ λέει ἡ Σουβλίτσα.

‘Ο Μπαρμπα-Μυτούσης χτυπάει ἀνυπόμο-
να τό πόδι του... Δέν εἶναι καθόλου εὐχαρι-
στημένος.

— Σουβλίτσα, ἐμένα νά κοιτᾶς κι ὅχι τόν
Κλούβιο, τώρα πού σοῦ μιλῶ. Δέ μοῦ λές, γιατί²
τό ἔκρυψες;

— Νά σοῦ πῶ, Μπαρμπούλη. Νά! ὅταν ἔχουμε
γλυκό, τό τρῶνε οι ξένοι... "Ἐρχεται ό κύρ
Χρίστος. Λές: «Φέρτε τοῦ κύρ Χρίστου μιά

κουταλιά γλυκό μέ τό νερό...» Πάει μιά κουταλιά. "Ερχεται ή κυρα-Φρόσω· τῆς λές: «Μή φύγεις, Φρόσω μου, πρίν φᾶς ἔνα γλυκό...» Πάει δεύτερη κουταλιά... "Ερχεται ό Γιαννάκης· λές: «Δῶστε στό παιδί μιά μεγάλη κουταλιά γλυκό». Μιά... δυό... τρεῖς... ἀδειάζει τό βάζο μέ τό γλυκό...

"Οσο τά ἔλεγε αὐτά, εἶχε φουντώσει ἡ Σουβλίτσα, τά μαγουλάκια της κοκκίνισαν, ἀλλά δέν ἔπαψε νά μιλᾶ.

— Γλυκό ἀπό ἐδῶ, γλυκό ἀπό κεῖ, ἔμεῖς μόνο τό βάζο βλέπουμε.

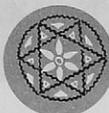
‘Ο Μπαρμπούλης ἔγινε σκεπτικός. Μήπως εἶχε κάποιο δίκιο ἡ Σουβλίτσα; Ναί... ἀλλά... ἀλλά γιατί νά κρύψει τό γλυκό. “Υστερα μποροῦσε νά χτυποῦσε σάν ἔπεφτε. Κούνησε τό κεφάλι, κοίταξε καί τούς δυό καί εἶπε:

— Σουβλίτσα...

Κι ἔκείνη, παραπονεμένα:

— Ναί, Μπαρμπούλη, δέν ἥτανε βλέπεις τυχερό νά φάω πάλι γλυκό.

(Από τό βιβλίο Σκανδαλιές τῆς Σουβλίτσας)

ΜΑΡΙΑ ΓΟΥΔΕΛΗ

Πυροσβεστική

Πυροσβεστική περνᾶ,
ντίγκ, ντάγκ, ντίγκ, ντάγκ, κουδουνᾶ,
— φωτιά!...
— φωτιά!...
— φωτιά!...

Πυροσβέστες βιαστικοί,
μήν ἀργεῖτε, τρέξτε ἐκεῖ,
— φωτιά!...
— φωτιά!...
— φωτιά!...

Τό σπιτάκι μήν καεῖ,
νά τοῦ σῶστε τή ζωή,
— φωτιά!...
— φωτιά!...
— φωτιά!...

('Από τό βιβλίο Ζωγραφιές καί τραγούδια)

ΜΑΡΙΑ ΓΟΥΔΕΛΗ

Μαστόροι

Δεῖτε ἐδῶ τούς μαστόρους, παιδιά,
πᾶς δουλεύουν μέ καρδιά.

"Ενας δῶ, ἄλλος κεῖ,
τό σπίτι χτίζουν βιαστικοί.

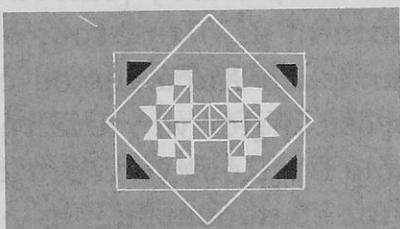
Τοῦβλα κόκκινα, δές, κουβαλοῦν
καὶ μέ λάσπη τά κολλοῦν.

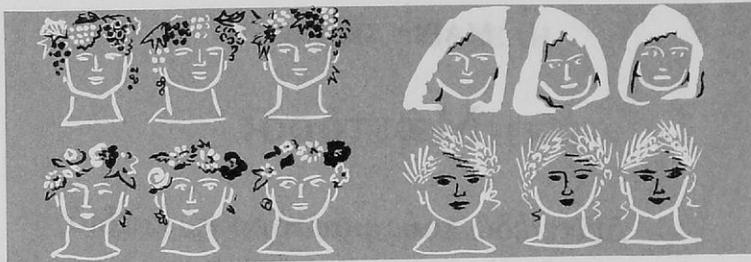
"Ενας δῶ, ἄλλος κεῖ,
τό σπίτι χτίζουν βιαστικοί.

Κοίτα πόσες ψηλές σκαλωσιές,
ἄκου πόσες χτυπησιές.

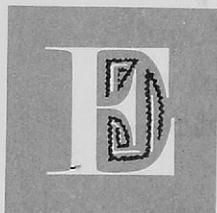
"Ενας δῶ, ἄλλος κεῖ,
τό σπίτι χτίζουν βιαστικοί.

(Από τό βιβλίο Ζωγραφιές καὶ τραγούδια)

Ἡ γιαγιά ἄρχισε τό παραμύθι

INAI ὥρα πολλή πού ἡ Ρήνα, ὁ Ρήγας καὶ ἡ Βάσω περιμένουν ν' ἀκούσουν τήν καμπάνα τῆς ἐκκλησίας. Κοντεύουν μεσάνυχτα, κι ἐκείνη δέ χτυπᾶ ἀκόμη. Κι αὐτοί ἔχουν ἑτοιμαστεῖ σέ ὅλα.

Λούστηκαν, πλύθηκαν καὶ συγυρίστηκαν. Φόρεσαν καὶ τά καινούρια ροῦχα καὶ τά καινούρια τά παπούτσια. Ἐτοίμασαν καὶ τά φαναράκια καὶ τά κεριά τους· γιατί θά πᾶνε ἀπόψε στήν Ἀνάσταση μέ σλους τους δικούς τους.

Μά ὁ μπαρμπα-Χαράλαμπος ὁ ἐκκλησάρης, ἀκόμη δέν ἄρχισε νά χτυπᾶ τήν καμπάνα. Καὶ τά παιδιά ἄρχιζουν νά νυστάζουν. Τότε ἡ γιαγιά ἄρχισε τό παραμύθι:

Μιά φορά καί ἔναν καιρό ἦταν μιά γριά πολύ φτωχή. Δέν εἶχε ἡ κακομοίρα κανένα στόν κόσμο, μήτε ἄντρα μήτε συγγενή. "Ολοι τῆς εἶχαν πεθάνει.

Καθόταν μονάχη σ' ἔνα παλιό καλυβάκι. Χρήματα δέν εἶχε γιά ν' ἀγοράσει ψωμί και φαγί, καί ζοῦσε μέ χόρτα.

Κάθε μέρα ἔπαιρνε τό σακούλι της, πήγαινε ὥς τό βουνό καί μάζευε χόρτα. Μάζευε καί ξύλα. Τά ἔφερνε στό καλύβι· ἔβραζε τά χόρτα καί τά ἔτρωγε. "Ετσι ζοῦσε ἡ κακομοίρα ἐκείνη ἡ γριά...

Μονάχα μιά γειτονοπούλα της, ἔνα κορίτσι, φρόντιζε γιά τή δυστυχισμένη τή γριά. "Οταν ἔψηναν φρέσκο ψωμί στό σπίτι τους, ἔφερνε στή γριά μιά φέτα μεγάλη, ζεστή ζεστή.

Μιά μέρα μαρτιάτικη, ἡ γριά πῆγε νά μαζέψει χόρτα. Πήρε τό σακουλάκι της, ἔφτασε σιγά σιγά στό βουνό, καί ἄρχισε νά μαζεύει χόρτα: ραδίκια, μολόχες καί ἄλλα τέτοια.

Νά σου ὅμως καί συννεφιάζει, καί σέ λίγο ἀρχίζει νά βρέχει. Τί νά κάμει τότε ἡ καημένη ἡ γριά! Νά γυρίσει πίσω στό καλύβι της, δέν πρόφταινε. Νά σταθεῖ ἐκεῖ, θά βρεχόταν.

Κοιτάζει νά βρεῖ κανένα μέρος νά τρυπώσει. Πηγαίνει λίγο παραπέρα, καί βλέπει μακριά μιά σπηλιά. Τρέχει μέ τό μισογεμάτο σακουλάκι της στόν ώμο. Φτάνει καί τρυπώνει μέσα στή σπηλιά.

Αλλά μόλις μπήκε, ξαφνιάστηκε. Στήν πιό βαθιά ἄκρη τῆς σπηλιᾶς βλέπει ἔνα γέρο ἀσπρομάλλη καί ἀσπρογένη. Καί γύρω ἀπ' αὐτόν τό γέρο, δώδεκα μεγάλα καί ὅμορφα παλικάρια.

Τά παιδιά αὐτά κάθονταν ἀπό τρία τρία μαζί· εἶχαν καί τά χέρια τους περασμένα τό ἔνα στό λαιμό τοῦ ἄλλου.

Τά πρῶτα τρία παιδιά φοροῦσαν στά κεφάλια τους στεφάνια, καμωμένα ἀπό λογῆς λογῆς λουλούδια: ἀπό τριαντάφυλλα, ἀπό βιολέτες, ἀπό παπαρούνες καί ἄλλα.

Τά παρακάτω τρία ἦταν στεφανωμένα μέ στάχυα. Τά ἄλλα τρία κρατοῦσαν μέ τό ἔνα τους χέρι σταφύλια, κυδώνια καί μῆλα.

Μονάχα τά τρία τελευταῖα παιδιά δέ φοροῦσαν τίποτα στό κεφάλι καί τίποτα δέν κρατοῦσαν στά χέρια. Ἡταν ὅμως καί αὐτά ἀγκαλιασμένα καί τυλιγμένα μέ ἄσπρες χοντρές γοῦνες.

”Ηταν ό γερο-Χρόνος μέ τά δώδεκα παιδιά του, τούς δώδεκα μῆνες. Μά ἡ γριά ἐκείνη, μήτε τόν πατέρα μήτε κανένα ἀπό τά παιδιά του γνώρισε. Τούς χαιρέτησε μονάχα καί τούς παρακάλεσε νά τήν ἀφήσουν νά καθίσει μέσα στή σπηλιά τους, ώσπου νά σταματήσει ἡ βροχή.

— Μεῖνε, καλή κυρούλα, ὅσο θέλεις στή σπηλιά μας, εἶπε ὁ γέρος, ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν. Αὐτός ὁ τρελο-Μάρτης, βλέπεις, ἥταν ἀνάγκη νά μᾶς χαλάσει τήν ὅμορφη μέρα καί νά βρέξει.
— Τί λές, γέροντά μου, ἀντιμίλησε ἀμέσως ἡ γριά. Ξεχνᾶς τί λέει ὁ κόσμος γιά τίς βροχές τοῦ Μάρτη;

”Αν ρίξει ὁ Μάρτης δυό νερά
κι ὁ Ἀπρίλης ἄλλο ἔνα,
χαρά σ' ἐκεῖνον τό ζευγά,
πού ἔχει φυτεμένα.

Βέβαια τό ξεχνᾶς αὐτό, γι' αὐτό κατηγορεῖς τό Μάρτη, τόν καλό τό μήνα.

— Καί πῶς νά μήν κατηγορήσει κανείς τό Μάρτη; πετάχτηκε καί εἶπε ἔνα ἀπό τά τρία παιδιά, τά στεφανωμένα μέ λουλούδια. Εἶναι ἄλλος μήνας χειρότερος ἀπ' αὐτόν; Μιά μέρα

ζέστη, τήν ἄλλη κρύο. Καί τί κρύο; Χειρότερα καί ἀπό τό χειμώνα. "Υστερα βροχές, λάσπες, ἀέρας, συνάχια, ἀρρώστιες! Νά, τέτοιος εἶναι ὁ Μάρτης. Γδέρνει τόν κόσμο. Γι' αὐτό τόν λένε καὶ Γδάρτη.

— Μή λές, παιδί μου, τέτοια λόγια γιά τό Μάρτη. Αὐτός εἶναι ἀπό τούς καλύτερους μῆνες τοῦ χρόνου. Αὐτός μᾶς φέρνει τήν ἀνοιξη. Αὐτός κάνει καὶ μπουμπουκιάζουν τά δέντρα καὶ ἀνοίγουν τά λουλούδια. Αὐτός λέει τοῦ ἥλιου καὶ ζεσταίνει πιό πολύ, καὶ λιώνουν τά χιόνα καὶ μᾶς ἔρχονται πάλι τά πουλιά ἀπό τά ξένα μέρη. Καί πόσα ἄλλα καλά δέ μᾶς φέρνει ὁ Μάρτης, ὁ καλός ὁ μήνας!

Τό παλικάρι εὐχαριστήθηκε ἀπό τά καλά λόγια τῆς γριᾶς καὶ δέ μίλησε πιά. Γιατί ἦταν αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Μάρτης.

— Καλά, ὁ Μάρτης εἶναι καλός μήνας, κυρούλα. Γιά τόν Ἀπρίλη ὅμως τί μπορεῖς νά πεῖς; Εἶναι ἀπό τούς χειρότερους μῆνες τοῦ χρόνου, εἶπε τό παλικάρι πού καθόταν παραπάνω.

— Μπά! παιδάκι μου, τί κάθεσαι καὶ λές τέτοια λόγια γιά τόν Ἀπρίλη; ἀποκρίθηκε ἡ γριά. Καί εἶναι ἄλλος κανένας μήνας τόσο

ϊμορφος σάν τόν Ἀπρίλη; Ποιός ἔχει πιό πολλά τριαντάφυλλα και πιό καλές μυρωδιές ἀπό αὐτόν; Ποιός ἔχει ώραιότερα κελαδήματα ἀπό τόν Ἀπρίλη; Και τί μέρες πού μᾶς κάνει! Χαρά Θεοῦ! Μήτε ζέστη μήτε κρύο. Και κοντά στά ἄλλα τά καλά, μᾶς φέρνει και τή Λαμπρή μέ τά κόκκινα αὐγά. Πῶς τά ξεχνᾶς ὅλα αὐτά, παιδί μου; Και πῶς κατηγορεῖς τόν Ἀπρίλη, τόν πιό καλό μήνα τοῦ χρόνου;

Εὐχαριστήθηκε πολύ ἀπό αὐτά τά λόγια τῆς γριᾶς ὁ Ἀπρίλης και σώπασε.

Ἐτσι, σάν τό Μάρτη και σάν τόν Ἀπρίλη, θέλησαν νά δοκιμάσουν τή γριά, ἔνας ἔνας, και ὅλοι οἱ ἄλλοι μῆνες.

Ο καθένας τῆς ἔλεγε πώς εἶναι κακός ὁ τάδε μήνας. Τότε ἄρχιζε ἡ γριά νά ἐπαινεῖ αὐτόν τό μήνα και νά βρίσκει χίλια δυό χαρίσματά του.

Κανένα δέν ἄφησε ἀπαίνευτο. Ἀκόμη και γιά τούς χειμωνιάτικους μῆνες, τό Δεκέμβρη, τό Γενάρη και τό Φλεβάρη, εἶπε ἡ γριά καλά λόγια. Βρήκε και σ' αὐτούς χαρίσματα πολλά.

Οι μῆνες ὅλοι εὐχαριστήθηκαν γι' αὐτό. Ἄλλα πιό πολύ εὐχαριστήθηκε ὁ πατέρας τους, ὁ γερο-Χρόνος.

Τότε ἔκαμε νόημα ἐκεῖνος στά παιδιά του.

Καί ἀμέσως ἐκεῖνα σηκώνονται, παίρνουν τό σακούλι τῆς γριᾶς καὶ τῆς λένε:

— "Αφησέ μας, καλή κυρούλα, νά σου ἀπογεμίσουμε ἐμεῖς τό σακούλι! Εἶσαι γερόντισσα καὶ κουράστηκες.

Σέ λίγο γύρισαν μέ γεμάτο τό σακούλι καὶ εἶπαν:

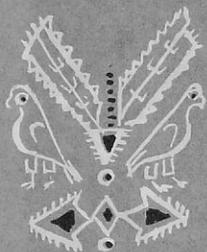
— Πάρε τό σακούλι σου, καλή κυρούλα, καὶ πήγαινε στό καλό. Μά κοίταξε καλά, νά μήν τό ἀνοίξεις στό δρόμο· μονάχα ὅταν φτάσεις στό σπίτι σου.

Εὐχαρίστησε τά παιδιά ἡ γριά. Εὐχήθηκε στόν πατέρα τους νά τά χαίρεται, χαιρέτησε καὶ ὕστερα ξεκίνησε γιά τό καλύβι.

Στό δρόμο τῆς φαινόταν τό σακούλι πολύ βαρύ. Μόλις μποροῦσε νά τό βαστᾶ στόν ὕμο της. Δέν ἔλεγε ὅμως τίποτε. Σιγά σιγά ἔφτασε στό καλύβι της καὶ ἄνοιξε τό σακουλάκι. Τί νά δεῖ! Αντίς γιά χόρτα, βλέπει φλουριά, κίτρινα κίτρινα καὶ γυαλιστερά. Θάμπωσαν τά μάτια τῆς γριᾶς ἀπό τή γυαλάδα ἐκείνη...

«Ντάν, ντάν» ἀκούονται ἔξαφνα οἱ καμπάνες· καὶ τό παραμύθι ἔμεινε στή μέση.

(Από τό Ἀλφαβητάρι μέ τόν ḗλιο. Μέρος Β')

Γλωσσοδέτες

"Ασπρη πέτρα ξέξασπρη
κι ἀπ' τὸν ἥλιο ξεξασπρότερη.

Καλημέρα, καμηλάρη,
καμηλάρη, καλημέρα.

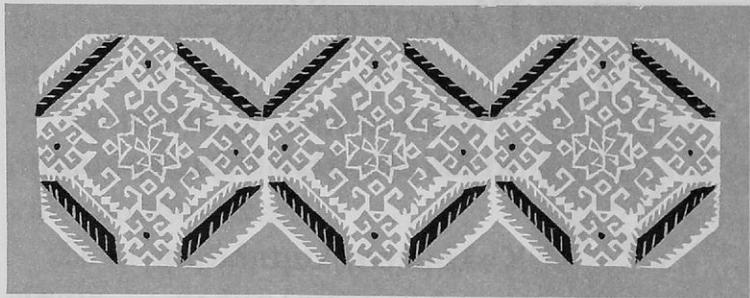
Κούπα καπακωτή,
κούπα καπακωμένη,
κούπα ξεκαπάκωτη,
κούπα ξεκαπακωμένη.

- Ἔκκλησιά μολυβωτή,
μολυβοκοντυλοπελεκητή,
ποιός σέ μολυβοκοντυλοπελέκησε;
- Ὁ γιός τοῦ μολυβοκοντυλοπελεκητῆ.

Πέφτη* ἔκοψα τό πεῦκο,
Πέφτη πέφτει ὁ πεῦκος κάτω.

(Δημοτικά)

*Πέφτη: Πέμπτη

ΓΑΛΑΤΕΙΑ KAZANTZAKH

Τό ἄσχημο βασιλόπουλο

M

ΙΑ φορά κι ἔναν καιρό ἦταν ἔνας βασιλιάς καὶ μιά βασίλισσα, πού δέν εἶχαν παιδιά. "Ολα τ' ἀγαθά τά εἶχαν καὶ μόνο παιδιά δέν εἶχαν.

"Η πίκρα τους γι' αὐτό ἦταν μεγάλη. "Ελεγαν:

— Τί θά γίνει δ θρόνος μας σάν πεθάνουμε; Ποιός θά κυβερνήσει τό λαό μας; ποιός θά μᾶς γεροκομήσει; Κανείς!

Καί ἦταν πάντα θλιμμένοι καὶ ἀπαρηγόρητοι.

Ἐπειδή ὅμως ἦταν ἀγαπημένο ἀντρόγυνο,

προσπαθοῦσαν νά κρύβει ό ἔνας ἀπό τόν ἄλλο τόν καημό του.

“Οταν ἡ βασίλισσα ἔβλεπε θλιμμένο τόν ἄντρα της, τοῦ ἔλεγε:

— “Ἐχουν καὶ τά παιδιά τά βάσανά τους, βασιλέα μου πολυχρονεμένε. ” Οποιος δέν ἔχει, τόν παιδεύει ἔνας καημός, μά ὅποιος ἔχει, τόν παιδεύουν πολλοί. Λίγο τό χεις νά ἔχουμε ἔνα παιδί, καί ὅλο νά μᾶς κρατᾶ ό φόβος μή μᾶς ἀρωστήσει καί τό χάσουμε;

Καί σά νά λές ό βασιλιάς παρηγοριόταν.

‘Από μέσα της ὅμως ἀναστέναζε ἡ βασίλισσα καί συλλογιζόταν: «“Αμα λείπει τό παιδί ἀπό τό σπίτι, ὅλα λείπουν. Τό παιδί εῖναι τό στολίδι τοῦ σπιτιοῦ. Εῖναι ό, τι εῖναι τό ἀηδόνι τήν ἄνοιξη, ό, τι εῖναι τό λουλούδι στόν κάμπο. ” Αν σωπάσει τό ἀηδόνι καί δέν ἀνθίσει τό λουλούδι, τί θά εῖναι; Μιά ἐρημιά θ’ ἀπλωθεῖ στή γῆ. ” Ετσι εῖναι καί τό σπίτι δίχως τό γέλιο τοῦ παιδιοῦ».

Καί πάλι, σάν ἔβλεπε ό βασιλιάς τή βασίλισσα κλαμένη καί καταλάβαινε τήν ἀφορμή, τῆς ἔλεγε:

— “Αχ, βασίλισσά μου, καλά εῖναι τά παιδιά, μά νά βγοῦν καλά καί ἀξια· μά ἀν βγοῦν κακά

καί στραβοκέφαλα;

Καί περνοῦσαν τά χρόνια.

Εἶχαν γεράσει πιά οἱ βασιλιάδες, μά ὁ καημός τους δέ γιατρευόταν. "Αχ, νά εἴχαμε ἔνα παιδί! "Αχ, νά εἴχαμε ἔνα παιδί! ἦταν ὁ ἀναστεναγμός τους μέρα νύχτα.

"Ωσπου, ἀπό τά πολλά τά παρακάλια, τούς ἄκουσε κάποτε ἡ Μοίρα τους καί κίνησε νά τούς βρεῖ.

Ήταν μιά γριούλα καμπουριασμένη, μέἄσπρα μαλλιά, πού ἄκουμποῦσε στό ραβδάκι της καί πήγαινε σιγά σιγά.

— Σᾶς ἄκούω, τούς εἶπε, χρόνια νά παραπονιέστε, καί εἶπα νά σᾶς κάμω τή χάρη. "Ἐπειτα ἀπό ἔνα χρόνο θά ἔχετε ἔνα γιό.

Νά τό ἄκουσει αὐτό τό ἀντρόγυνο, πῆγε νά τρελαθεῖ ἀπό τή χαρά του.

— Θά σᾶς δώσω ἔνα γιό, ἐξακολούθησε ἡ Μοίρα, μά ἀπομένει νά μοῦ πεῖτε ποιά χαρίσματα θέλετε νά ἔχει. "Ο, τι μοῦ ζητήσετε, θά γίνει.

— Νά εἶναι χίλια τά χρόνια του, καί πάλι νά μή λιγοστεύουν! εἶπε ἡ βασίλισσα.

— Αὐτό δέ γίνεται, ἀποκρίθηκε ἡ Μοίρα, μά ὅσο γιά πολύχρονος, θά εἶναι.

— Νά γίνει παλικάρι! ζήτησε ό βασιλιάς. Νά μή φοβᾶται τόν κίνδυνο καί ν' ἀγαπᾶ τή χώρα καί τό λαό του.

— Θά γίνει! ἔκαμε ἡ Μοίρα.

— Νά εἶναι καλός! παρακάλεσε ἡ βασίλισσα. Ἡ καρδιά του νά εἶναι ἀνοιχτή σέ δλους τούς πόνους καί τά βάσανα. Ν' ἀγαπᾶ τούς ταπεινούς καί τούς δυστυχισμένους.

— "Ολα ὅσα ζητήσατε θά τοῦ δοθοῦν. Τώρα ἐγώ πάω, θέλετε ἄλλο τίποτα;

— Καλή μας Μοίρα, ὅχι, δέ ζητοῦμε τίποτ' ἄλλο. Σάν εἶναι δι γιός μας πολύχρονος καί γενναῖος, ἄξιος καί δοξασμένος, καί ἀκόμη ἔχει πονετική καρδιά, τί ἄλλο θέλει;

— Καλά, εἶπε ἡ Μοίρα κι ἔφυγε.

Μά δέν ἦταν καλά καλά βγαλμένη ἀπό τό παλάτι, καί ἡ βασίλισσα σηκώθηκε βιαστική κι ἔστειλε τρεχάτο ἔναν ύπηρέτη νά γυρίσει τή Μοίρα πίσω.

— Βασιλιά μου! κάναμε ἔνα μεγάλο λάθος. "Ολα τά ζητήσαμε γιά τό γιό μας, καί ἔνα, μπορεῖ τό πιό καλύτερο, τό ξεχάσαμε.

— Τί ξεχάσαμε; ρώτησε ό βασιλιάς ἀνήσυχος.

— Ξεχάσαμε νά ζητήσουμε νά γίνει πεντά-

μορφο τό βασιλόπουλο, σάν օλα τά βασιλό-
πουλα.

‘Εκείνη τή στιγμή ἔμπαινε ἡ Μοίρα σιγά
σιγά, ἀκουμπώντας στό ραβδάκι της.

— Καλή μας Μοίρα, ἔλεος! Ξεχάσαμε νά δώ-
σεις καί τήν ὀμορφιά στό βασιλόπουλο, εἶπε
ἡ βασίλισσα.

— Βασιλιά καί βασίλισσα, ἀποκρίθηκε ἡ
Μοίρα, αὐτό πού ζητᾶτε δέ γίνεται. “Ο, τι ἔγι-
νε, ἔγινε. Τό ριζικό του κλείστηκε πιά καί δέν
ἀλλάζει.

‘Η βασίλισσα στά λόγια τοῦτα ἔβαλε τά
κλάματα καί ὁ βασιλιάς, μόλο πού δέν ἔδινε
καί πολλή σημασία στήν ὀμορφιά τοῦ κορ-
μιοῦ, ἥταν καί αὐτός καταστενοχωρημένος.

— Ακοῦστε, εἶπε ἡ Μοίρα. Νά προσθέσω, δέν
μπορῶ πιά τίποτα. Μπορῶ ὅμως ἔνα χάρισμα,
ὅποιο μοῦ πῆτε, νά τό ἀλλάξω μέ τήν ὀμορ-
φιά.

‘Η βασίλισσα ὕσπου ν’ ἀκούσει πάλι τούτη
τήν καλοσύνη τῆς Μοίρας, ἔπεσε στά γόνατά
της καί τήν εὐχαριστοῦσε.

— Καλή μου Μοίρα! Καλή μας Μοίρα, ἔλεγε.

— Μά κάνετε γρήγορα, ξαναεῖπε ἡ Μοίρα·
ὅ, τι γίνει, νά γίνει, γιατί μέ περιμένουν καί

ἀλλοῦ. Ν' ἀλλάξω τά πολλά χρόνια πού τοῦ
ἔδωσα μέ τήν δμορφιά; Νά γίνει πεντάμορφο
μά λιγόχρονο;

— Ή βασίλισσα ἀνατρίχιασε, καὶ ὁ βασιλιάς
τό ἴδιο.

— Ό Θεός φυλάξει! φώναξαν καὶ οἱ δυό μαζί.

— Ν' ἀλλάξω τήν παλικαριά του μέ τήν
δμορφιά;

— Οχι, ποτέ! φώναξε ὁ βασιλιάς. Νά γίνει φο-
βητσιάρης; Καί τότε, τί τή θέλει τήν δμορφιά;

Καί συμφώνησε ἡ βασίλισσα μαζί του.

— Ν' ἀλλάξω τότε τήν καλοσύνη του μέ τήν
δμορφιά: νά εἶναι δμορφος, μά σκληρόκαρ-
δος καί ἄπονος.

— Οχι! ὅχι! χίλιες φορές ὅχι, ἔκαμε ἡ βασί-
λισσα καί ἔβαλε τά κλάματα.

Καί ὁ βασιλιάς ἔσκυψε τό κεφάλι θλιμμέ-
νος.

Τότε ἡ Μοίρα, ἂμα εἶδε πόσος ἦταν ὁ πόνος
τους, τούς ψυχοπόνεσε καί τούς μίλησε ἔτσι:

— Τοῦτο μπορῶ νά κάμω μόνο: Τό παιδί σας
μιά φορά θά γίνει ἀσχημο. Μά ἡ ἀσχημια του
θά εἶναι μαγεμένη. “Οποιος τό ἀγαπήσει τό
βασιλόπουλο, θά τό βλέπει πεντάμορφο. Θά τό
βλέπει νά ἔχει τόν ἥλιο πρόσωπο καί τό φεγ-

γάρι στήθος. "Οποιος τό ἀγαπήσει, ἔτσι θά τό βλέπει.

— Καί γίνεται αὐτό; ρώτησε τό βασιλικό ἀντρόγυνο.

— Γίνεται. Δέχεστε;

— Δεχόμαστε, καλή μας Μοίρα, καί προσκυνοῦμε τά πόδια σου.

Κι ἔσκυψαν ἵσαμε τή γῆ. "Οταν σηκώθηκαν, δέν εἶδαν πιά τή Μοίρα, εἶχε χαθεῖ ἀπό μπρός τους.

Κι ἀλήθεια, κιόλας ἔπειτα ἀπό ἓνα χρόνο γεννήθηκε ἓνα παιδί πολύ ἄσχημο.

Αλλά οὔτε ὁ βασιλιάς οὔτε ἡ βασίλισσα δέν τό ἔβλεπαν πώς ἦταν ἄσχημο, γιατί ἦταν παιδί τους καί τό ἀγαποῦσαν. "Ελεγε λοιπόν ἡ βασίλισσα σκυμμένη ἀπάνω ἀπό τήν κούνια τοῦ παιδιοῦ:

— Εἶδες, βασιλέα μου πολυχρονεμένε, ἡ Μοίρα μᾶς χωράτεψε. Γιά νά μᾶς τρομάξει, μᾶς εἴπε πώς τό παιδί μας θά γινόταν ἄσχημο.

— Αὐτό βλέπω κι ἐγώ, ἀπαντοῦσε ὁ βασιλιάς, καί γελοῦσαν γιά τό χωρατό τῆς καλῆς Μοίρας.

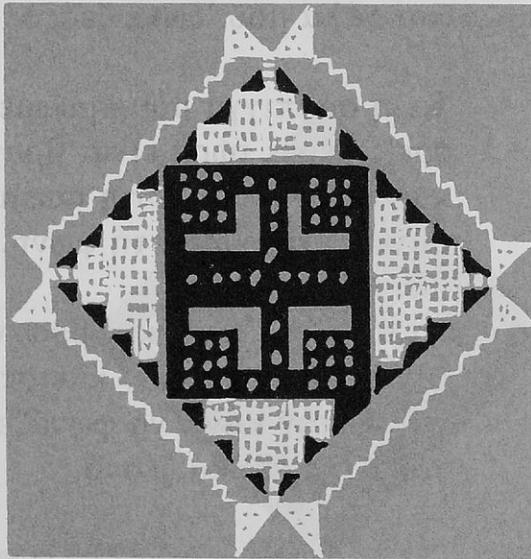
Καί τό παιδί μεγάλωνε· καί ὅσο μεγάλωνε, ἡ ἄσχημια του γινόταν πιό φανερή.

΄Αλλά κανείς δέν τήν ἔβλεπε. Γιατί ὅλος ὁ κόσμος τό ἀγαποῦσε τό βασιλόπουλο. Καί αὐτό, γιατί τό βασιλόπουλο ἦταν καλό. ΄Αγαποῦσε ὅλο τόν κόσμο, καί ὅλο ἔκανε καλοσύνες.

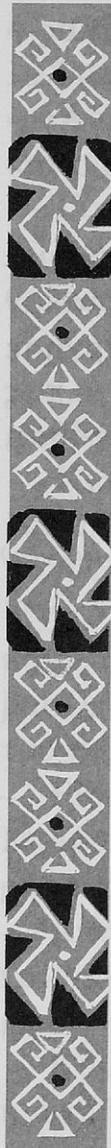
Κανένας πιά δέν πρόσεχε στήν ἀσχήμια του. Καί ὅχι μόνον αὐτό, παρά τό ἔβρισκαν καί ὅμορφο. Τόσο πού ἡ φήμη του δέν ἄργησε νά φτάσει στά πέρατα. Καί ἡ φήμη ἔλεγε πώς εἶχε τόν ἥλιο πρόσωπο καί τό φεγγάρι στῆθος.

΄Ολοι τό ἀγαποῦσαν τό βασιλόπουλο.

(΄Από τό Αναγνωστικό *Oι τρεῖς φίλοι*)

Ἡ σάλπιγγα

— Γιατί, Τοτό, γιατί δέν πίνεις τό γάλα σου σάν πάντα ἐσύ, μόνο σάν σπάταλος τό χύνεις στή σάλπιγγά σου τή χρυσή;

— Γιατί σάν βράχνιασα μιά μέρα καί τό λαιμό μου εἶχα κλειστό, ἔτρεξ' ἀμέσως ἡ μητέρα καί γάλα μοῦ 'δωκε ζεστό.

Κι ἡ σάλπιγγά μου κρυωμένη, τρεῖς μέρες τώρα εἶναι βραχνή, καί τή φυσῶ, κι αὐτή σωπαίνει, σάν νά 'χει χάσει τή φωνή.

Κι ἀφοῦ κρυώνει καί βραχνιάζει μέ τό λαιμό της τόν κλειστό, γιά νά τήν κάνω νά φωνάζει, γάλα τῆς ἔδωκα ζεστό.

(Από τό βιβλίο Τά πρῶτα βήματα)

Καντηλάκι

Τό μικρό μου τό χεράκι
ἄναψε τό καντηλάκι·
πιάνω νά γδυθῶ.

Φέγγε, καντηλάκι, τώρα,
νά μέ βλέπει ἡ Παναγίτσα,
γιά νά κοιμηθῶ.

(Από τό βιβλίο *Μικρές φωνές*)

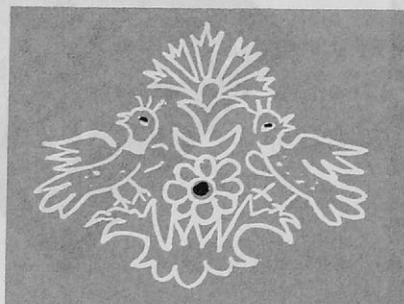

Τρεῖς κοτούλες

Τρεῖς κοτούλες στήν αὐλή!
Πρώτη πάει ἡ παρδαλή,
εἶν' ἡ μαύρη μεσιανή
κι ἡ ἄσπρη πίσω ἀκολουθεῖ.
Περπατοῦν καμαρωτές
κι ὅλοι λέν: «Ποιές εἶν' αὐτές!»

Βγαίνει ἡ πρώτη ἀπ' τή φωλιά
μέ τά δέκα της πουλιά.
Ἐχει ἡ μαύρη κάνει αὐγό¹
κι ἡ ἄσπρη λέει: «Θά ἰδεῖτ' ἐγώ!»
Σπουργιτάκι ἀπό ψηλά
τίς κοιτάζει καί γελᾶ.

('Από τό βιβλίο *Χαρούμενες φωνές*)

Μοῦ ’λεγε ἡ μάνα μου

1.

Μές στήν κούπα τή χρυσή
πίνει τό μωρό κρασί.

Τό τάγιζεν ἡ μάνα του
ψωμί μέ τήν κανέλα,
νά μεγαλώσει γρήγορα
νά γίνει μιά κοπέλα.

Τό τάγιζεν ἡ μάνα του
ψωμί μέ τό μπαχάρι,
νά μεγαλώσει γλήγορα
νά γίνει παλικάρι.

2.

Τό παιδάκι μου τό ροῦσο*
θά τ’ ἀλλάξω, θά τό λούσω,
θά τό πλύνω, θά τ’ ἀσπρίσω,
θά τό μοσκοσαπουνίσω.
θά τό στείλω στό σκολειό,
νά μάθει πένα κι ἀργαλειό.
Θά τό στείλω στή δασκάλα
νά εῖν’ καλύτερο ἀπό τ’ ἄλλα,

*ροῦσο: κοκκινομάλλικο

νά τό δείρει ἡ δασκάλα,
μέ κλωνάκι μαντζουράνα.

3.

Τό παιδί μου τό μικρό
μοναχό κυλάει τ' αὐγό,
καί κανείς δέν τό βοηθᾶ,
μόνο ἡ πέρδικα κι ὁ ἀιτός
καί τῆς Παναγιᾶς ὁ Γιός.

(Δημοτικά)

ΓΙΩΡΓΗΣ ΚΡΟΚΟΣ

‘Ο κουλουράς

Τί χαρά μου, τί χαρά,
σάν ἀκούω τόν κουλουρά!
Τόν ἀφρό μέ τό σησάμι
κουλουράκια τά ’χει κάμει.
Κι ἡ γλυκιά τους μυρωδιά
φτάνει ὥς μέσα στήν καρδιά.

Σάν τήν κλώσα, πού γυρνᾶ
στήν αὐλή γωνιά γωνιά
καί ξοπίσω ἀκολουθᾶνε
τά πουλιά της καί πηδᾶνε,
πάει κι' ἐκεῖνος ἔτσι δά
μέ παιδάκια συνοδειά.

— Κουλουρά, κύρ κουλουρά,
τόση ἄν χάριζαν χαρά
τά κουλούρια ὅλου τοῦ κόσμου,
θά 'λεγα: «Δασκάλα, δῶσ' μου
ὅσα θές μηδενικά
μυρωδάτα καί γλυκά».

(Από τό βιβλίο *Παιδικά χαμόγελα*)

Λύκος, ἀλεποῦ καὶ γάδαρος

HTANE μιά φορά ἔνας γάδαρος παχύς καὶ θρεμμένος καὶ βόσκας στό λιβάδι. Τόν βλέπει μιά ἀλεπού, τόν ὀρέχτηκε. Πάει στό λύκο:

— "Ελα νά δεῖς, λύκο, ἔνα γάδαρο. "Αμα πράμα γιά φαγι!

Πάει ὁ λύκος, τόν βλέπει, ἀρχίσανε νά τρέχουνε τά σάλια του.

— Ξέρεις τί νά κάνουμε, λύκο; λέει ἡ ἀλεπού.
— Τί; ἐσένα κόφτει τό κεφάλι σου.

— Ν' ἀγοράσουμε μιά βάρκα καί νά τή φορτώσουμε ἐλιές, νά πάρουμε καί τό γάδαρο μαζί γιά ναύτη καί, ἅμα βγοῦμε στό πέλαγος, νά τόν φᾶμε. "Αιντε σύ, σύρε νά πάρεις μιά βάρκα, κι ἐγώ πά' νά συμφωνήσω μέ τό γάδαρο.

Πάει ό λύκος, ἀγοράζει μιά βάρκα (παραμύθ' αὐτό γιά!), τή φορτώνει ἐλιές. Πάει κι ἡ ἀλεπού, παίρνει τό γάδαρο, κατεβαίνουνε στό γιαλό, μπαίνουνε μέσα στή βάρκα.

"Αμα ἥρθανε καταπέλαγα, λέει ἡ ἀλεπού:
— Καλά! ἐμεῖς τώρα ταξιδεύουμε, ἀμ' ποιός ξέρει ἂν θά πᾶμε ζωντανοί. Γιά καλό καί γιά κακό, ἐλᾶτε νά ξεμολογηθοῦμε.

Γίνεται ό λύκος πνεματικός,* ξεμολογᾶ τήν ἀλεπού πρῶτα.

— Τί ἀμαρτίες ἔκαμες, κυρα-ἀλεπού;
— "Εκλεψα κάμποσες ὅρνιθες κι ἔφαγα κάτι ἄλλα ἀγριμέλια*, λαγοί, μαγοί, κουνέλια· νά, τέτοια πράματα ἔπνιξα κι ἔφαγα.

— Δέν κάνεις δουλειά σου, κυρα-ἀλεπού, σκουλήκια τσῆ γῆς ἔφαγες. "Ελα τώρα, ξεμολόγα με κι ἔσύ.

*πνεματικός: παπάς πού ξεμολογᾶ

*ἀγριμέλια: ἀγρίμια, ἀγρια ζδα

μαγοί: δέν είναι λέξη ἄλλα παρήχηση τοῦ λαγοί

- Λέγε, τί ἄμαρτίες ἔκαμες;
- Ἐφαγα κάμποσα πρόβατα, κάμποσα κατσίκια, κάμποσα γελάδια.
- Α, μικρά πράματα, σκουλήκια τσῆ γηῆς.
- Υστερα λέει ὁ λύκος στό γάδαρο:
- Ἐλα κι ἐσύ, κύρ γάδαρε, νά μᾶς πεῖς τί ἄμαρτίες ἔχεις;
- Εγώ, λέει ὁ γάδαρος, μιά φορά, ὅντας φορτωμένος μαρούλια, γύρισα κι ἔκοψα ἵνα φύλλο, γιατί τά λιμπίστηκα*, καί τό 'φαγα
- Α! κύρ γάδαρε, εἴπανε κι οἱ δυό μαζί:

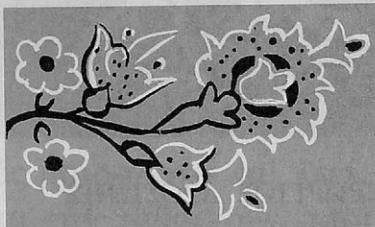
"Ἐφαγες τό μαρουλόφυλλο χωρίς λάδι, χωρίς ξίδι· καί πῶς δέν ἐπνιγήκαμεν σέ τοῦτο τό ταξίδι!

- Η ἄμαρτία σου εἶναι μεγάλη καί πρέπει νά σέ φᾶμε.
- Βρέ ἀμάν.
- Οχι, πρέπει νά σέ φᾶμε.
- Καλά, λέει ὁ γάδαρος, μόν' ὁ πατέρας μου, ὅταν πέθανε, μοῦ ἔδωκε μιά γραφή καί τήν ἔχω ἐδῶ, στοῦ ποδαριοῦ μου τό πέταλο. "Ἐλα, κύρ λύκε, διάβασέ την, γιά νά ἰδω τί μοῦ γράφει, κι ὑστερα φάγε με.

* λιμπίστηκα: λαχτάρησα

Σηκώνει τό πισινό του τό ποδάρι, πάει ό
λύκος νά διαβάσει, τοῦ πατεῖ μιά κλοτσιά στά
μοῦτρα, πάρ' τον μές στή θάλασσα. Ἡ ἀλεπού,
βλέποντας αὐτά, πηδᾶ κι αὐτή μές στή θά-
λασσα γιά νά γλιτώσει, πνίγονται κι οἱ δυό,
κι ἔτσι ἀπόμεινεν ἡ βάρκα μέ τίς ἐλιές στό
γάδαρο...

(Λαϊκό παραμύθι)

Tá βγάζουμε;

Ανέβηκα στήν πιπεριά
νά κόψω ἔνα πιπέρι
κι ἡ πιπεριά τσακίστηκε
καί μοῦ ’κοψε τό χέρι.

Δῶσ' μου τό μαντηλάκι σου
τό χρυσοκεντημένο
νά δέσω τό χεράκι μου
πού τό ’χω ματωμένο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

· Η ἀλεπού καλόγρια

Σάν δέν εἶχε τί νά φάει
μιά ἀλεπού πονηρεμένη
ἀποφάσισε νά πάει
καὶ καλόγρια νά γένει.

Τρεῖς κοκόροι πού δέν ᔁχουν
στό κεφάλι λίγη γνώση
τήν πιστεύουνε καί τρέχουν
τήν εύχή της νά τούς δώσει.

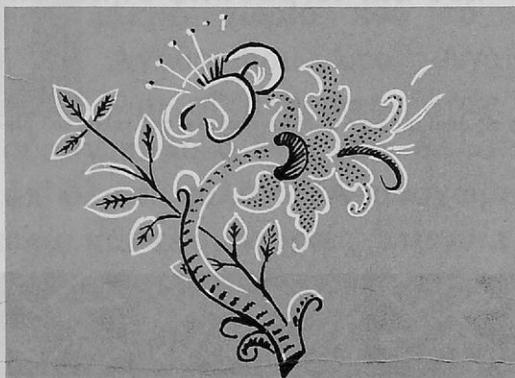
Μπαίνουν μέσα στό κελί της·
τούς ξομολογᾶ ἐκείνη
καὶ κουνεῖ τήν κεφαλή της
καὶ συγχώρεση τούς δίνει.

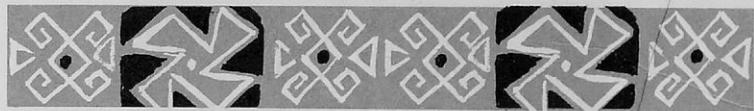
Καί χωρίς νά χάσει ώρα
καθώς ἥταν πεινασμένη
τούς ἀρπάζει —κι εἶναι τώρα
καὶ οἱ τρεῖς συχωρεμένοι*.

Καί ἡ ἀλεπού τούς κλαίει,
τούς μοιρολογᾶ καὶ λέει:
"Ἐτσι τήν παθαίνουν ὅσοι
ἔχουνε κοκόρου γνώση!"

(Από τό βιβλίο *Παραμύθια*)

* συχωρεμένοι: πεθαμένοι

Μαντέματα

1.

Αποπάνω τηγανάκι,
ἀποκάτω μπαμπακάκι
κι ἀποπίσω ψαλιδάκι.

Tí εἶναι;

2.

Ποιό εἶναι ἔνα πραματάκι,
μικρό μικρό καί μαῦρο,
πού καί τό βασιλιά σηκώνει;

(Δημοτικά)

Θά βρεῖτε τίς ἀπαντήσεις στά «Μαντέματα», στό τέλος τοῦ βιβλίου.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΒΑΛΙΑ-ΓΟΥΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

"Ένα τσαμπί σταφύλι

MΙΑ φορά κι ἔναν καιρό, στά πολύ παλιά χρόνια, ύπηρχε ἔνα μικρό χωριό πού τό λέγανε 'Αγαθοχώρι. Στό 'Αγαθοχώρι ὄλοι οἱ ἄνθρωποι ἦταν καλοί κι ἀγαποῦσαν πολύ ὁ ἔνας τόν ἄλλο.

Εἶχε ἀπ' ὄλα τά καλά τό 'Αγαθοχώρι, ἐκτός ἀπό ἀμπέλια καὶ κληματαριές. Σταφύλι δέν εἶχαν δεῖ ποτέ στά μάτια τους οἱ 'Αγαθοχωρίτες, καὶ κρασάκι, πού γίνεται ἀπ' τά σταφύλια, δέν εἶχαν ποτέ τους πιεῖ.

Μιά μέρα, ἔνας γέρος, πού πήγε μέ τό γαϊδουράκι του σ' ἔνα ἄλλο χωριό, ἔφερε γυρίζοντας μιά μικρή ρίζα κληματαριά και τή φύτεψε στήν αὐλή του.

Ἡ κληματαριά μεγάλωσε, κι ὅταν ἦρθε ὁ Αὔγουστος, εἶχε κιόλας ἔτοιμο τό πρῶτο τσαμπί σταφύλι. Τό ἕκοψε γεμάτος χαρά ὁ καλός Ἀγαθοχωρίτης, τό ἀπλυνε στή βρυσούλα του, ἀλλά πρίν τό φάει, σκέφτηκε: «Δέν εἶναι κρίμα νά τό φάω μοναχός μου, ἐνῶ μπορῶ νά καλέσω και τό γείτονά μου νά τό φᾶμε μαζί;» Μιά και δυό πλησίασε τό φράχτη και φώναξε: — Γείτονα, ἔλα νά φᾶμε μαζί τό σταφύλι μου.

Ἡρθε ὁ γείτονας χαρούμενος, μαζί μέ τή γυναίκα του, ἀλλά πρίν ἀρχίσουν νά τό τρῶνε, εἶπε ἡ καλή γυναίκα:

— Τί κρίμα νά τό φᾶμε μόνοι μας, ἀφοῦ μποροῦμε νά καλέσουμε και τούς ἄλλους μας γείτονες, πού ἔχουν και μικρό παιδί.

Ἡρθαν λοιπόν κι οἱ γείτονες οἱ ἄλλοι μέ τό παιδί. Ἐκεῖνοι μέ τή σειρά τους σκέφτηκαν τούς δικούς τους γείτονες, πού ἔχαν μάλιστα τρία παιδιά, ἥρθαν κι ἐκεῖνοι μέ τά τρία παιδιά. Ἐκεῖνα κάλεσαν ἄλλους, οἱ ἄλλοι ἄλλους, και ἔτσι σιγά σιγά ἡ αὐλή τοῦ καλοῦ Ἀγαθοχω-

ρίτη γέμισε ἀνθρώπους καὶ παιδιά.

“Οταν ἄρχισε ἡ μοιρασιά, ἦταν τόσοι πολλοί ἄνθρωποι μαζεμένοι, ὅσες κι οἱ ρῶγες τοῦ σταφυλιοῦ. ”Ετσι θά ’παιρνε δὲ καθένας ἀπό μιά ρώγα μονάχα.

Μόλις ὅμως ἔκοψε ὁ γέρος τήν πρώτη, γιά νά τή δώσει στόν καλό του γείτονα, ἀμέσως ἡ ρώγα μεταμορφώθηκε σέ δλόκληρο τσαμπί. ”Έκοψε τή δεύτερη, κι αὐτή τό ἴδιο. Χαρές πού κάνανε οἱ Ἀγαθοχωρίτες! Καί ἡ τρίτη καὶ ἡ τέταρτη ἔγιναν κι αὐτές μέ τή σειρά τους μεγάλα ὠραῖα τσαμπιά.

Ξετρελαμένοι ἀπό χαρά οἱ χωρικοί ἔπαιρναν δὲ καθένας τό τσαμπί του κι ἔφευγαν εὐχαριστημένοι. ”Οταν καὶ ἡ τελευταία ρώγα πού κράτησε ὁ γέρος γιά τόν ἑαυτό του ἔγινε κι αὐτή, μέ τή σειρά της, μεγάλο κι’ ὅμορφο τσαμπί, ὁ γέρος σκέφτηκε: «Καλύτερα νά μήν τό φάω, νά τό κάνω κρασάκι».

Τό ἔστιψε λοιπόν καλά καλά, ἔβγαλε ζουμί ὅσο χωράει ἔνα ποτήρι, τό ’βαλε ὕστερα σ’ ἔνα μικρό μικρό βαρελάκι, καὶ περίμενε. ”Οταν πέρασαν οἵ μέρες καὶ τό κρασί ἦταν ἔτοιμο, φώναξε πάλι τό γείτονά του νά τό πιοῦνε μαζί.

’Εκεῖνος θυμήθηκε τό δικό του γείτονα καί

τόν κάλεσε, αὐτός κάλεσε ἔναν ἄλλο, ὁ ἄλλος ἄλλον, καί σιγά σιγά μαζεύτηκαν πάλι ὅλοι οἱ Ἀγαθοχωρίτες στήν αὐλή τοῦ καλοῦ γέρου, γιά νά δοκιμάσουν τό κρασάκι του. "Ομως ἔγινε καί πάλι τό ᾧδιο παράξενο πράγμα, πού εἶχε γίνει μέ τίς ρῶγες τοῦ σταφυλιοῦ.

Τό βαρελάκι δέν ἄδειαζε, ὅσο κι ἀν ἔπιναν. "Ἐπιναν, ἔπιναν, κι αὐτό ἦταν πάντα γεμάτο. "Ηταν ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, εἶχε πεῖ ὁ καλός γέροντας. Κι ἥθελε μ' αὐτό ὁ Θεός νά τούς δείξει, ὅτι ὅποιος μοιράζεται μ' ἄλλους τά καλά πού ἔχει, αὐτά δέν λιγοστεύουν, ἀλλά ὅλο καί πιό πολλά γίνονται.

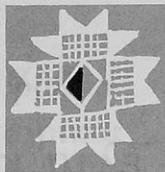
Ἄπο τότε τό βαρελάκι μέ τό γλυκό κρασί στό Ἀγαθοχώρι εἶναι πάντα γεμάτο. "Οποιος θέλει, πάει, πίνει, καί εἶναι τόσο γλυκό, ὅσο κανένα κρασί σ' ὅλο τόν κόσμο.

Φίλι φίλι καριοφύλι
σάν οἱ ἄνθρωποι 'ναι φίλοι
στήν καρδιά τους καί στά χείλη
ἔχουν γλύκα ἀπό σταφύλι.

Εἶναι πάντα εύτυχισμένοι
γελαστοί κι εὐλογημένοι.

Φίλι φίλι καριοφύλι
σάν οι ἄνθρωποι ναι φίλοι.

(Από τό βιβλίο Πές μου κάτι, Μανούλα)

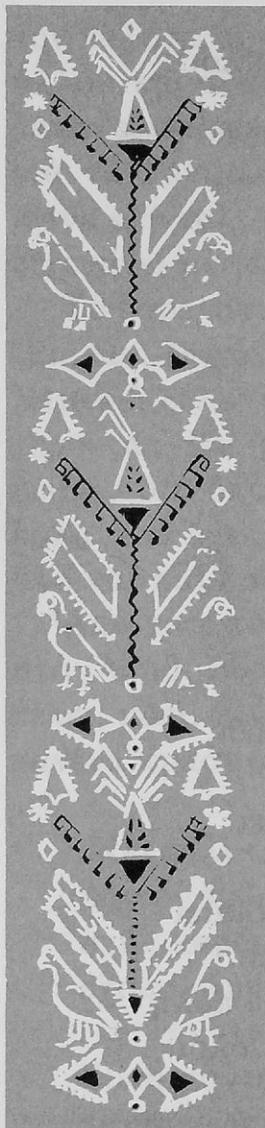

ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ

Ξύπνημα

”Ελα, ροδαυγή,
ξύπνα τό παιδί,
ξύπνα τό μωρό,
νά μοῦ τό χαρῶ,
ξύπνα τό λουλούδι,
τό ξεπεταρούδι,
πού μοσκοβιλάει
καί χοροπηδάει
καί γελάει καί κλαίει
καί λογάκια λέει
καί θά βγεῖ στήν πόλη
νά τό χαίρονται ὅλοι.

(Από τό βιβλίο Αύγούλα)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ

Γέλια και κλάματα

“Οταν τό Λενιώ μας κλαίει σάμπως πυρκαγιά μᾶς καίει και τραντάζεται τό σπίτι σάν νά γίνεται σεισμός.

“Οταν τό Λενιώ γελάει και τό σπίτι τραγουδάει και τό πεῦκο στήν αύλή μας καμαρώνει φουντωτό

και λαλάει κι ό κόκορής μας χλιμιντρίζει κι ό ψαρής μας λέει ή γάτα μας ή Μήτση:
«Τό καλό μας τό κορίτσι!»

(Άπό τό βιβλίο *Ανγούλα*)

Τό πιό μεγάλο

Από κάτω ἀπ' τό ραδίκι
κάθονται δυό πιτσιρίκοι
καὶ ρωτᾶν δ ἔνας τόν ἄλλο
ποιό 'ναι ἀπ' ὅλα πιό μεγάλο.

Τούς ἀκούει ἔνα σκαθάρι
καὶ τούς λέει «τό κουκουνάρι!»
τούς ἀκούει ἔνα τριζόνι
καὶ τούς λέει «τό πεπόνι!»
τούς ἀκούει κι ἔνα τσιμπούρι
καὶ τούς λέει «τό γαϊδούρι!»

Γέλασαν οἱ πιτσιρίκοι
γέλασε καὶ τό ραδίκι
κι ἔνας μέ μεγάλο στόμα
βάτραχος γελάει ἀκόμα.

(Από τό βιβλίο *Αὐγούσλα*)

ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

‘Η Σουσουράδα

ΙΑ μέρα, μιά σουσουράδα, πού είχε πουλάκια στή φωλιά, κατέβηκε στήν αύλή τής γριας Βάβως, γιά νά βρει κανένα ψίχουλο ή σκουληκάκι νά τούς πάει.

Έκει ίμως πού έψαχνε, δέν είδε τή γριά, πού σιγά σιγά τήν πλησίασε άπό πίσω και τήν τσάκωσε άπό τήν ούρά. ‘Η σουσουράδα, τρομαγμένη, ἔκαμε τότε νά πετάξει. ’Αλλά ή γριά τήν κρατοῦσε τόσο σφιχτά, ώστε ή ούρά ξεριζώθηκε κι ἔμεινε στά χέρια της. ‘Η καημένη ή σουσουράδα, χωρίς ούρά, δέν μποροῦσε πιά νά πετάξει ψηλά και νά γυρίσει στή φωλιά της. ’Ετρεχε λοιπόν χάμω στήν αύλή,

πίσω ἀπ' τή γριά, καί μέ κλάματα τήν παρακαλοῦσε:

— Δῶσ' μου, γριά Βάβω, τήν οὐρά μου, νά πάω στά παιδιά μου!

— Σοῦ δίνω τήν οὐρά σου, νά πᾶς στά παιδιά σου, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γριά. Πήγαινε ὅμως πρῶτα στή βρύση, ἐδῶ ἀπέξω, νά μοῦ φέρεις νερό.

Τρέχει στή βρύση ἡ σουσουράδα καί βρίσκει ἐκεῖ μιά κοπέλα, πού γέμιζε τή στάμνα της.

— Δῶσ' μου, κοπέλα, νερό, τήν παρακαλεῖ, κι ἐγώ νερό τῆς Βάβως, κι ἡ Βάβω τήν οὐρά μου, νά πάαω στά παιδιά μου!

— Σοῦ δίνω νερό, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ κοπέλα. Πήγαινε ὅμως πρῶτα, ὥσπου νά γεμίσει ἡ στάμνα μου, νά μοῦ φέρεις τυρί ἀπό τό διπλανό μπακάλη.

Τρέχει στό διπλανό μπακάλη ἡ σουσουράδα καί τόν παρακαλεῖ:

— Δῶσ' μου, μπακάλη, τυρί, κι ἐγώ τυρί τῆς κοπέλας, κι ἡ κοπέλα σέ μένα νερό, κι ἐγώ νερό τῆς Βάβως, κι ἡ Βάβω τήν οὐρά μου, νά πάαω στά παιδιά μου!

— Σοῦ δίνω τυρί, τῆς ἀποκρίθηκε ὁ μπακάλης:

μά πήγαινε πρῶτα στόν ἀντικρινό φούρναρη,
νά μοῦ φέρεις ψωμί.

Τρέχει στόν ἀντικρινό φούρναρη ἡ σου-
σουράδα καὶ τόν παρακαλεῖ:

— Δῶσ' μου, φούρναρη, ψωμί, κι ἐγώ ψωμί τοῦ
μπακάλη, κι ὁ μπακάλης σέ μένα τυρί, κι ἐγώ
τυρί τῆς κοπέλας, κι ἡ κοπέλα σέ μένα νερό,
κι ἐγώ νερό τῆς Βάβως, κι ἡ Βάβω τήν οὐρά μου,
νά πάααω στά παιδιά μου!

— Ψωμί σοῦ δίνω, τῆς ἀποκρίθηκε ὁ φούρνα-
ρης· πήγαινε ὅμως πρῶτα στήν παρακάτω τα-
βέρνα, νά μοῦ φέρεις κρασί.

Τρέχει ἡ σουσουράδα στήν παρακάτω τα-
βέρνα καὶ παρακαλεῖ:

— Δῶσ' μου, ταβερνιάρη, κρασί, κι ἐγώ
κρασί τοῦ φούρναρη, κι ὁ φούρναρης σέ μένα
ψωμί, κι' ἐγώ ψωμί τοῦ μπακάλη, κι ὁ μπακά-
λης σέ μένα τυρί, κι ἐγώ τυρί τῆς κοπέλας,
κι ἡ κοπέλα σέ μένα νερό, κι ἐγώ νερό τῆς Βά-
βως, κι ἡ Βάβω τήν οὐρά μου, νά πάααω
στά παιδιά μου!

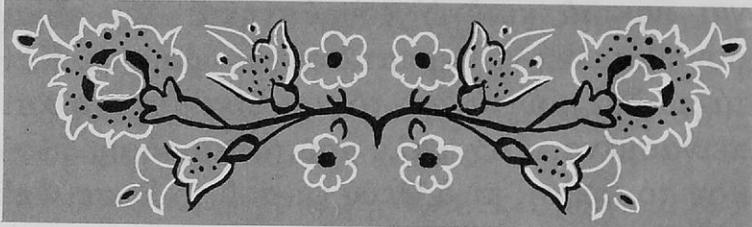
— Κρασί σοῦ δίνω, τῆς λέει ὁ ταβερνιάρης·
ἄν ἥθελες ὅμως κι ἐσύ, νά μοῦ κανες τή χάρη,
νά πᾶς στό γαλατά, νά μοῦ φέρεις λίγο γάλα;...
— "Αχ, στενάζει ἡ σουσουράδα, ὁ γαλατάς εἰ-

ναι μακριά κι ἐγώ κουράστηκα. Δέν εἶμαι συνηθισμένη νά περπατῶ στούς δρόμους. Καί τά παιδιά μου τά 'χω τόσην ὥρα μονάχα καί πεινασμένα... "Αχ, καλέ μου ταβερνιάρη, δῶσ' μου τό κρασί, κι ό Θεός νά σου τό δώσει ἀπ' ἀλλοῦ!

Τή λυπήθηκε ό ταβερνιάρης, πού ἦταν ό πιό καλός ἄνθρωπος τῆς γειτονιᾶς, καί τῆς ἔδωσε τό κρασί. "Η σουσουράδα τό πῆγε στό φούρναρη, πού τῆς ἔδωσε ψωμί. "Υστερα πῆγε τό ψωμί στό μπακάλη, πού τῆς ἔδωσε τυρί. "Υστερα πῆγε τό τυρί στήν κοπέλα, πού τῆς ἔδωσε νερό. Καί τέλος πάντων, πῆγε τό νερό στή γριά Βάβω, πού τῆς ἔδωσε τήν οὐρά της. Καί ἔτσι ἡ καημένη ἡ σουσουράδα μπόρεσε πάλι νά πετάξει ψηλά καί νά γυρίσει στή φωλιά της, ὅπου τήν περίμεναν τά πουλάκια της.

(Από τό περιοδικό 'Η Διάπλασις τῶν Παιδῶν)

Τό χρυσόψαρο

MΙΑ φορά ήταν ένας φτωχός ψαράς, κι ολη νύχτα ἀγωνιζόταν νά πιάσει ψάρι και δέν ἔπιανε. Κόντεψε τέλος ή αύγή, ἐριξε πάλι τ' ἀγκίστρι του κι ἔλεγε ἀπομέσα του: «”Ω, Θεέ μου, δυστυχία! σήμερα θά πεθάνουν τά παιδιά μου ἀπ' τήν πείνα».

Τοῦ φάνηκε τότε πώς τσίμπησε ψάρι και τράβηξε τ' ἀγκίστρι. Τί νά δει! "Ενα ψαράκι χρυσό!" Έκανε νά τό βγάλει ἀπ' τ' ἀγκίστρι κι ἄκουσε μιά φωνή νά τοῦ λέει: «Ρίξε τό ψαράκι τό χρυσό στό γιαλό, και θά δεῖς καλό».

—”Ε, λέει μέ τό νοῦ του, νά τό ρίξω! ἔτσι κι ἔτσι δέ θά μοῦ κάμει τίποτε ένα ψαράκι.

Καί τό ριξε στή θάλασσα. Πάλι ἀκούει τήν ἴδια φωνή νά τοῦ λέει:

— Τί καλό θέλεις νά σου κάμω;

—”Ε, λέει, νά πάω στό σπίτι μου καί νά βρῶ ψωμιά καί φαγιά.

Σάν πῆγε στό σπίτι του, τά ήβρεν ὅλα ὅπως τοῦ εἶπε ἡ φωνή. Εἶπε τήν ἱστορία ὅλη στή γυναίκα του.

—”Αχ, καλέ, τοῦ λέει αὐτή, ἀντί νά ζητήσεις τίποτε καλό, ζήτησες ψωμιά καί φαγιά;

—”Ε, καλά, τῆς λέει αὐτός, ”Αν τό ξαναπιάσω, τί θέλεις νά τοῦ ζητήσω;

‘Η γυναίκα τοῦ εἶπε νά ζητήσει παλάτια!

Ἐπῆγεν ὁ καημένος ὁ ψαράς, ἔριξε τό δίχτυ κι ἐπιασε πάλι τό χρυσόψαρο. Ἐκανε νά τό βγάλει πάλι ἀπ' τ' ἀγκίστρι καί ἄκουσε τή φωνή: «Ρίξε τό ψαράκι τό χρυσό στό γιαλό, καί θά δεῖς καλό».

Τό ἔριξε, κι ἄκουσε πάλι τή φωνή: «Τί καλό θέλεις νά σοῦ κάμω;» κι αὐτός ἐζήτησε παλάτια.

Πάει στό σπίτι του καί τί νά δεῖ; παλάτια ωραιότατα!

—”Αχ, τοῦ λέει ἡ γυναίκα του, νά πά' νά τό ξαναπιάσεις καί νά τοῦ ζητήσεις ἐσύ νά γίνεις βασιλιάς κι ἐγώ βασίλισσα.

Ἐπῆγε πάλι κι ἔκαμεν ὅπως ἔκαμνε καί τίς ἄλλες φορές, ἄκουσε τή φωνή καί ζήτησε ὅ,τι

τοῦ εἶπε ἡ γυναίκα του. Μά πάει κατόπι στό σπίτι του, καὶ τί νά δεῖ; Μιά καλύβα ὅπως πρῶτα, καὶ τά παιδιά του πεινασμένα.

(Λαϊκό παραμύθι)

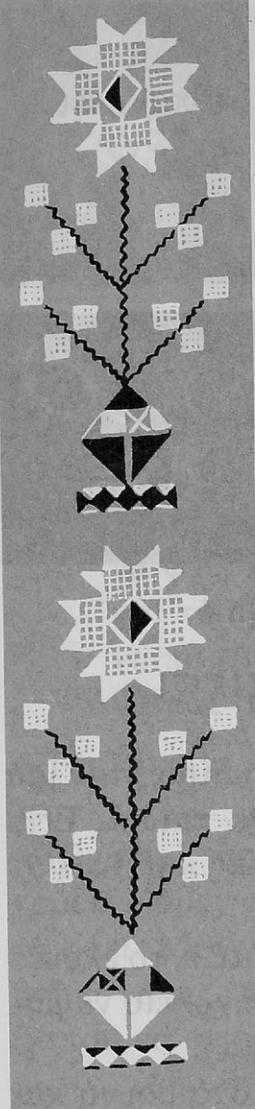
Τά καβούρια κάνουν γάμο

Κάτω στό γιαλό, στήν ἄμμο,
τά καβούρια κάνουν γάμο
καὶ καλέσανε κι ἐμένα,
καὶ δέν ἥθελα νά πάω.

Κι ἀκουσα τό ντίγκι-ντίγκα
κι ἔκαμα καρδιά καὶ πῆγα,
κι ἥβρα τό λαγό κι ἐπήδα.

Ο ψύλλος ἔπαιζε βιολί
καὶ ἡ χελώνα ντέφι,
καὶ πέρασε ἔνας ποντικός
κι εἶπε: χαρά στό κέφι!

(Δημοτικό)

Μαντέματα

1.

Τριγύρω γύρω θάλασσα,
στή μέση μιά φωτίτσα.

Τί εἶναι;

2.

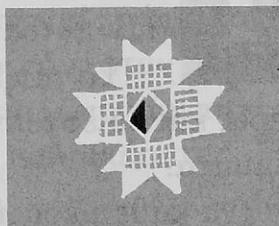
Βασιλιάς δέν εἶναι,
κορόνα φοράει·
ρολόι δέν ἔχει,
τίς ώρες μετράει.

Τί εἶναι;

3.

Ανεβαίνει, κατεβαίνει
και χωρίς νά τρώει παχαίνει,
μοναχά στριφογυρίζει
κι ή κοιλίτσα της γεμίζει.

Τί εἶναι;

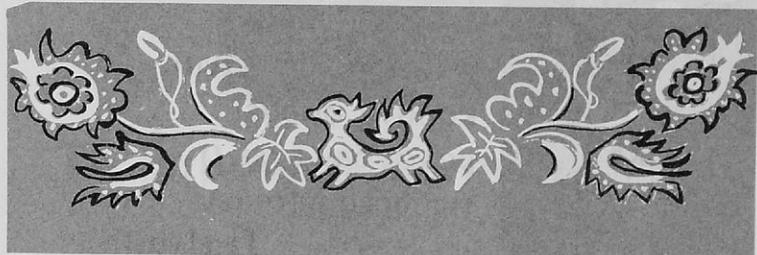
4.

Απάνω κόφτει, κάτω κόφτει,
στή μέση κόρη λέει καί λέει...

Tí εἶναι;

(Δημοτικά)

Θά βρεῖτε τίς άπαντήσεις στά «Μαντέματα», στό τέλος του βιβλίου.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Τ' ἀρνίτσι-μπίτσι

ΙΑ φορά κι ἔναν καιρό ḥταν μιά γριά καί δέν εἶχε παιδιά. Εἶχε λοιπόν ἔνα ἀρνάκι καί τό εἶχε σάν παιδάκι της.

Τό τάιζε, τό πότιζε, τό ἔλουζε κάθε μέρα, καί τό ἔστελνε στό σχολεῖο νά μάθει γράμματα.

Πήγαινε κάθε μέρα ḥ γριά στό βουνό καί

μάζευε χορταράκι γιά νά φάει τ' ἀρνάκι της.
Σάν ἔφτανε ἔξω ἀπό τό σπίτι της, ἔλεγε:

«'Αρνίτσι-μπίτσι, ἔλ' ἄνοιξε,
χλωρή βοσκίτσα σου 'φερα,
νά φᾶς, νά πιεῖς, νά κοιμηθεῖς,
καὶ τό πρωί νά σηκωθεῖς,
νά πάρεις τό καλάθι σου,
νά πᾶς στό σχολειό σου!»

Τῆς ἄνοιγε τ' ἀρνάκι κι ἔμπαινε ἡ γριά
μέσα.

"Εμαθε ὁ κύρ Νικόλας ὁ λύκος πώς εἶχε ἡ
γριά ἔνα ἀρνίτσι-μπίτσι καὶ τό λιμπίστηκε* νά
τό φάει. Μιά μέρα λοιπόν, ὅταν τήν εἶδε πού
βγῆκε νά μαζέψει χορταράκι, τήν παραμόνεψε
ῶσπου νά γεμίσει τό καλαθάκι της. "Υστερα

* λιμπίστηκε: λαχτάρησε

τήν πῆρε ἀπό πίσω, καὶ ὅταν ἔφτασε ἡ γριά στό σπιτάκι της, κρύφτηκε ὁ λύκος κοντά στήν πόρτα. "Ακουσε τή γριά πού φώναζε τ' ἀρνάκι της κι ἔμαθε τά λόγια πού τοῦ ἔλεγε:

«'Αρνίτσι-μπίτσι, ἔλ' ἄνοιξε,
χλωρή βοσκίτσα σοῦ 'φερα,
νά φᾶς, νά πιεῖς, νά κοιμηθεῖς,
καὶ τό πρωί νά σηκωθεῖς,
νά πάρεις τό καλάθι σου,
νά πᾶς στό σχολειό σου!»

«'Α, εἶπε μέσα του ὁ λύκος. Αὐτά τά λόγια τοῦ λέει καὶ τῆς ἀνοίγει.»

Τήν ἄλλη μέρα παραμόνεψε ὁ λύκος τή γριά πού ἔφευγε νά μαζέψει χόρτα καὶ προτοῦ νά φύγει, εἶπε στ' ἀρνάκι της:

— Κοίταξε, ἀρνάκι μου, μήν ἀνοίξεις σέ κανένα παρά σέ μένα μονάχα!

— Καλά, μανούλα μου, εἶπε τ' ἀρνάκι.

«Τώρα, σκέφτηκε ὁ λύκος, θά τοῦ πῶ κι ἐγώ τό τραγουδάκι νά μ' ἀνοίξει τό ἀρνίτσι-μπίτσι.»

Σέ λίγο, λοιπόν, πάει καὶ χτυπάει τήν πόρτα καὶ λέει μέ τή χοντρή χοντρή φωνή του, κά-

νοντάς την ὅσο πιό γλυκιά γλυκιά μποροῦσε:

«'Αρνίτσι-μπίτσι, ἔλ' ἄνοιξε,
χλωρή βισκίτσα σοῦ 'φερα,
νά φᾶς, νά πιεῖς, νά κοιμηθεῖς,
καὶ τό πρωί νά σηκωθεῖς,
νά πάρεις τό καλάθι σου,
νά πᾶς στό σχολειό σου!»

Τό ἀρνάκι ὅμως φώναξε ἀπό μέσα:

— Δέν εἶσαι ἐσύ ἡ μανούλα μου! Ἡ μανουλίτσα μου ἔχει γλυκιά καὶ ψιλή φωνή καὶ ἡ δική σου εἶναι τραχιά καὶ χοντρή.

Πάει τότε ὁ λύκος στόν τροχιστή καὶ τοῦ λέει:

— Σέ παρακαλῶ, τρόχισέ μου τή γλώσσα μου νά γίνει ψιλή ψιλή!

Τρόχισε ὁ τροχιστής τή γλώσσα τοῦ λύκου καὶ τήν ἔκανε ὅσο πιό ψιλή μποροῦσε. Τρέχει πάλι ἐκεῖνος στό ἀρνάκι καὶ τοῦ λέει γλυκά γλυκά ἀπέξω ἀπό τήν πόρτα:

«'Αρνίτσι-μπίτσι, ἔλ' ἄνοιξε,
χλωρή βισκίτσα σοῦ 'φερα,
νά φᾶς, νά πιεῖς, νά κοιμηθεῖς,

καί τό πρωί νά σηκωθεῖς
νά πάρεις τό καλάθι σου,
νά πᾶς στό σχολειό σου!»

Τότε εἶπε τό ἀρνάκι:

— Έσύ εἶσαι ἡ μανουλίτσα μου!

Καί τοῦ ἄνοιξε.

Μπαίνει ὁ λύκος μέσα καί τοῦ δίνει μία
«χλάπ!» τοῦ ἀρνιοῦ, καί τό καταπίνει ὁλό-
κληρο!

“Υστερα πάει καί χώνεται κάτω ἀπό τόν κα-
ναπέ.

“Ερχεται σέ λίγο ἡ γριά καί φωνάζει:

— Αρνίτσι-μπίτσι!

Μά ποῦ τ' ἀρνίτσι-μπίτσι, πού βρισκόταν
μέσα στήν κοιλιά τοῦ λύκου!

Πάει ἡ γριά στή γειτόνισσα καί τῆς λέει:

— Γειτόνισσα, μήπως εἶδες τ' ἀρνίτσι-μπίτσι
μου;

— Οχι, δέν τό εἶδα! λέει ἡ γειτόνισσα.

— Δῶσε μου σέ παρακαλῶ τό τσεκουράκι
σου, ν' ἄνοιξω τήν πόρτα μου, γιατί εἶναι
κλειδωμένη.

Τῆς δίνει ἡ γειτόνισσα τό τσεκούρι, ἄνοι-
γει ἡ γριά τήν πόρτα καί μπαίνει μέσα. Κοιτά-

ζει ἀπό δῶ, κοιτάζει ἀπό κεῖ, πουθενά τό ἄρνάκι της. "Αρχισε τότε νά κλαίει και νά λέει:

— Ποῦ εἶσαι, ἄρνάκι μου, ποῦ εἶσαι, παιδάκι μου, νά φᾶς τό χλωρό χορταράκι ποῦ σου ἔφερα!

Στό τέλος πῆρε τή ρόκα της και κάθισε στόν καναπέ της κι ἔγνεθε κι ἔκλαιγε.

Ο λύκος λοιπόν ἀναδευόταν κάτω ἀπό τόν καναπέ και καμιά φορά τόν πῆρε εἴδηση ἡ γριά. «Τ' εἶναι τοῦτο;» λέει. Σκύβει και βλέπει τό λύκο κάτω ἀπό τόν καναπέ.

— "Α, ἐσύ εἶσαι, κύρ Νικόλα; τοῦ λέει. Τί κάθεσαι ἀπό κεῖ κάτω και δέ βγαίνεις νά φᾶμε και νά πιοῦμε και νά παίξουμε τό σάκουσάκου;

Βγῆκε λοιπόν ὁ λύκος, φάγανε, ἥπιανε, και ὕστερα πῆρε ἡ γριά ἔνα μεγάλο σακούλι και μπῆκε μέσα και τοῦ λέει τοῦ λύκου:

— Πάρε τοῦτο τό σκοινί και δέσε τό σακούλι και πάρε και τούτη τή βέργα νά μέ χτυπᾶς μαλακά μαλακά. Αὕτο εἶναι τό σάκου-σάκου!

Τήν ἔδεσε ὁ λύκος, πῆρε και τή βέργα και τῆς ἔδωσε πέντ' ἔξι.

— Φτάνει, γριά;

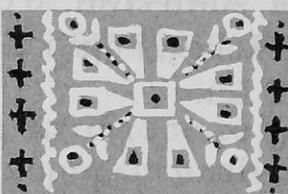
— Φτάνει!

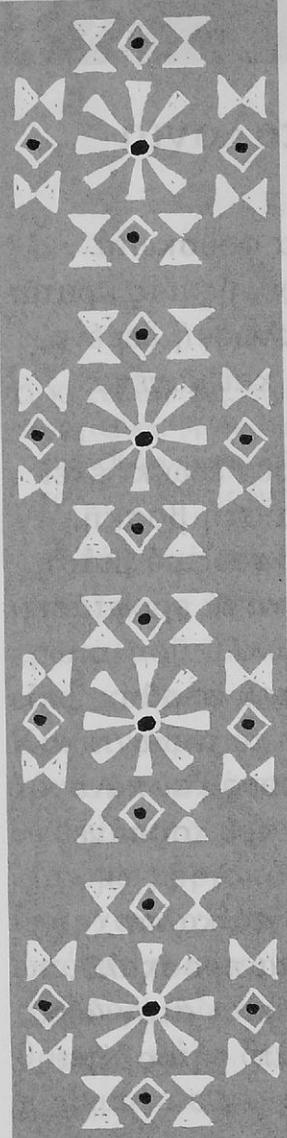
- Βγῆκε ἡ γριά, λέει στό λύκο:
- Ή σειρά σου τώρα, κύρ Νικόλα!
- Εβαλε λοιπόν τό λύκο μέσα στό σακί, δένει τό σακί καί τόν ἀρχίζει, ποῦ σέ πονεῖ καί ποῦ σέ σφάζει!
- Ωχ, γριά, τό κεφάλι μου! φώναζε ὁ λύκος.
- Θά τρως τ' ἀρνίτσι-μπίτσι μου;
- Ωχ, γριά, ἡ πλατίτσα μου!
- Θά τρως τ' ἀρνίτσι-μπίτσι μου;
- Ωχ, γριά, τά πλευρά μου!
- Θά τρως τ' ἀρνίτσι-μπίτσι μου;
- Ωχ, γριά, ἡ κοιλίτσα μου!

Μέ τό χτύπημα ὅμως πού ἔδωσε ἡ γριά στήν κοιλιά τοῦ λύκου, πετάγεται τ' ἀρνίτσι-μπίτσι ἔξω!

Τοῦ δίνει τότε ἄλλη μιά ἡ γριά τοῦ λύκου καί τόν σκοτώνει ὀλότελα, καί πάει στό παζάρι καί παίρνει ἑνα κάρο καί δυό στρατιῶτες καί τόν πῆγαν στό ποτάμι καί τόν ἔκαναν μπλούμ!

(Από τό βιβλίο *Tá παραμύθια πού ἀγαπῶ*)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΓΙΟΥΛΗΣ

‘Η Αννιώ

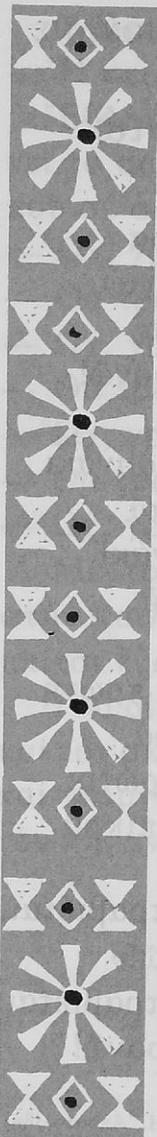
Νεροκουβαλήτρα
ή μικρούλα Αννιώ,
νεροκουβαλήτρα
κι είναι τριώ χρονῶ!

Μέ τό μικρό σταμνάκι
στή βρυσούλα πά’,
πέφτει τό σταμνάκι
καταγῆς καί σπᾶ.

Καί δέν είναι ἡ πρώτη
τούτη δῶ ἡ φορά,
ἄχ! δέν εῖν’ ἡ πρώτη,
γι’ αὐτό κλαίει πικρά.

Κλαίει, μαλλιοτραβιέται,
λέει: «τί θά γινῶ!»
Κλαίει, μαλλιοτραβιέται
κι είναι τριώ χρονῶ!

(Από τήν Ανθολογία Ρ. Η. Αποστολίδη)

Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

Μπαλόνια

Τί μπαλόνια φουσκωτά
πού ό μικρούλης μας κρατᾶ.
Τά χει μέ κλωστή δεμένα,
μά ξεφεύγει και κανένα.

Τοῦ γλιστροῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ
σάν ἀρνάκια στή βοσκή.
Τρέχει πίσω τους μέ βιάση
κι ό βοσκός νά τά προφτάσει.

Τ' ἀγεράκι πού φυσᾶ
νά, τοῦ πῆρε τά μισά.
Φύγαν ὅλα τους και πᾶνε·
τά χασες, μικρέ τσοπάνε!

Ξαναμμένος γιά καλά,
νά σταθοῦν τά προσκαλᾶ.
Μπούμ! ἀκούεται στόν ἄέρα.
"Εσκασ" ἔνα ἀπ' τή φοβέρα.

(*"Απαντα"*)

Κ. Α. ΣΦΑΕΛΟΥ

Σπιτόγατος

Ο Κοκκινότριχας, ένας γάτος πού μεγάλωσε στά κεραμίδια, ψάχνει και βρίσκει μιά οίκογένεια πού τόν παίρνει γιά δικό της. Οι ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ τόν ἀγαποῦν, ἡ ζωὴ ὅμως μαζί τους ἔχει και τίς δυσκολίες της...

Μή νομίζετε ὅμως πώς εἶναι πάντα εὔκολο νά ζει ένας γάτος μέ τούς ἀνθρώπους. Πρῶτα πρῶτα μοῦ ἄλλαξαν ὄνομα. Μόλι πού τούς εἶπα καθαρά δυό τρεῖς φορές πώς λέγομαι Κοκκινότριχας, ἐκεῖνοι δέ τό κατάλαβαν κι ἄρχισαν νά μέ φωνάζουν Τόμμυ. "Εξυπνος καθώς είμαι, δέν ἄργησα νά τό μάθω. Ἡ δυσκολία ὅμως βρισκόταν ἄλλου. Μέσα στά σπίτια ὑπάρχουν χίλια δυό παράξενα πράγματα πού ὠσότου τά συνηθίσει ένας γάτος, μεγαλωμένος στά κεραμίδια, μπορεῖ πολλά νά πάθει. Οι ἄνθρωποι πάλι δέν καταλαβαίνουν πώς μερικά πράγματα εἶναι ἀπαραίτητα γιά μᾶς.

Θυμᾶμαι τήν πρώτη μέρα πού ξύπνησα στό σπίτι τῶν ἀνθρώπων. Σάν εὔσυνείδητος γάτος, πού πάντα εἶναι ἔτοιμος γιά κυνήγι ἢ γιά μάχη, γιά σκαρφάλωμα ἢ γιά φαΐ, ἐφάρμοσα τή συμβουλή πού ἀπό μικρός ἀκούα ἀπό τή μάνα μου: «Ἐνας γάτος πρέπει νά ’χει πάντα νύχια καλοακονισμένα». Θέλησα λοιπόν νά τροχίσω τά νύχια μου. Κοίταξα γύρω μου κι εἶδα πώς τό πάτωμα δέν ἥταν κατάλληλο γι’ αὐτή τή δουλειά. Κι ἐπειδή δέν ύπηρχε ἐκεῖ κανένα δέντρο γιά νά ἀκονίσω στόν κορμό του τά νύχια μου, πλησίασα ἔνα ἔπιπλο πού στηρίζεται σέ τέσσερα κούτσουρα, τραπέζι τό λένε. ”Αρχισα λοιπόν εὔσυνείδητα τό τρόχισμα, ὅταν ξάφνου ἀκούω πίσω μου μιά ἀγριοφωνάρα:

— Μή! μή! μή!

Γύρισα καί κοίταξα τήν κυρά, πού, καθώς φώναζε, χτυποῦσε καί τά χέρια της.

— Ἐμένα μοῦ λές; τή ρώτησα εὐγενικά.

— Μή! Τόμμυ! Θά σέ δείρω.

«Τί ἀνόητη πού εἶναι!» συλλογίστηκα.
«Νόμισε πώς μέ τά νύχια μου μπορῶ νά κόψω τά πόδια τοῦ τραπεζιοῦ... Δέν πειράζει ὅμως...
Γιατί νά τήν κακοκαρδίσω;»

”Εφυγα λοιπόν ἀπό ἐκεῖ, πήδησα σ' ἔναν πλατύ καναπέ, κι ἐκεῖ συνέχισα τή δουλειά μου.

”Οταν, ἀκούω πάλι τήν ἴδια ἀγριοφωνάρα:
— Μή, Τόμμυ! μή! μή! Μή γρατσουνᾶς τόν καλό καναπέ.

— Ποῦ θές, λοιπόν, νά ἀκονίσω τά νύχια μου; τῆς ἀπάντησα. Δεῖξε μου ἐσύ ἔναν τόπο — γιατί βέβαια γάτος μ' ἀτρόχιστα νύχια δέν ἀξίζει.

Ἐκείνη ὅμως, ποῦ νά μέ καταλάβει!... ”Οχι μοναχά δέν ἔπαψε νά μοῦ φωνάζει «μή», ἀλλά μοῦ πέταξε τήν παντόφλα της. Κι ἂν δέν ἥμουν σβέλτος καί γοργός, θά τήν ἔτρωγα κατακέφαλα.

Τήν ἀγριοκοίταξα γιά νά ντραπεῖ γιά τήν κακή συμπεριφορά της, καί θυμωμένος πῆγα καί κάθισα κοντά στό παράθυρο.

”Ἐξω ἔβρεχε πάλι. Δέν ἥταν καιρός γιά περίπατο, κι ἔτσι δέν τῆς ἔδειξα φανερά τή δυσαρέσκειά μου. Μά μόλις ἡ κυρά θά ἔφευγε, ἐγώ θά συνέχιζα τή δουλειά μου. Αὐτό δά μᾶς ἔλειψε, νά μείνω μέ ἀκόνιστα νύχια. ”Αφοῦ δέν καταλάβαινε μονάχη της πόσο ἀπαραίτητο είναι γιά ἔνα γάτο νά ’χει νύχια κοφτερά, ἐγώ θά

τρόχιζα τά δικά μου κρυφά της —κι ας φώναζε έκεινη όσο ήθελε «μή».

”Αχ! αύτό τό «μή». Οι ἄνθρωποι τό χουν δέκα φορές τήν ώρα στό στόμα τους. Είναι ή άγαπημένη τους λέξη.

- MHN ἀνέβεις ἐδῶ!
- MHN κάτσεις ἔκει!
- MH φᾶς αὐτό!
- MHN ἀγγίσεις τό ἄλλο!

”Αν τά κεραμίδια είναι ή ὅμορφη «κόκκινη χώρα», τά σπίτια τῶν ἀνθρώπων είναι ή χώρα τοῦ «μή» —λέσ και πρέπει νά τούς ζητᾶς γιά καθετί τή γνώμη!

Τί πειράζει ὅμως;... Δέ θά βρέχει κάθε μέρα. Και ἀφοῦ οἱ ἄνθρωποι δέν ἔχουν ἀρκετή κατανόηση γιά μᾶς, ποιός ὁ λόγος νά καθόμαστε δλημερίς μαζί τους; ”Οταν ὁ καιρός είναι καλός, θά τριγυρίζω κι ἐγώ καθημερινά τίς περισσότερες ώρες και θά πηγαίνω σπίτι μόνο γιά φαΐ και ὑπνο! ”Ορίστε ποιά θά είναι ή τιμωρία τους!

Πέρασαν λίγες μέρες ἀκόμα, ὅταν ἔνα πρωινό μπῆκα γιά πρώτη φορά στό δωμάτιο ὃπου πήγαιναν νά κοιμηθοῦν. ”Ως τότε δέν είχα ξαναπατήσει ἔκει. Πήδησα στό κρεβάτι και, κα-

θώς ήταν μαλακό κι ἀφράτο, ἄρχισα νά κυλιέμαι εύχαριστημένος καί χουρχουρίζοντας. Μά ή κυρία μ' ἔδιωξε παρευθύς. Γιά νά μήν τήν κακοκαρδίσω, κατέβηκα ἀμέσως κάτω.

Μά ἐνῶ ἔφευγα, τί βλέπω; ἔνας ἄλλος γάτος, ὀλόιδιος μέ μένα, προχωροῦσε στήν ἵδια κατεύθυνση. Γύρισα τό κεφάλι πρός ἐκεῖνον. Γύρισε κι αὐτός τό δικό του πρός ἐμένα.

— Νιάου! Τί θές ἐδῶ; τόν ρώτησα.

΄Ανοιγόκλεισε κι ἐκεῖνος τό στόμα χωρίς ν' ἀκουστεῖ φωνή, λές καί μέ κορόιδευε. Νευριασμένος, ἄρχισα νά κουνῶ τήν οὐρά μου. "Αρχισε νά τήν κουνᾶ κι ἐκεῖνος. "Έκανα ἔνα βῆμα πρός τό μέρος του. "Έκανε κι ἐκεῖνος ἔνα βῆμα πρός ἐμένα. "Ο, τι κίνηση ἔκανα ἔγώ, τήν ἔκανε κι αὐτός.

— Από ποῦ μπῆκες; τόν ρώτησα αὐστηρά, ξέροντας πώς πόρτες καί παράθυρα ήταν κλειστά, γιατί ἔκανε κρύο.

΄Ο ἄλλος γάτος ἀνοιγόκλεισε πάλι τό στόμα του ἀκριβῶς ὅπως ἔγώ, ἀλλά χωρίς ν' ἀκουστεῖ πάλι φωνή. Σίγουρα μέ κορόιδευε. Καί δέ φτάνει αὐτό. "Έχει γοῦστο νά ηθελε νά μοῦ πάρει τή θέση, καί ν' ἀναγκαστῶ πάλι νά τριγυρίζω πεινασμένος.

Τόν λοξοκοίταξα ἀπειλητικά.

— Νιάαααρρρ! ἔκανα θυμωμένος, τό σπίτι αὐτό εἶναι δικό μου καί φεύγα τό γρηγορότερο ἀπό δῶ.

‘Η τρίχα μου εἶχε σηκωθεῖ ἀπ’ τό θυμό, μά κι ἡ δική του τό ἴδιο. Μέ λοξοκοίταξε μέ τή σειρά του καί πάλι μιμήθηκε μέ τό στόμα τή μιλιά μου.

“Ε! δέν κρατήθηκα πιά. Γοργός σάν ἀστραπή, τοῦ κατάφερα μιά μέ δλα τά νύχια βγαλμένα ἔξω. ”Έκανε κι ἐκεῖνος τό ἴδιο. Μά δέ μέ πέτυχε. Κι ἐγώ ὅμως ἀστόχησα. ’Αντί νά πετύχω ἐκεῖνον πού μέ κορόιδευε, τό πόδι μου συνάντησε ἔνα γυαλί. ’Αποτραβήχτηκα ξαφνιάσμένος, μά κι ὁ ἄλλος δέν ξαφνιάστηκε λιγότερο. Τότε κατάλαβα πώς σίγουρα θά βρισκόταν σέ ἄλλο δωμάτιο καί μᾶς ἔχώριζε ἔνα γυαλί ἀναμεσά μας. Βγῆκα ἔξω βιαστικός καί εἶδα πώς κι ἐκεῖνος ἔκανε τό ἴδιο. Μά οὕτε στό διάδρομο οὕτε πουθενά ἄλλου εἶδα τόν ἀντίζηλό μου. Τί ἔγινε; Ποῦ πῆγε; Δέν ξέρω. Μά οἱ ἄνθρωποι πού παρακολουθοῦσαν τόν καβγά μας, φαίνεται πώς διασκέδαζαν πολύ, κι ἄρχισαν πάλι νά μέ φωνάζουν στό ἴδιο δωμάτιο. Πῆγα, μή ξέροντας τί μέ ἥθελαν. Μά ταυτό-

χρονα μέ μένα, νά και φάνηκε νά 'ρχεται ἐκεῖνος ὁ κοκκινόξανθος γάτος.

«Λέες νά τόν φωνάζουν κι αὐτόν Τόμμυ» συλλογίστηκα.

Γύρισα, τόν κοίταξα, κι ἐκεῖνος πάλι ἔκανε τό ἵδιο. "Ε! ἀρκετήν ὥρα μέ κορόιδευε. "Ἐπρεπε νά τοῦ μάθω τί ἀξίζουν τά νύχια μου. Ρίχτηκα ἐπάνω του, κι ἐκεῖνος ἔκανε τό ἵδιο.

Μά ἀντί ν' ἀγκαλιαστοῦμε και νά κυλιστοῦμε κάτω παλεύοντας, τά πόδια μου σκόνταψαν πάλι στό γυαλί. Ἀπόρησα. Μά κι ὁ ἄλλος δέ φαινόταν ν' ἀπορεῖ λιγότερο ἀπό μένα. Νευριασμένος γύρισα κοντά στή θερμάστρα κουνώντας νευρικά τήν οὐρά μου. Τί τόν ἥθελαν αὐτόν τόν κοκκινότριχα πίσω ἀπό τό γυαλί; Και γιατί οἱ ἄνθρωποι γελοῦσαν, ὅταν μᾶς ἔβλεπαν νά τσακωνόμαστε;

‘Η ἔννοια δέ μ' ἄφηνε νά ἡσυχάσω. Κάτι κρυβότανε σ' αὐτή τήν ίστορία. Μήπως κρατοῦσαν τόν ἄλλο γάτο και διῶχναν ἐμένα; Μήπως θέλαν νά δοῦν ποιός εἶναι πιό δυνατός; Δέν ξαναπάτησα στό δωμάτιο ἐκεῖνο, κι ὅταν τήν ἄλλη μέρα πρόβαλε ὁ ἥλιος, βγῆκα γιά περίπατο νά ξεσκάσω λιγάκι.

—"Ε! φιλαράκο μου, ἄκουσα σέ λίγο τή φωνή

τοῦ Μαυρούκου*. Συλλογισμένο σέ βλέπω. Δέν κατάφερες ἀκόμα νά πετύχεις μερικούς κουτούς, νά πᾶς στό σπίτι τους νά καλοτρῶς; — Πῶς! πῶς! τοῦ ἀπάντησα, βρῆκα σπίτι... μά... μά δέν ξέρω τί θά γίνει. Θαρρῶ πώς ἔχουν καί δεύτερο γάτο καί μᾶς βάζουν νά μαλώνουμε γιά νά γελοῦνε.

— Γιατί μαλώνετε;

— Νά... αὐτός ὁ ἄλλος μέ μιμεῖται στό καθετί. "Ο, τι κάνω ἐγώ, κάνει κι ἐκεῖνος. Κι ὅταν ἀνοίγω τό στόμα μου, τό ἀνοίγει κι αὐτός χωρίς ν' ἀκούεται μιλιά.

— Παράξενο, νιαούρισε ὁ φίλος μου, ξύνοντας τ' αὐτί του. Ποῦ τόν ἔχουν αὐτόν πού σέ κορόιδευε;

— Πίσω ἀπό ἔνα τζάμι.

— "Α! ἄ! κάτι ύποπτεύομαι! φώναξε ὁ φίλος μου καί κυλίστηκε παιχνιδιάρικα στή χλόη τῆς αὐλῆς, γιά νά μή δῶ πώς κρυφογελοῦσε. Τί χρῶμα ἔχει αὐτός ὁ ἄλλος;

— "Ιδιος κι ἀπαράλλαχτος μ' ἐμένα. Δέν παραλλάζει οὕτε μιά τρίχα.

‘Ο Μαυρούκος γέλασε φανερά.

— "Αμ' τότε δέν ύπάρχει ἄλλος γάτος στό σπίτι.

* Γάτος, φίλος τοῦ Κοκκινότριχα.

- Πῶς δέν ύπάρχει, ἀφοῦ τόν εἶδα! Σ' ὁρκίζομαι στά νύχια μου, ἂν δέ μᾶς ἔχωριζε τό γυαλί, θά εἶχα μαδήσει τήν κόκκινη γούνα του.
- Τίνος; τοῦ ἔαυτοῦ σου;
- Τοῦ γάτου πού μέ κοροϊδεύει.
- Μά σοῦ εἶπα, Κοκκινότριχα. "Αλλος γάτος δέν ύπάρχει στό σπίτι. Τή ζωγραφιά σου μόνο βλέπεις καὶ ξαφνιάζεσαι.
- Τή ζωγραφιά μου; Ἀφοῦ πηγαίνει, ἔρχεται, κουνᾶ τήν οὐρά του, γιατί λές πώς δέν εἶναι ζωντανός;
- "Αμ' ὅταν πίνεις νερό, δέν ἔτυχε καμιά φορά ν' ἀντικρίσεις μέσα σ' αὐτό τό μουτράκι σου;
- Ναί... συμβαίνει πότε πότε, παραδέχτηκα.
- "Ε! τό ἴδιο γίνεται καὶ μέ τό γυαλί αὐτό. "Έχουν πολλά τέτοια οἱ ἀνθρωποι στά σπίτια τους. Φαίνεται πώς τούς ἀρέσει πολύ νά βλέπουν τήν εἰκόνα τοῦ ἔαυτοῦ τους.
- Μά πῶς γίνεται; ξανάπα ἐγώ μέ ἀπορία.
- Δέν ξέρω πῶς γίνεται. Μά ξέρω καλά —μου τό ἔλεγε κι ἡ μάνα μου πού γέρασε κοντά στούς ἀνθρώπους— πώς αὐτό γίνεται. Μή χολοσκᾶς λοιπόν ἄδικα, μικρέ.
- Ανακουφίστηκα, γιατί, μά τήν ἀλήθεια, πολύ μέ στενοχώρησε αὐτή ἡ ιστορία. "Ετσι

βεβαιώθηκα πώς δέν θά ρχόταν ἄλλος γάτος νά μ' ἐκθρονίσει ἀπό τό βασίλειό μου.

Κι ἀφοῦ ξένοιασα ἀπ' αὐτή τή σκοτούρα, ξαναπῆγα στό δωμάτιο ἐκεῖνο. Ἡταν ἀπαραίτητο, καθώς ἐννοεῖτε, νά ἔξερευνήσω ὀλόκληρο τό σπιτικό γιά νά ξέρω τί βρισκόταν ἐκεῖ. Ἔνω λοιπόν κοίταζα παντοῦ προσεκτικά, εἰδα στή μέση τοῦ δωματίου ἔνα κρεβάτι πολύ μεγαλύτερο ἀπό τοῦ φίλου μου*. Πήδησα ἐπάνω του γιά νά τό ἔξετάσω καλύτερα κι εὐφράνθηκαν τά πόδια μου ἀπό τήν ἀφρατοσύνη. Χουρχουρίζοντας ἄρχισα νά κυλιέμαι ἐπάνω του, κι ὅταν πιά βαρέθηκα, διάλεξα μιάν ὅμορφη ζεστή γωνιά καί κουλουριάστηκα εὐχαριστημένος.

«Τί καλά πού βρῆκα σπίτι μέ τόσο ὅμορφα πράγματα!» συλλογίστηκα.

“Ημουν ἔτοιμος νά πάρω ἔναν ύπνακο, ὅταν, πάνω στήν ὥρα, ἡ κυρία τοῦ σπιτιοῦ μπήκε στό δωμάτιο. Μέ εἰδε ξαπλωμένον στό κρεβάτι καί κοντοστάθηκε, λές κι ἔβλεπε κάτι παράξενο.

— Τόμμυ, τί κάνεις ἐκεῖ; μοῦ φώναξε.

— Τό βλέπεις: κοιμᾶμαι, τῆς ἀποκρίθηκα νυσταγμένος.

* Ο φίλος τοῦ Κοκκινότριχα είναι τό ἀγόρι τοῦ σπιτιοῦ.

— Τόμμυ, ξαναφώναξε δυνατότερα. Τί δουλειά ἔχεις ἐκεῖ;

Παραξενεύτηκα.

Δουλειά; Ἀστειευόταν; Τί δουλειά μέ εἶδε νά κάνω, ἀφοῦ ἡμοιυν ὅμορφα ὅμορφα κουλουριασμένος; Καὶ γιατί μέ ρωτοῦσε μέ τέτοιο ἀγριωπό τρόπο;

— Δέν κάνω καμιά δουλειά ἀπάντησα κι ἔχωσα τό κεφάλι ἀνάμεσα στά πόδια μου, γιά νά τῆς δείξω πόσο ἥσυχος ἡμουν.

— Τό κρεβάτι εἶναι δικό μου! ξανάπε ἐκείνη καί ζύγωσε ἔνα βῆμα.

— Συγχαρητήρια! Εἶναι θαυμάσιο! πολύ μ' ἀρέσει.

— "Ακουσε, Τόμμυ, ξανάπε ἐκείνη μέ τόν ἵδιο ἀγριωπό τρόπο, τό κρεβάτι εἶναι δικό μου κι ὅχι δικό σου!" Ακοῦς;

"Α! Τώρα κατάλαβα!... Φοβήθηκε, ἡ ἀνόητη, μήν τῆς τό πάρω, λές κι ἥταν δυνατόν νά σηκώσω στά νύχια μου δλόκληρο ἔπιπλο.

— "Ε! καλά! τί μου τό λές; Μήπως ἐγώ εἶπα τό ἀντίθετο; μουρμούρισα καί τῆς γύρισα τή ράχη, γιά νά τῆς δείξω πώς δέν εἶχα ὅρεξη γιά συζήτηση.

Μά ἐκείνη τό χαβά της.

— Τό χω γιά νά ξαπλώνω ἐγώ! ξανάπε πλησιάζοντάς με.

”Εριξα γύρω μου μιά ματιά καί εἶδα πώς τό κρεβάτι θά μποροῦσε νά χωρέσει, ἐκτός ἀπό τήν ἀφεντιά της, δχι μονάχα ἐμένα, ἀλλά κι ἄλλους τέσσερες γάτους ἀκόμα.

— Νίρ νίρ νίρ, τῆς εἶπα εὐγενικά. Δέ μ' ἐνοχλεῖς, ἃν ξαπλώσεις.” Εχει θέση καί γιά τούς δυό μας. ”Έλα... Δέ σ' ἐμποδίζω.

Καί γιά νά τῆς δείξω τά καλά μου αἰσθήματα, τραβήχτηκα στήν ἀκρη, κάνοντας της ἀκόμα περισσότερο τόπο.

Μήν πεῖτε πώς τάχα δέν τῆς φέρθηκα μέλεπτότητα! Μά ἐκείνη τί νομίζετε πώς ἔκανε; Ζύγωσε περισσότερο, ἡ μπαμπέσα, καί ξαφνικά, χωρίς νά μέ εἰδοποιήσει μέ τό συνηθισμένο «μή», σήκωσε τό χέρι της καί μοῦ δώσε μιά, πού ἀκόμα τή θυμᾶμαι.

Τινάχτηκα εὐθύς.

— Ορίστε τρόπος! τῆς ἐφώναξα ἀγανακτισμένος.

Καί γιά νά τήν τιμωρήσω, τῆς ἔδωσα κι ἐγώ φεύγοντας μιά νυχιά περιποιημένη. ”Ετσι θά μαθε, ἐλπίζω, πώς δέ δέρνουν ἀναίτια τίς γάτες.

Σκέφτηκα σοβαρά ἂν θά ’πρεπε νά φύγω
ἀπό τό σπίτι, ἔπειτα ἀπό αὐτό. Μά προτίμησα
νά τους συχωρέσω.

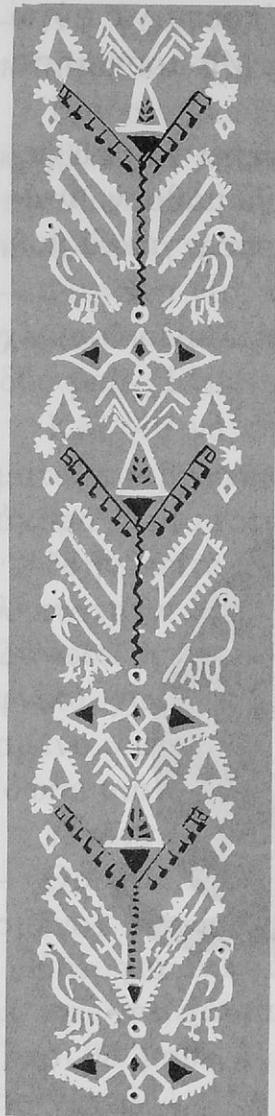
«Δέν ξέρουν ἀκόμα πώς πρέπει νά μοῦ φέ-
ρονται, σκέφθηκα. Σιγά σιγά θά μάθουν. Φτά-
νει νά μήν τους παραδώσω θάρρος, γιά νά μοῦ
δείχνουν σεβασμό!»

(Από τό βιβλίο *Tá Απομνημονεύματα* ἐνός γάτου)

ΛΙΝΑ ΚΑΣΔΑΓΛΗ

Τό τραγούδι τῆς Ψιψίνας

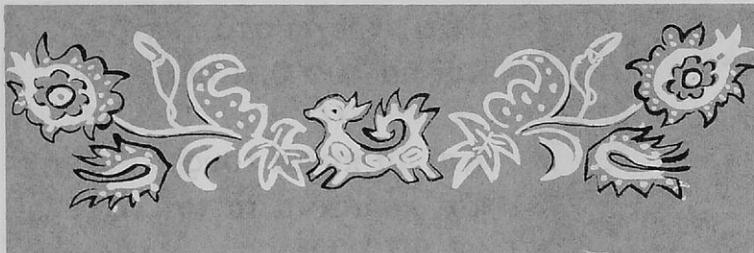

Καλημέρα, Ψιψίνα,
Μ' ἀρέσεις πολύ.

Ἐχεις μαῦρα μουστάκια
Καὶ γούνα ἀπαλή.
὾ταν ψάρι μυρίζεις
Πού ψήνει ἡ κυρά,
Τριγυρνᾶς, νιαουρίζεις,
Μ' ὄρθή τήν οὐρά.

Καληνύχτα, Ψιψίνα.
Σιμά στή φωτιά
Μέ τίς σπίθες ἀστράφτει
Ἡ χρυσή σου ματιά.
Τά ποντίκια κρυφτῆκαν,
Ο ἀέρας περνᾶ.
Κουλουριάσου, Ψιψίνα,
Κοιμήσου ξανά.

(Από τό περιοδικό *Η Οδηγός*, 1952)

PENA ΚΑΡΘΑΙΟΥ

Οι καλύτεροι μου φίλοι

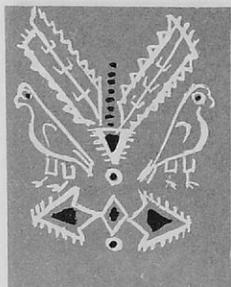
Πάπιες, κότες, γάτες, σκύλοι
είναι οι πιό καλοί μου φίλοι.

Στήν έξωθυρα, στόν κῆπο,
μέ προσμένουν όταν λείπω.

Τό πρωί, σάν πάω σχολεῖο,
μοῦ φωνάζουν: «Φίλε, ἀντίο!»

Κι όταν εὔκαιρο μέ βροῦνε,
ὅλο εὐγένεια θά μοῦ ποῦνε:

«Γάβ, παπά, κοκό» καί «νιάο»
δηλαδή μοῦ λέν «πεινάω».

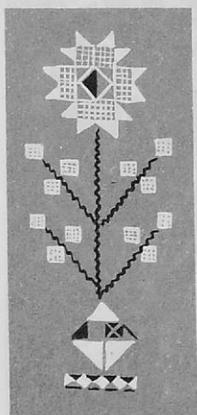

Τότε, τρέχω στό λεπτό
καί μαζεύω ὅ,τι κι ἄν βρῶ.

Καί τά πιάτα τους γεμίζω
καί περίσσια τά ταιζώ.

Πάπιες, κότες, γάτες, σκύλοι
εἶναι οἵ πιό καλοί μου φίλοι.

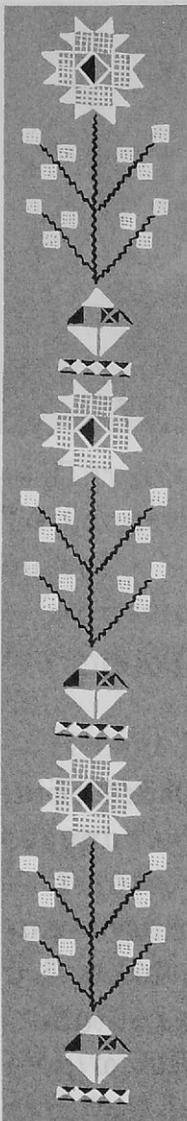
(Από τό βιβλίο *Χαρταετοί στόν οὐρανό*)

PENA ΚΑΡΘΑΙΟΥ

Γύρω γύρω ὅλοι

Γύρω γύρω ὅλοι!
Χιόνια στό περβόλι.
Ἄσπρα γίναν τά κλαριά,
ἄσπρα στρώθηκαν χαλιά,
κι ὁ Χιονάνθρωπος ἀπέξω
μέ καλεῖ νά παίξω.

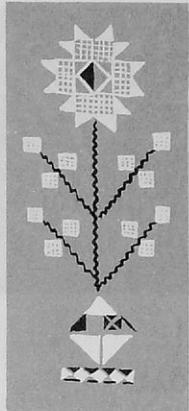

Γύρω γύρω ὅλοι!
·Ανθη στό περβόλι.
·Ανθισεν ἡ κερασιά,
ρόδισε ἡ ροδακινιά,
παντοῦ χλόη καὶ γρασίδι,
ῶρα γιά παιχνίδι.

Γύρω γύρω ὅλοι!
Ζέστη στό περβόλι.
Σύκα γέμισε ἡ συκιά,
κόκκινη ἡ κληματαριά,
κι ἔνα τόσο δά πουλί
«ἔλα ἔξω» μέ καλεῖ.

Γύρω γύρω ὅλοι!
Μαραμένο τό περβόλι.
Φύλλα σκέπασαν τή γῆ,
ἡ βροχή πιά δέν ἀργεῖ·
τοῦ σχολειοῦ ἡ καλή ποδιά
ἀγκαλιάζει τά παιδιά.

Γύρω γύρω ὅλοι!
·Η ζωή περβόλι.
·Ανθη, χιόνια καὶ βροχή
κάθε χρόνο ἀπ' τήν ἀρχή.

Καί τό ξέρουμε ὅλοι:
Μιά δουλειά, μιά σκόλη.

(Από τό βιβλίο *Χαρταετοί στόιον οὐρανό*)

Πάπιες, κότες, γατάκια,
λύδημασσοφή! Καλοί
εστ' όταν μπαίζετε
διόρθωτάτα για μυριάδες
Ιλασπών όδον οδότεν ενδιάμεσον
της πόλης.

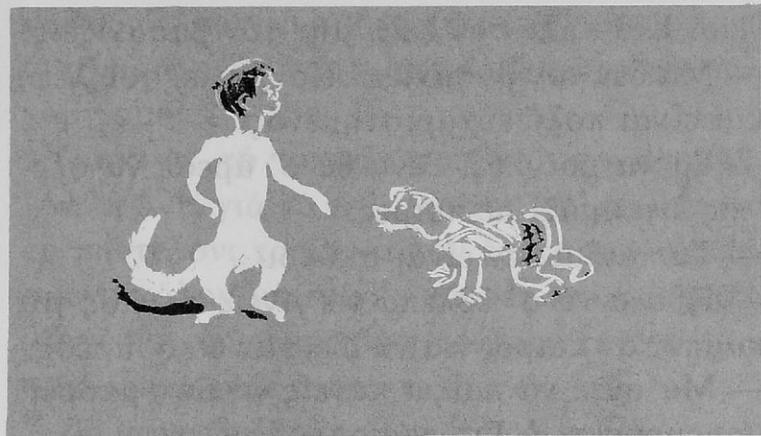
ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

‘Ο Γιαννάκης καί ὁ Φλόξ

I

ΙΑΝΝΑΚΗ, εἶπε ἡ θεία Σοφία,
μή βασανίζεις πιά τόν καημένο
τό σκύλο!

‘Ο Γιαννάκης καθόταν καταγῆς κι ἔπαιζε μέ τόν Φλόξ, ἔνα ώραιο λυκόσκυλο πού ἦταν ἀκόμα κουτάβι.
— Μά δέν τόν βασανίζω, εἶπε. Παίζω μαζί του!

— Πήγαινε νά τοῦ φέρεις ἔνα κουπάκι γάλα.
Τό καημένο τό σκυλάκι θά εἶναι καταπεινα-
σμένο!

— "Ας περιμένει καί λιγάκι, εἶπε ό Γιαννάκης.
Δέν μπορῶ δά νά γίνω καί ὑπηρέτης τοῦ σκύ-
λου!"

— Η θεία Σοφία ξανάπιασε τή δουλειά της.
— Τί τοῦ κάνεις πάλι; ρώτησε σέ λίγο, ἀκού-
γοντας τόν Φλόξ νά κλαίει.

— Τίποτε, θεία. Τόν ἔζεψα στό ἀμαξάκι μου,
πού τό φόρτωσα μέ πέτρες, καί ό Φλόξ θά μοῦ
τίς κουβαλήσει ὡς τήν ἄκρη τοῦ κήπου γιά νά
χτίσω ἔνα σπιτάκι.

— "Ενας σκύλος, καί μάλιστα ἔνα τόσο μικρό
σκυλάκι, δέν μπορεῖ νά σέρνει πέτρες, εἶπε ή

- θεία. Καί πάλι σου λέω, μήν τόν βασανίζεις!
- Μά δέν τόν βασανίζω! Παίζουμε, σου λέω, καί είναι πολύ εύχαριστημένος!
- Έμένα μοῦ λέσ! Σένα θά σ' ἄρεσε νά σέρνεις ἔνα ἀμάξι μέ πέτρες;
- Τά παιδιά δέν είναι σκύλοι.
- "Ηθελα νά σ' ἔβλεπα νά γίνεις σκύλος γιά κάμποσον καιρό, γιά νά ἴδεις ἂν θά σ' ἄρεσε.
- Μά οὔτε νά παίξει κανείς νά μήν μπορεῖ! μουρμούρισε δ Γιαννάκης.

Καί κάθισε στόν καναπέ, ἐνῶ ή θεία Σοφία ἀντίκρυ του ἔραβε πάντα.

"Εξαφνα τοῦ φάνηκε πώς λίγο λίγο ή θεία Σοφία μίκραινε, μίκραινε, ἐνῶ ή βελόνα της μάκραινε, μάκραινε καί χόντραινε κι ἔμοιαζε μ' ἔνα μακρουλό ραβδί. "Αρχισε νά 'ρχεται πρός τό μέρος του καί τόν κοίταζε παράξενα κι ἔγειρε τό ραβδί της κι ἄγγιξε τόν Φλόξ.

Καί ξαφνικά, τί παράξενο! Τό πέτσινο κολάρο τοῦ σκυλιοῦ ἔγινε ἔνα ἄσπρο γιακαδάκι, τό κορμί του σκεπάστηκε μ' ἔνα κοστούμι ὅμοιο μέ τοῦ Γιαννάκη, καί σέ μιά στιγμή δ Φλόξ μεταμορφώθηκε σέ παιδί, ἵδιο κι ἀπαράλλαχτο μέ τόν μικρό του κύριο.

‘Ο Γιαννάκης πῆγε νά βγάλει μιά χαρούμενη

φωνή, βλέποντας τούτη τή μεταμόρφωση, μά
ἀντί γιά φωνή, βγῆκε ἀπό τό λαρύγγι του ἔνα
γάβγισμα!

Ἐσκυψε τό κεφάλι του καί κοιτάχτηκε.
Ἄλλα ἀντί γιά τό γαλάζιο του μπλουζάκι καί
τό παντελόνι του, εἶδε τόν ἑαυτό του σκεπα-
σμένον ὅλον μέ τρίχες μαῦρες καί σταχτιές.
Τά χέρια του εἶχαν γίνει τριχωτά κι εἶχαν μα-
κριά νύχια στίς ἄκρες τους.

Ἐξαφνα βρέθηκε μέ τέσσερα πόδια.

Ἡ εὐχή τῆς Θείας Σοφίας εἶχε γίνει ἀληθι-
νή. Εἶχε μεταμορφωθεῖ σέ σκύλο, καί ὁ Φλόξ
εἶχε μεταμορφωθεῖ σέ παιδί!

Θέλησε νά δείξει πόσο στενοχωρημένος
ἦταν γι' αὐτό τό πάθημά του, μά δέν μπόρεσε
νά βγάλει λέξη ἀπό τό στόμα του. Μόνο νά
γαβγίζει μποροῦσε καί τίποτε ἄλλο!

— Σώπα, τοῦ εἶπε τότε ὁ Φλόξ-παιδί, μοῦ πῆ-
ρες τό κεφάλι μέ τά γαβγισματά σου! καί τόν
χτύπησε μ' ἔνα ραβδί.

— Μή χτυπᾶς τό σκύλο σου! εἶπε ἡ φωνή τῆς
Θείας Σοφίας.

— Μπά, τί πειράζει; Τά σκυλιά δέν εἶναι παι-
διά!

Γιά νά γλιτώσει κι ἄλλο ξύλο, ὁ καημένος ὁ

Γιαννάκης-σκυλί κρύφτηκε κάτω ἀπό τόν καναπέ. Σέ λίγο ὅμως ἄρχισε νά τόν θερίζει ἡ πείνα και βγῆκε κι ἄρχισε νά τρίβεται στά πόδια τοῦ μικροῦ του ἀφέντη, μέ τήν ἐλπίδα πώς θά τοῦ ἔδινε λίγο ψωμί ἢ λίγο γαλατάκι.
— Φύγε ἀπό δῶ! εἶπε τό παιδί και τόν κλότσησε δυνατά.

Καί τό δυστυχισμένο τετράποδο, πού εἶχε ἄλλοτε δυό πόδια, ἔφυγε οὐρλιάζοντας στόν κήπο.

‘Ο κύριός του τοῦ ἔριξε μιά πέτρα πού τό χτύπησε στό πόδι.

‘Ο Γιαννάκης ἔβαλε ἀκόμα μεγαλύτερες φωγές κι ἔτρεξε νά κρυφτεῖ μές στά χαμόκλαδα.

— Περίμενε και θά ἴδεῖς! Τώρα θά πάω νά βρῶ μιά κατσαρόλα και θά τή δέσω στήν οὐρά σου, και τότε θά ἴδεῖς πῶς θά γαβγίζεις!

‘Ακούγοντας τούτη τή φοβέρα, ὁ Γιαννάκης ἔτρεξε και κρύφτηκε σέ μιά γωνιά τοῦ κήπου γιά νά γλιτώσει ἀπ’ τό κακό ἀφεντικό του.

“Οταν νύχτωσε, τό δυστυχισμένο ζῶο ξαναγύρισε στό σπίτι. Σηκώθηκε στά μπροστινά του πόδια κι ἀπό τό παράθυρο εἶδε πώς εἶχαν

κιόλας στρώσει τό τραπέζι γιά τό βραδινό φαγητό. Κι εἶχε μιά πείνα...

”Εβγαλε ἔνα δειλό γάβγισμα. ”Ακουσε τότε μιά φωνή, πού ḥταν σάν τῆς θείας Σοφίας, νά λέει:

— Νά ὁ Φλόξ, ζητάει νά μπεῖ μέσα. ”Ανοιξέ του!

— ”Ας περιμένει! Δέν μπορῶ ἐγώ νά σηκώνομαι ὅλην τήν ὥρα γιά νά κάνω τόν ύπηρέτη τοῦ σκυλιοῦ μου!

Πέρασε ἔνα λεπτό, κι ὕστερα ἄλλο λεπτό, ἔπειτα μισή ὥρα, ἔπειτα μία, κι ὁ ἄμοιρος ὁ σκύλος ḥταν ἀκόμα ἔξω καί νηστικός.

— Μπᾶ, τόν λησμόνησα, ἔκανε ὁ Ψευτογιαννάκης ἐνῷ πλάγιαζε στό ἀναπαυτικό του κρεβατάκι. Τί νά γίνει, ἃς τά καταφέρει ὅπως μπορεῖ!

”Ο καημένος ὁ ἀληθινός Γιαννάκης-σκύλος ξαναγύρισε στόν κῆπο, ὅπου ὕστερα ἀπό πολλήν ὥρα —γιατί ἡ κοιλιά του ḥταν ἄδεια— κατάφερε νά κοιμηθεῖ.

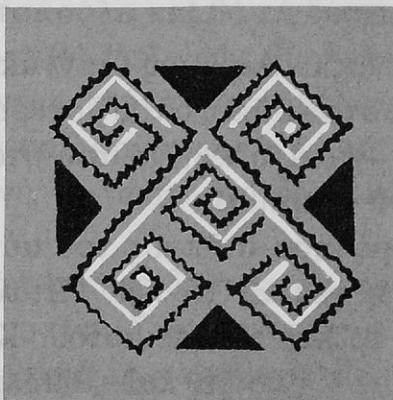
Πόσο κράτησε ὁ ὄπνος του αὐτός; Κανένας δέ θά ἤξερε νά τό πεῖ. ”Οταν ξύπνησε, ἄρχισε νά τρίβει τά μάτια του. Κι ἀφοῦ τά ἔτριψε καλά, τ' ἄνοιξε, καί τί εἶδε;

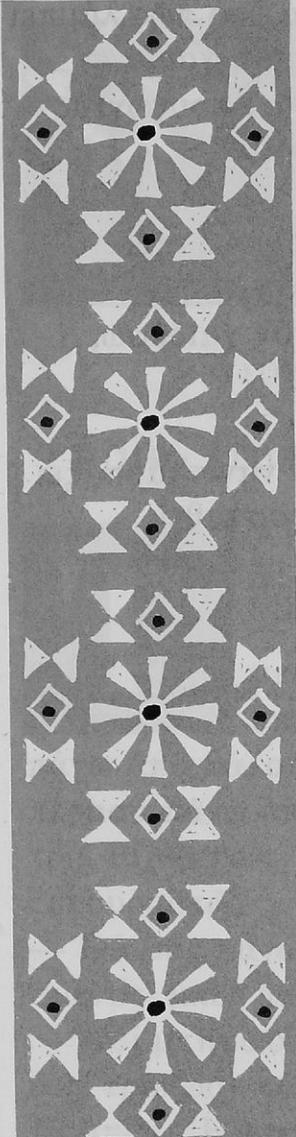
Εἶδε τή θεία Σοφία μέ τό φῶς ἀναμμένο νά
ράβει πάντα πλάι στή λάμπα. Εἶδε τόν Φλόξ
πλαγιασμένο στά πόδια του. Καί τό πιό εὐχά-
ριστο: δέν εἶδε πιά τρίχες στά χέρια του. Τά
μάγια εἶχαν λυθεῖ, δέν ἦταν πιά σκύλος, εἶχε
ξαναγίνει παιδί.

Τό πρῶτο πού ἔκανε ἦταν νά τρέξει στήν
κουζίνα, νά γεμίσει ἔνα κουπάκι γάλα καί νά τό
φέρει τοῦ Φλόξ. Κι ἀπό τήν ήμέρα ἐκείνη, ἡ
θεία Σοφία ποτέ πιά δέν ξαναεῖπε στόν Γιαν-
νάκη:

— Μήν πειράζεις δά τόν καημένο τό σκύλο!

(Από τό βιβλίο *Tá παραμύθια πού ἀγαπᾶ*)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

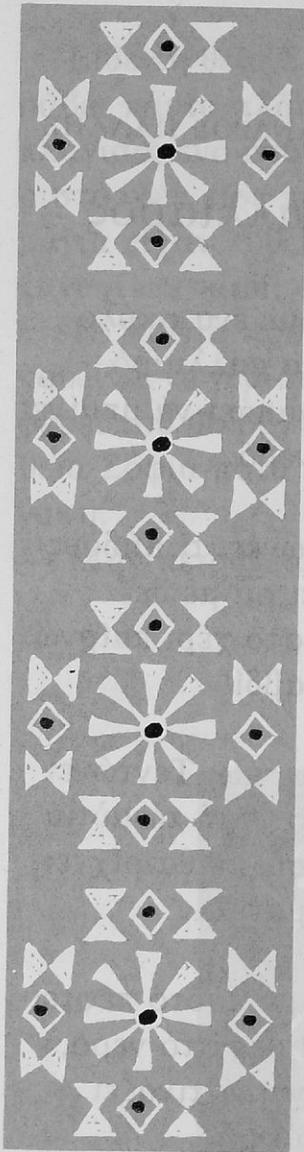
Μαλλιαρός

Ἐχουμε ἔνα σκύλο
μαῦρο μαλλιαρό
κι ἀγαπάει νά μπαίνει
στό νερό.

Τί φωνές, τί πήδους
κάνει σά μέ δεῖ
πώς στό χέρι παίρνω
τό ραβδί!

Τό πετάω; Τεντώνει
μιά στιγμή τά αὐτιά
και σά σπίθα ρίχνει
μιά ματιά.

Καί μέ κρότο πέφτει
πάφ! μές στό νερό,
κι ἀψηλά τινάζει
τόν ἀφρό.

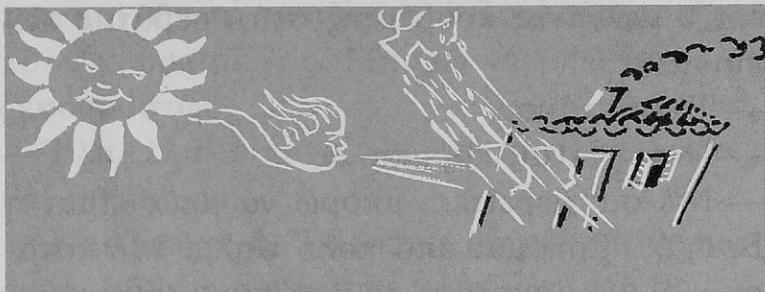

Μές στά δυό πῶς λάμπει
μάτια του ἡ χαρά
σά γυρνάει κουνώντας
τήν οὐρά!

Τό ραβδί πῶς δίνει
μέ τήν κεφαλή,
γιά νά τόν χαϊδέψω,
χαμηλή!

Κι ὅταν νάν τ' ἀρπάξει
πίσω προσπαθεῖ,
πῶς καί μέ λασπώνει...
νά χαθεῖ!

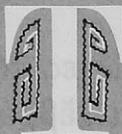
(Από τό βιβλίο *Κούφια καρύδια*)

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΙΟΥ

Τρία χτυπήματα στήν πόρτα

ΑΚΟΥ τάκου!

— Ποιός εἶναι, παρακαλῶ;
— Μέ συγχωρεῖτε... μπορῶ νά μπῶ; εἶμαι ὁ Βοριάς. Ἔρχομαι ἀπό πολύ μακριά... Πέρασα πάνω ἀπό θάλασσες, σήκωσα κύματα βουνό, πέρασα πάνω ἀπό κάμπους καί ξερίζωσα δέντρα. Εἶμαι πολύ κουρασμένος, νά μπῶ λίγο νά ξεκουραστῶ;

— Θά μᾶς παγώσεις... μά ἀφοῦ εἶσαι κουρασμένος, μπές ἀπ' ὅπου μπορεῖς.

Καί μητῆρε ὁ κρύος Βοριάς ἀπ' τίς χαραμάδες, τρύπωσε κάτω ἀπ' τήν πόρτα καί πάγωσε τό σπίτι. Ἡ μητέρα ἄναψε τή θερμάστρα καί

ἔριξε μάλλινες κουβέρτες στά κρεβάτια τῶν παιδιῶν.

- Τάκου τάκου.
- Ποιός εἶναι, παρακαλῶ;
- Μέ συγχωρεῖτε... μπορῶ νά μπῶ; εἶμαι ἡ Βροχή. Ἔρχομαι ἀπό πολύ ψηλά. Μέ κατάπιαν οἱ θάλασσες καί τά ποτάμια, χώθηκα βαθιά μέσες στή γῆ, χτυπήθηκα πάνω στίς πέτρες, ξέπλυνα ὅλους τούς δρόμους σας καί τίς αὐλές. Εἶμαι πολύ κουρασμένη... μπορῶ λίγο νά ξεκουραστῶ;
- Θά μᾶς κάνεις κακό, μά ἀφοῦ εἶσαι κουρασμένη, μπές ἀπ' ὅπου μπορεῖς.

Κι ὅρμησε ἡ Βροχή ἀπ' τίς γρίλιες τῶν παραθυριῶν κι ἀπ' τό σπασμένο τζάμι, ἔβρεξε τίς κουρτίνες καί τούς τοίχους καί μούσκεψε τό πάτωμα καί τό χαλάκι. Ἡ μητέρα μάζεψε μ' ἔνα σφουγγάρι τά νερά καί φώναξε ἔναν ἄνθρωπο νά περάσει καινούριο τζάμι.

- Τάκου τάκου.
- Ποιός εἶναι, παρακαλῶ;
- Μέ συγχωρεῖτε... μπορῶ νά μπῶ; Εἶμαι ὁ Ἡλιος. Ἔρχομαι ἀπό πολύ ψηλά. Ἔριξα χρυσά παπλώματα στίς σκεπές, ζέστανα ὅλα τά νερά καί τά ποτάμια, ἔβαλα φύλλα στά δέν-

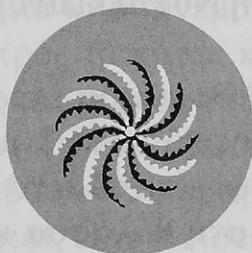
τρα καί χρυσά καπέλα στά λουλούδια, εἴμαι πολύ κουρασμένος. Μπορῶ νά μπω λίγο, νά ξεκουραστώ;

—”Ελα, ξέλα! εἶπαν ὅλοι, κι ἄνοιξαν πόρτες καί παράθυρα.

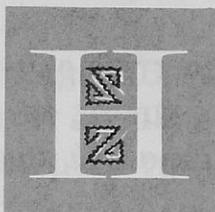
Καί μπήκε δ “Ηλιος κι ἔδιωξε τή θερμάστρα, κάθισε πάνω στίς καρέκλες καί τίς πολυθρόνες, κι ἔστρωσε χρυσά χαλάκια στά πατώματα.

Καί τώρα λάμπει ὅλο τό σπίτι, λάμπουν κι οι καρδιές.

(Από τό βιβλίο *Ηλιε μου, ήλιε μου*)

Οἱ ἄνεμοι

NYXΤΑ κρατοῦσε ἔνα σακούλι
κι εἶχε μέσα ὅλους τούς ἀνέ-
μους.

’Απ’ τήν πιό μικρούλα αὔρα,
ώς τόν πιό μεγάλο νοτιά κι ώς
τόν πιό ἄγριο βοριά. Φωνάζανε ἐκεῖ μέσα,
μαλώνανε, μά ἡ Νύχτα εἶχε γερά δεμένο τό
σακούλι μ’ ἔνα σπάγκο.

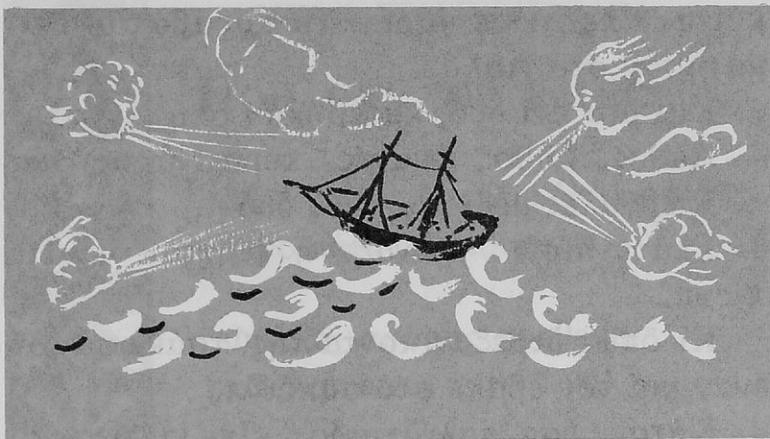
—”Ασε με νά βγῶ! εἶπε ὁ Βοριάς. ”Ἐνα καρα-
βάκι εἶναι στό γιαλό καί βιάζεται νά πάει στό
κάτω λιμάνι. ”Ασε με νά πάω νά τό σπρώξω...

— Νά πᾶς, εἶπε ἡ Νύχτα κι ἄνοιξε σιγά σιγά τό
σακούλι.

Πετάχτηκε ὁ Βοριάς κι ἔτρεξε νά σπρώξει
τό καραβάκι πρός τό κάτω λιμάνι.

—”Ασε με νά βγῶ! εἶπε σέ λίγο ὁ Νοτιάς. ”Ἐνα
καραβάκι εἶναι στή θάλασσα καί βιάζεται νά
πάει στό πάνω λιμάνι. ”Ασε με νά πάω νά τό
σπρώξω...

— Νά πᾶς, εἶπε ἡ Νύχτα κι ἄνοιξε σιγά σιγά
τό σακούλι.

Μεμιᾶς τινάχτηκε ό Νοτιάς κι ἔτρεξε νά σπρώξει τό καραβάκι πρός τό πάνω λιμάνι.

Τά καραβάκια βρέθηκαν κοντά κοντά. Τό ένα ἀνέβαινε καί τό ἄλλο κατέβαινε. Μά ἡ θάλασσα ἦταν μιά κι οἱ ἄνεμοι ἦταν δυό... Ὁ ένας φυσοῦσε πρός τά κάτω, κι ὁ ἄλλος πρός τά πάνω, στάθηκαν τά καραβάκια.

— Τώρα τί γίνεται; εἶπε ό Βοριάς, σταμάτα νά φυσᾶς, νά κατεβάσω τό καραβάκι.

— Τώρα τί γίνεται; εἶπε ό Νοτιάς, σταμάτα νά φυσᾶς, νά ἀνεβάσω τό καραβάκι.

Μά κανένας δέ σταματοῦσε.

— Κοίτα, κοίτα... εἶπαν τ' ἄστρα ἀπό ψηλά.
Τά καραβάκια σταματῆσαν στό γιαλό... Κοίτα

κοίτα, εἶπε τό φεγγάρι... Τά καραβάκια σταματήσαν στό γιαλό...

Καί μιά καί δυό, κατέβηκαν στή Νύχτα.
— Λάθος, λάθος ἔκανες, κυρα-Νύχτα, καί τούς ἔβγαλες μαζί καί τούς δυό.
— Ἐλᾶτε πίσω... φώναξε ἡ Νύχτα. Ἐλᾶτε πίσω...

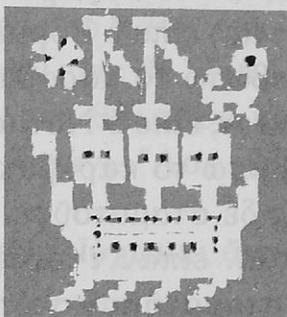
Κι ὅπως ἔτρεξαν κοντά της, τσάκωσε τόν ἔναν καί τόν ἔβαλε στό σακούλι.

— Κάτσε μέσα, παλιόπαιδο... εἶπε κι ἔδεσε τό σπάγκο τρεῖς φορές. "Οσο νά γυρίσει ὁ ἄλλος, ἐδῶ θά κάθεσαι ἐσύ.

Κι ἀπό τότε, ἀμα ὁ ἔνας τρέχει καί φυσᾶ, ὁ ἄλλος εἶναι μέσα στό σακούλι.

Καμιά φορά τό τρυπᾶ καί βγαίνει, καί τότε τά καραβάκια χορεύουν στό γιαλό.

(Από τό βιβλίο *"Ηλιε μου, ηλιε μου"*)

Πουλάκι τοῦ χειμώνα

Μές στό κρύο, ἔξω ἀπ' τό σπίτι,
ξένο πέταξε σπουργίτι.

Φύλλο, σπόρος πουθενά,
πῶς κρυώνει καί πεινᾶ!

Τό παράθυρο θ' ἀνοίξω,
δυό σπειράκια νά τοῦ ρίξω.

—”Ελα μέσα δῶ, πουλί,
ζεστασιά θά βρεῖς πολλή.

Δέν ἀκούει, μόνο τσιμπάει
δυό σπειράκια καί πετάει.

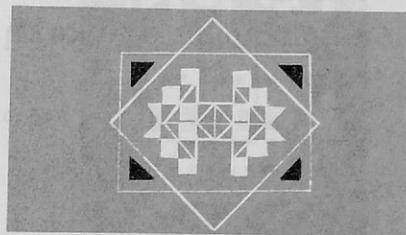
— Ταξιδιάρικο πουλί,
πέταξε, ώρα σου καλή.

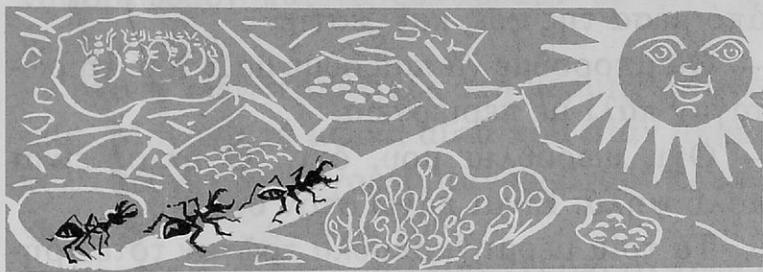
(Από τό βιβλίο 'Αρμονία)

Τό ποταμάκι

- Ἀπό ποῦ εἶσαι, ποταμάκι;
- Ἀπό κεῖνο τό βουνό.
- Πῶς τόν λέγαν τόν παππού σου;
- Σύννεφο στόν οὐρανό.
- Ποιά εἶναι ἡ μάνα σου; — Ἡ μπόρα.
- Πῶς κατέβηκες στή χώρα;
- Τά χωράφια νά ποτίσω
καί τούς μύλους νά γυρίσω.
- Στάσου νά σέ ίδοῦμε λίγο,
ποταμάκι μου καλό.
- Βιάζομαι πολύ νά φύγω,
ν' ἀνταμώσω τό γιαλό.

(Από τό βιβλίο *Παιδικά τραγούδια*)

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΒΑΛΙΑ-ΓΟΥΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

‘Η μερμηγκοφωλιά

MΙΑ φορά κι ἔναν καιρό, μέσα σέ μιά μερμηγκοφωλιά, ζούσαν τρία μικρά μερμηγκόπουλα: ‘Ο Ψιχουλάκος, δ Σιταρούλης κι ό Κριθαρής.

‘Ηταν τόσο μικρά ἀκόμη, πού δέν μπορούσαν νά βγοῦν ἀπό τή φωλιά τους. Γι’ αὐτό και ἡ μητέρα τους, κάθε φορά πού τά τάιζε, τους ἔλεγε:

— Φᾶτε πολύ, παιδάκια μου, νά μεγαλώσετε γρήγορα, νά βγεῖτε ἔξω, νά δεῖτε τόν ἥλιο.

— Τί εἶναι ό ἥλιος, μαμά; ρωτοῦσαν ἐκεῖνα, γεμάτα ἀπορία.

— Εἶναι μιά πολύ μεγάλη μπάλα, πού βγάζει

ἀπό μέσα της φῶς καὶ ζέστη.

— Θά μποροῦμε νά παιζουμε μαζί του; τή ρώταγαν πάλι μέ περιέργεια.

—”Οχι, μωρούλια μου, δχι. ‘Ο ήλιος εἶναι πολύ ψηλά. Εἶναι πάνω στόν οὐρανό.

Τά τρία μερμηγκόπουλα τρῶγαν τότε γρήγορα γρήγορα τό φαγητό τους, γιατί εἶχαν μεγάλη ἐπιθυμία νά μεγαλώσουν, νά βγοῦν ἔξω καί νά δοῦν τόν ήλιο. Αύτή τή μεγάλη μπάλα, πού ἔβγαζε φῶς καὶ ζέστη καί ήταν πάνω στόν οὐρανό.

Μιά μέρα, ἐκεῖ πού καθόντουσαν μονάχα στή φωλίτσα τους, τούς ήρθε μιά σπουδαία ίδέα. Οί δικοί τους, καθώς καί δλος δ μερμηγκόκοσμος, ἔλειπαν στή δουλειά. Ὡταν ᾧ ἐποχή τῆς σοδειᾶς. Ζεστό καλοκαιράκι, βλέπετε, καί στά θερισμένα χωράφια ὑπῆρχε πολλή τροφή γιά μερμήγκια. Ἔφευγαν δλοι πρωί πρωί μέ τή δροσιά καί γύριζαν τό βράδυ, σάν ἔβγαιναν στόν οὐρανό τ’ ἀστέρια. Ὁμως ἐκεῖ, στήν ἀρχὴ ἀρχὴ τῆς μερμηγκοπολιτείας, πού ήταν οί ἀποθῆκες, ἐρχόντουσαν πολλές φορές καί ξεφόρτωναν τά πολύτιμα φορτία τους. Ὅστερα ξανάβγαιναν πάλι ἀπό τή μεγάλη τρύπα, τήν κεντρική εἴσοδο, γιά νά ξα-

ναφορτωθοῦν καί νά ξανάρθουν σέ λίγο μένεα τρόφιμα.

Κανείς δέν τεμπέλιαζε στή μερμηγκοπολιτεία. Μονάχα τά μωρά, αύτά πού ήταν ἀκόμα πολύ ἀδύνατα, ἀπαγορευόταν νά βγοῦν κι ἔμεναν μόνα στίς φωλιές τους.

— Ξέρετε τί σκέφτομαι! εἶπε ἐκεῖνο τό πρωί δὲ Σιταρούλης στ' ἀδελφάκια του. Νά βγοῦμε σήμερα ἔξω. Νά πᾶμε νά δοῦμε κι ἔμεῖς ἐπιτέλους τόν ἥλιο.

— Νά πᾶμε, νά πᾶμε, ἀπάντησε ὁ Ψιχουλάκος μέ προθυμία.

— Χωρίς νά ρωτήσουμε κανένα! Μά θά μᾶς μαλώσουν, ὅταν τό μάθουν.

— Θά τούς ποῦμε ὅτι τώρα πιά μεγαλώσαμε.

— Αὐτό τούς τό χουμε ξαναπεῖ, ἀλλά δέ μᾶς πίστεψαν.

Ἐμειναν καί τά τρία σκεφτικά. Ξαφνικά δὲ Κριθαρής ἔβαλε μιά δυνατή φωνή.

— Τό βρῆκα. Θά κάνουμε κάτι τό πολύ σπουδαῖο. Κάτι πού ὅταν τό μάθουν, θά πιστέψουν ὅτι πραγματικά μεγαλώσαμε. Τί, δέν ξέρω ἀκόμα. Θά τό σκεφτοῦμε στό δρόμο.

Τ' ἄλλα συμφώνησαν, καί μιά καί δυό ξεκίνησαν ν' ἀνεβοῦν στή γῆ. Ἡταν πολύ χαρού-

μενα. Θά γνώριζαν τόν κόσμο, θά ἔβλεπαν ἐπιτέλους αὐτή τή μεγάλη μπάλα πού βγάζει φῶς καιί ζέστη καιί τή λένε ἥλιο, κι ἀκόμα θά προσπαθοῦσαν νά κάνουν κάτι τό πολύ σπουδαῖο, γιά νά πεισθοῦν οἱ γονεῖς τους ὅτι μεγάλωσαν πιά.

Πρῶτα πρῶτα βγῆκαν ἔξω ἀπό τή φωλίτσα τους καιί βρέθηκαν σ' ἔνα μακρύ, ἀνηφορικό διάδρομο. Αὐτός ἦταν ἔνας ἀπό τούς δρόμους τῆς μερμηγκοπολιτείας, πού ὀδηγοῦσε στή μεγάλη ἔξοδο. Περπάτησαν, περπάτησαν, περπάτησαν, χωρίς νά συναντήσουν ψυχή. Ποῦ καιί ποῦ διασταυρωνόντουσαν μ' ἄλλα στενότερα δρομάκια, πού καιί κεῖ βασίλευε ἡ ἴδια ἐρημιά καιί ἡσυχία. "Οσο προχωροῦσαν, ὅλο καιί φωτεινότερος γινότανε ὁ δρόμος. 'Απ' αὐτό συμπεράνανε ὅτι πλησίαζαν ἐπιτέλους στήν ἔξοδο. Μά ξαφνικά... "Ω δυστυχία τους! Ἐκεῖ, ἔξω ἀπό τίς μεγάλες ἀποθῆκες, ὑπῆρχε κίνηση. Δυό τρεῖς φορτωμένοι μέρμηγκες ξεφόρτωναν τά τρόφιμα πού εἶχαν φέρει, ἐνῶ οἱ ἀποθηκάριοι τούς βοηθοῦσαν, τακτοποιώντας τα σέ σειρές.

— Τώρα θά μᾶς δοῦν. Δέ θά μᾶς ἀφήσουν νά περάσουμε.

— Θά μᾶς ποῦνε μωρά, ὅπως μᾶς λένε ὅλοι.

Δέν πρόλαβε νά πεῖ κι ὁ Κριθαρής τή σκέψη του, καί μιά φωνή ἀκούστηκε ἀπό τό μέρος τῆς ἀποθήκης:

— "Ε, σεῖς πιτσιρίκοι, γιά ποῦ τό βάλατε; Δέν ξέρετε ὅτι ἀπαγορεύεται στά μωρά νά βγαίνουν ἔξω;

— Δέν εἴμαστε πιά μωρά. "Αν θέλετε, μπορεῖτε νά μᾶς δοκιμάσετε, ἀκούστηκε δυνατή καί θαρραλέα ἡ φωνή τοῦ Κριθαρῆ.

Οἱ ἀποθηκάριοι ἔβαλαν τά γέλια.

— Μπράβο κουράγιο τά πιτσιρίκια! Ἐμπρός λοιπόν, ἀφοῦ τό λέει ἡ καρδούλα σας, ἐλάτε νά σᾶς δοκιμάσω, εἶπε ὁ γεροντότερος.

Μέ καρδιά πού χτυποῦσε δυνατά, ὁ Κριθαρής πλησίασε πρῶτος. Ὁ ἀποθηκάριος σήκωσε τότε ἔνα μεγάλο σπειρί σιτάρι καί τοῦ εἶπε:

— "Αν μπορεῖς, μετακίνησέ το. Τό σιτάρι ἦταν πολλές φορές μεγαλύτερο ἀπό τό μπόι τοῦ Κριθαρῆ. Μά ὁ Κριθαρής ἔβαλε ὅλη του τή δύναμη καί λέγοντας ἀπό μέσα του: «Θεέ μου, ἐσύ πού βοηθᾶς στίς δύσκολες στιγμές ὅλα τά πλάσματά σου, ἀπό τό μεγάλο ἐλέφαντα μέχρι τό μικρό μερμήγκι, βοήθησε τώρα καί τόν

Κριθαρή σου», ἔδωσε μιά, καί μετακίνησε τό
ἀσήκωτο σιτάρι.

— Μπράβο, μικρέ, μπράβο, φώναξαν οἱ ἀπο-
θηκάριοι. Ὁ ἄλλος, τώρα.

‘Ο Σιταρούλης πλησίασε. Νόμιζε πώς ἡ
καρδούλα του θά ἔσπαγε ἀπό τό πολύ χτύπη-
μα. ”Α, δχι. Θά προτιμοῦσε νά εἶχε μείνει στή
φωλίτσα του παρά νά δοκιμάσει αὐτό τό καρ-
διοχτύπι.

«Θεούλη μου, ἐσύ πού προστατεύεις ὅλα
τά πλάσματά σου στίς δύσκολες στιγμές, ἀπό
τό μεγάλο ἐλέφαντα μέχρι τό μικρό μερμήγκι,
βοήθησε τόν Σιταρούλη σου» ψιθύρισε.
“Απλωσε ὕστερα τά ἀδύνατα χεράκια του,
φορτώθηκε τό μεγάλο σιτάρι, καί... «μπράβο,
μπράβο, πιτσιρίκο, φίνα τά κατέφερες» ἄ-
κουσε τούς ἀποθηκάριους νά λένε.

Καί τώρα ἡ σειρά τοῦ Ψιχουλάκου. Ὁ
καημένος ὁ Ψιχουλάκος! Αὐτός ἦταν ὁ μικρό-
τερος κι ὁ πιό ἀδύνατος ἀπ’ ὅλους. Αὐτό τό
ῆξερε. Μά δέν μποροῦσε νά κάνει ἀλλιῶς.
“Επρεπε νά δοκιμάσει.

«Θεούλη μου, ἐσύ πού προστατεύεις ὅλα τά
πλάσματά σου, ἀπό τό μεγάλο ἐλέφαντα μέχρι
τό μικρό μερμήγκι, βοήθησε τώρα τόν Ψιχου-

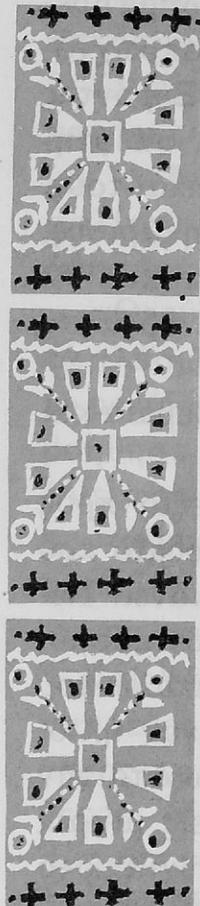
λάκο σου.»

“Ομως, πρίν προλάβει νά φορτωθεῖ τό βαρύ φορτίο, τά δυό ἀδέλφια του μ’ ἔνα πήδημα βρέθηκαν στό πλευρό του. Τό σιτάρι σπρωχνόταν τώρα ἀπό τά τρία μερμηγκάκια. Ξέροντας τήν ἀδυναμία τοῦ ἀδελφούλη τους, σκέφτηκαν νά τοῦ προσφέρουν τή βοήθειά τους. Αὐτή ἡ πράξη συγκίνησε τούς ἀποθηκάριους, νά βλέπουν καί τά τρία μερμηγκάκια νά σπρώχνουν μαζί ἔνα σιταράκι, καί ἔβγαλαν ἀμέσως τήν ἀπόφαση:

— Εἴσαστε ἐλεύθερα νά περάσετε. Βέβαια καί ἔχετε πιά μεγαλώσει.

Χαρούμενα τά τρία ἀδέλφια ἔτρεξαν πρός τήν ἔξοδο. Αὐτό τό κάτι πολύ σπουδαῖο πού ἔπρεπε νά κάνουν, τό εἶχαν κιόλας κάνει. Τώρα, δέν ἔμενε παρά νά γνωρίσουν τόν κόσμο, καί νά δοῦν ἐπιτέλους τή μεγάλη μπάλα πού ἔβγαζε φῶς καί ζέστη καί τήν ἐλεγαν ἥλιο. Τρία κεφαλάκια κοίταζαν τώρα ἔξω ἀπό τήν τρύπα τῆς μερμηγκοπολιτείας. Τρεῖς μικρές καρδοῦλες πλημμύριζαν ἀπό εύτυχία στό ἀντίκρισμα τῆς ὅμορφης γῆς, πού ἦταν σκεπασμένη μέ ξανθά σιτάρια.

(Από τό βιβλίο Πές μου κάτι, Μανούλα)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

• Ο Ἡλιος και ὁ Ἄέρας

• Ο Ἄέρας θύμωσε,
μέ τόν Ἡλιο μάλωσε.

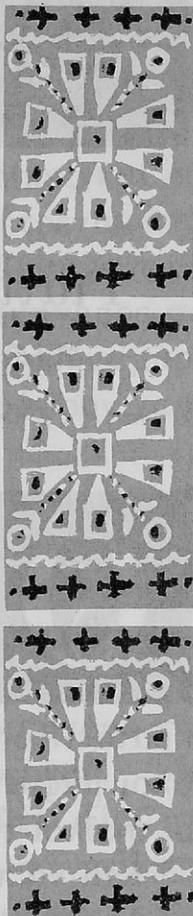
• Ο Ἄέρας ἔλεγε:
«Εἶμαι δυνατότερος!»
Καί ὁ Ἡλιος ἔλεγε:
«Σέ περνῶ στή δύναμη!»

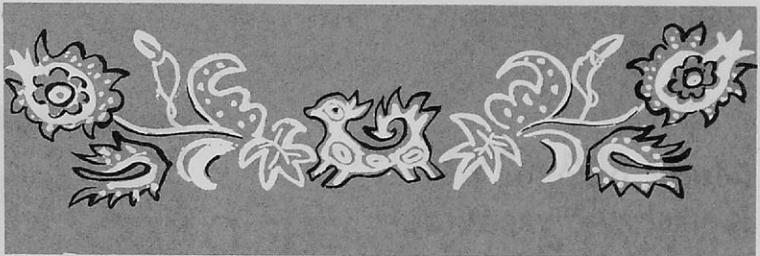
• Ενας γέρος ἄνθρωπος
μέ τή μαύρη κάπα του
στό χωράφι πήγαινε.

• Ο Ἄέρας λάλησε:
«Οποιος ἔχει δύναμη
παίρνει ἀπό τό γέροντα
τή χονδρή τήν κάπα του!»
Φύσησε, ξεφύσησε,
ἔσκασε στό φύσημα.

ἄδικος ὁ κόπος του.
 Κρύωσεν ὁ γέροντας
 καὶ διπλά τυλίχθηκε
 στή χονδρή τήν κάπα του.
 Καί ὁ "Ηλιος λάλησε:
 «"Οποιος ἔχει δύναμη
 παίρνει ἀπό τό γέροντα
 τή χονδρή τήν κάπα του!"»
 "Εφεξεν ὀλόλαμπρος·
 καλοσύνη σκόρπισεν,
 ἔβγαλεν ὁ γέροντας
 τή χονδρή τήν κάπα του.
 Πάλι ξαναλάλησε:
 «"Ακουσε καί μάθε το·
 σέ περνῶ στή δύναμη,
 γιατί πᾶς μέ τό κακό
 κι ἐγώ πάω μέ τό καλό!"»

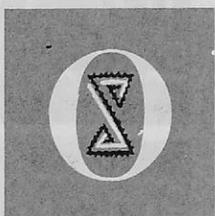
(Από τό βιβλίο *Παραμύθια*)

ΦΑΝΗ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑ

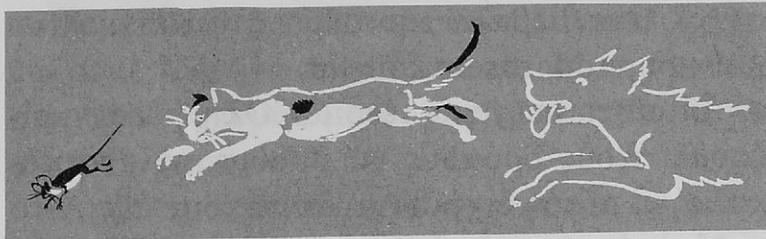
Γιατί τά σκυλιά κυνηγᾶνε
τίς γάτες καί οἱ γάτες
τούς ποντικούς

Ι ΣΚΥΛΟΙ μέ τίς γάτες κι οἱ γάτες πάλι μέ τούς ποντικούς ἥτανε πρῶτα φίλοι, ὅπως εἶναι ὅλα τά ζῶα μεταξύ τους. Μά κάποτε τσακώθηκαν, κι ἀπό τότε κρατάει τό μίσος τους ἀπό γενιά σέ γενιά, κι ὅλοι μας σήμερα ξέρουμε πόσο ἐχθρεύονται οἱ σκύλοι τίς γάτες κι οἱ γάτες τά ποντίκια.

Καί νά πῶς ἔγιναν τά πράγματα.

Μιά φορά κι ἔναν καιρό, πᾶνε χρόνια ἀπό τότε, τά σκυλιά μπλέχτηκαν δίχως νά τό θέλουν σέ μιά δίκη. Τά καημένα ὅμως, σάν σκυ-

λιά πού ήταν, δέν ήξεραν άπό δίκες καί τά είχανε χαμένα. "Ετρεχαν άπό δῶ, ἔτρεχαν άπό κεῖ... Μέ τά πολλά, κάποιος τούς δρυμήνεψε νά πᾶνε σ' ἔνα δικηγόρο, μά κι ὁ δικηγόρος σέ ἄλλες σκοτούρες τούς ἔβαλε. Νά βροῦνε μάρτυρες, νά βροῦνε λεφτά, νά ὑπογράψουν χαρτιά. Θεέ μου, πόσα χαρτιά!

Καί σά νά μήν ἔφταναν ὅλα αὐτά, μιά μέρα ὁ δικηγόρος τούς παρέδωσε μέ μεγάλη ἐπισημότητα ἔνα σωρό χαρτιά καί τούς εἶπε νά τά φυλάξουν μέ προσοχή, γιατί ἀπό αὐτά τά χαρτιά ἔξαρτιόταν ἡ τύχη τῆς δίκης. Τά σκυλιά ντράπηκαν, δέν εἶπαν λέξη στό δικηγόρο καί πῆραν τά πολύτιμα χαρτιά κι ἔφυγαν... Μά ἄντε πάλι, ἄλλη σκοτούρα κι αὐτή. Ποῦ νά κρύψουν τά χαρτιά, ποιός νά τά φυλάει; 'Ανάστατο δλόκληρο τό σκυλολόι.

‘Ο πιό γέρικος σκύλος, αὐτός πού ὅλοι σέβονταν κι ὅλοι λογάριαζαν πώς θά βρεῖ μιά

σοφή λύση, ἔβαλε τήν ούρά στά σκέλια του καί μουρμούρισε κακόθυμα:

— Εἴμαστε μεῖς γιά τέτοια; "Ολη μέρα γυρίζουμε στούς δρόμους νά βροῦμε κανένα κόκαλο, κι αὐτός ό χριστιανός μᾶς διατάξει: «τό νοῦ σας στά χαρτιά», σάν νά μήν ξέρει ἀπό σκυλιά!

Κείνη τήν ὥρα, νά καί μία γάτα. "Ασπρη ἄσπρη καί καθαρή, μ' ἔναν κόκκινο μεταξωτό φιόγκο στό λαιμό της καί μιά γαλάζια χάντρα νά μήν τήν πιάνει μάτι, καλοταϊσμένη, καλοζωισμένη, κατέβαινε ἀπό τῆς κυρᾶς της τό σπίτι, νά κάνει βόλτα στή λιακάδα. Τή βλέπουν τά καημένα τά σκυλιά σάν σωτηρία μέσα στήν ἀπελπισία τους κι εὐθύς τή φωνάζουν καί τῆς λένε:

—"Ε, κυρα-γάτα, δέν παίρνεις ἐσύ νά μᾶς φυλάξεις τοῦτα τά πολύτιμα χαρτιά, πού 'σαι νοικοκυρά κι ἔχεις καί σπίτι δικό σου;

Ή γάτα γύρισε καί κοίταξε τούς σκύλους ἔνα γύρο, τούς εἶδε ἀναστατωμένους, ἀναμαλλιασμένους, ταραγμένους, κατάλαβε πώς αὐτά τά χαρτιά θά ἦταν πολύ πολύτιμα καί σκέφτηκε νά μήν ἀναλάβει μόνη της τόση μεγάλη εὐθύνη.

— Μμ, τί νά σᾶς πῶ; τούς ἀποκρίθηκε, ἃς φωνάξουμε ἐδῶ ὅλο τό σói μου, κι ἄν συμφωνήσει, ἐγώ δέχομαι μετά χαρᾶς νά σᾶς κάνω αὐτή τή χάρη.

Ἄμεσως τά σκυλιά χύθηκαν στούς δρόμους νά μαζέψουν τίς γάτες κι ὕστερα ἀπό λίγο μιά μιά ψιψίνα ἄρχισε νά ξεπροβάλει ἀπό τά στενά.

Οταν μαζεύτηκε ὀλόκληρο τό γατόσογο, τούς εἶπαν οἱ σκύλοι τί χάρη ζητοῦσαν. Οἱ γάτες σκέφτηκαν κάμποσο κι ἀποφάσισαν νά δεχτοῦν νά βοηθήσουν τά σκυλιά, μιά κι αὐτό πού ἥθελαν δέν ἥτανε τίποτα σπουδαῖο γι' αὐτές, κι ἀπό τήν ἄλλη μεριά θά κέρδιζαν ἔτσι τήν παντοτινή εὐγνωμοσύνη τοῦ σκυλόσογου, πού μιά μέρα μποροῦσε νά τούς σταθεῖ χρήσιμο.

Οἱ σκύλοι παρέδωσαν μ' ἀνακούφιση τά πολύτιμα χαρτιά στίς γάτες καί σκόρπισαν εύθύς στούς δρόμους νά χώσουν τή μουσούδα τους σέ κανένα σκουπίδοντενεκέ. Οἱ γάτες πάλι παρέλαβαν μέ τήν ἐπισημότητα πού ταίριαζε τά χαρτιά καί πήδηξαν ἀπό ἔνα παράθυρο σ' ἔνα γειτονικό σπίτι. Στό πρῶτο δωμάτιο βρῆκαν τό τραπέζι τῶν ἀνθρώπων στρω-

μένο καί τό φαγητό στά πιάτα.

— Νά μήν τ' ἀφήσουμε ἐδῶ τά χαρτιά, νιαούρισε μιά γάτα, μπορεῖ νά τά πάρουν οἱ ἄνθρωποι καί νά τά σκίσουν, πᾶμε πιό μέσα.

“Ολες οἱ γάτες βρῆκαν τά λόγια της σοφά καί εὐθύς τρύπωσαν στό δεύτερο δωμάτιο.

“Ενα μικρό ἀγόρι καθόταν χάμω στό πάτωμα καί ἔπαιζε μ' ἔνα σωρό παιχνίδια.

— Πά, πά, πά, ψιθύρισε μιά ἄλλη γάτα, ἀπό τοῦτο τό μικρό τίποτε δέ θά γλιτώσει, πᾶμε, πᾶμε.

’Αφοῦ γύρισαν ἔτσι πολύ εὔσυνείδητα — τό σωστό πρέπει νά τό ποῦμε — ὅλο τό σπίτι, στό τέλος συμφώνησαν πώς τό πιό κατάλληλο μέρος γιά νά κρύψουν τά πολύτιμα χαρτιά ἥταν τό κελάρι.

— Ακοῦστε καί μένα πού εἶμαι τοῦ σπιτιοῦ, εἶπε ἡ γάτα μέ τήν κόκκινη κορδελίτσα, ἐδῶ νά τά κρύψουμε, ἡ νοικοκυρά μπαίνει ἀραιά καί ποῦ νά πάρει κάτι, κι ὕστερα ἐδῶ μέσα εἶναι τόσο σκοτεινά, πού καί νά μπει, δέ θά τά δεῖ.

Πήδηξε τότε ἡ πιό σβέλτη γάτα πάνω σ' ἔνα τενεκέ μέ λάδι κι ἀπό ἐκεῖ τοποθέτησε ὠραῖα ὠραῖα τά χαρτιά στό πιό ψηλό ράφι. “Υστερα ἔκλεισαν μέ προσοχή τήν πόρτα τοῦ κελαριοῦ

καὶ βγῆκαν ἔξω. "Ομως οἱ καημενοῦλες οἱ γάτες δέν εἶχαν λογαριάσει καλά:

Σ' ἐκεῖνο τό κελάρι πραγματικά ἡ νοικοκυρά τοῦ σπιτιοῦ ἔμπαινε ἀραιά καὶ ποῦ, ἀλλά... ἀλλά ἔμενε μιά ὀλόκληρη οἰκογένεια ποντικῶν. Μόλις ἔκλεισε ἡ πόρτα καὶ ξανάγινε στό κελάρι σκοτάδι, τό πιό μικρό ποντικάκι βγῆκε ἀπό τήν τρύπα του καὶ πήγε νά δεῖ τί ἦταν τάχα τό καινούργιο δέμα. Ἀμέσως ἄρχισαν τά δοντάκια του νά δουλεύουν σάν πριόνι καὶ κρούτς κρούτς σκιζόταν λίγο λίγο τό χαρτί.

Τ' ἀδέρφια του, πού ἄκουσαν τό θόρυβο, ἔτρεξαν περίεργα, καὶ σά νά μήν ἔφταναν τά ποντικάκια, νά σου σέ λίγο ἡ ποντικομάνα καὶ ὁ ποντικοπατέρας. "Ετσι ὀλόκληρη ἡ φαμίλια ρίχτηκε μέ κέφι στά πολύτιμα χαρτιά. Κρούτς κρούτς.

Πέρασε καιρός, καὶ μιά μέρα ὁ μεγάλος δικηγόρος ζήτησε ἀπό τά σκυλιά νά τοῦ φέρουν τά χαρτιά. Τά σκυλιά ἔτρεξαν στίς γάτες, κι οἱ γάτες ἀνύποπτες στό κελάρι. Μά τί ἦταν αὐτό πού ἀντίκρισαν τά μάτια τους; Τά πολύτιμα χαρτιά εἶχαν γίνει κόσκινο. Ἀμέσως κατάλαβαν τί εἶχε συμβεῖ. Ἀπελπισμένες χύθη-

καν στό δρόμο τραβώντας τά μουστάκια τους. Τίς βλέπουν στή στιγμή οι σκύλοι, τίς ρωτοῦν τί έγιναν τά χαρτιά, καί μόλις μαθαίνουν τήν ἀλήθεια, ρίχνονται ἀπάνω τους καί ἀρχίζουν νά τίς κυνηγοῦν. Οἱ γάτες πάλι, σάν λυσσασμένες ἀπό τό κακό τους, τρέχουν, ξετρυπώνουν τά ποντίκια καί τά παίρνουν τό κατόπι. Τότε έγινε μεγάλο κακό. Γέμισαν οἱ δρόμοι ποντίκια, γάτες, σκυλιά. Μπρός τά ποντίκια τρέχανε δῶθε κεῖθε ζαλισμένα, πίσω τους οἱ γάτες μέ σηκωμένες τίς τρίχες τῆς γούνας τους καί ἀπό πίσω τά σκυλιά. Νιαουρίσματα, γαβγίσματα, μεγάλος σαματάς. Καί τρέχανε, τρέχανε, κυνηγιόνταν, ὥσπου ἀπόκαμε τό ποντικολόι, τό γατολόι, τό σκυλολόι.

Τότε κοίταξε ὁ καθείς νά κρυφτεῖ, ὅπως μπορεῖ, γιά νά σωθεῖ· τά ποντίκια ἀπ' τίς γάτες κι οἱ γάτες ἀπό τά σκυλιά.

"Ἐτσι, ἀπό κείνη τήν ἡμέρα γεννήθηκε ἡ ἔχθρα, κι ὅπου πιά συναντήσει σκύλος γάτα τήν παίρνει στό κυνηγητό, τό ἴδιο κι ἡ γάτα μέ τόν ποντικό..."

(Από τό βιβλίο *Ιστορίες σάν παραμύθια*)

‘Ο Ποντικούλης

Στό σκοτάδι μαστορεύουν
πέντε ποντικοί.
Τί σκεπάρνια! Τί πριόνια!
Τί μαστορική!
Σέ ντουλάπι νοικοκύρη
βάλθηκαν νά μποῦν·
κράτες! ό ἔνας, κρίτες! ό ἄλλος,
κόβουν καί τρυποῦν.

Εἶναι νύχτα καί στό σπίτι
τό ’ριξαν βαριά.
Ἐτεμπέλιασεν ό γάτος
δίπλα στή φωτιά.
Μόνο ή φάκα στό ντουλάπι
κάθεται ξυπνή
κι ἀφουγκράζεται τόν κλέφτη
κι ὠρες ἀγρυπνεῖ.

Μέ τά δόντια τους ἀνοιξαν
τρύπα φοβερή.
Νά τους! μπαίνουν ἔνας ἔνας,

βόσκουν στό τυρί,
παξιμάδια ροκανίζουν,
στό γλυκό βουτοῦν,
κουβεντιάζουν, σουλατσάρουν,
σιγοπερπατοῦν.

Κι δέ μικρός δέ Ποντικούλης,
πού ὅλο τριγυρνᾶ,
μές στή φάκα μπαινοβγαίνει
καὶ τήνε κουνᾶ.

Φράπ! ἐκείνη τόν γραπώνει
καὶ τόν ἔχει ἐκεῖ.

Γιά τούς πέντε δέ Ποντικούλης
μπῆκε φυλακή.

(Από τό βιβλίο *Παιδικά τραγούδια*)

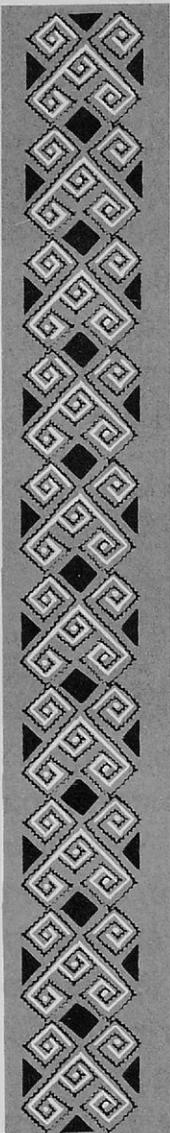

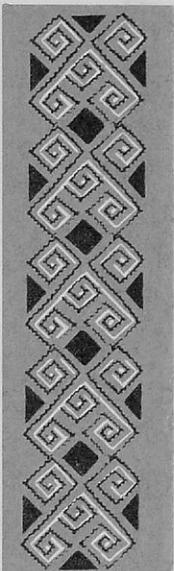
Τό ρολόι

— Γυρνᾶς τόσον καιρό
καί ποτέ δέν κοιμᾶσαι,
σέ κοιτῶ καί θαρρῶ
κουρασμένο πώς θά 'σαι.
Τίκι-τάκ, τίκι-τάκ,
σέ κοιτῶ καί θαρρῶ
κουρασμένο πώς θά 'σαι.

Τόσα χρόνια πιστό¹
μᾶς χτυποῦσες τήν ὥρα,
στάσου κι ἔνα λεπτό
γιά ξεκούραση τώρα.
Τίκι-τάκ, τίκι-τάκ,
στάσου κι ἔνα λεπτό
γιά ξεκούραση τώρα.

— Νά σταθῶ! Τότε πιά,
πές μου, ποιός θά σημαίνει;
Πές μου, ποιός θά χτυπᾶ
πώς ή ὥρα διαβαίνει;
Τίκι-τάκ, τίκι-τάκ,

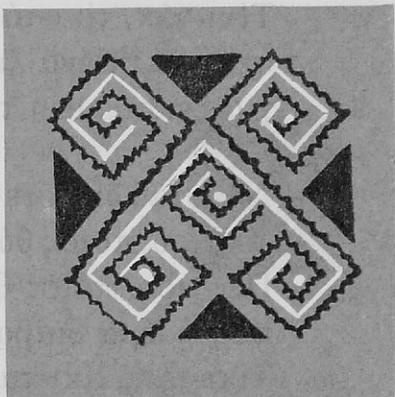

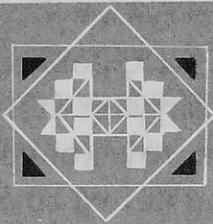
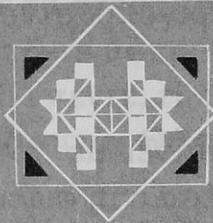

πές μου, ποιός θά χτυπᾶ
πώς ή ὥρα διαβαίνει;

Τή δουλειά μου ἀγαπῶ,
καὶ στό τοῦχο ἐδῶ πάνω
θά μετρῶ, θά χτυπῶ,
ὅσο πού νά πεθάνω.
Τίκι-τάκ, τίκι-τάκ,
θά γυρνῶ, θά χτυπῶ,
ὅσο πού νά πεθάνω.

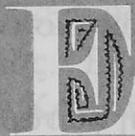
(Από τό βιβλίο 'Αρμονία')

ΕΛΕΝΗ ΒΑΛΑΒΑΝΗ

Τόξενο αύγο

INAI νύχτα. Στό φεγγαρόφωτο γυάλιζε μιά καλοχτισμένη όλοστρόγγυλη φωλιά, πάνω στό γερό κλαρί ένός καταπράσινου πεύκου. "Ολα τά πουλιά καί τά δέντρα κοιμοῦνται μέσα στό δάσος. Οι δύο κοκκινωποί τρυποφράχτες κοιμοῦνται κι αύτοί βαθιά τούτη τή νύχτα μέσα στήν καινούρια φωλιά τους καί δέν μποροῦν ν' ἀκούσουν τίποτα μά τίποτα. Εἶχαν ἀποκοιμηθεῖ ἀπάνω στά πέντε νεογέννητα αύγουλάκια τους.

Μόνο τό φεγγάρι εἶδε...

Εἶδε τόν κοῦκο, τό μαυριδερό πουλί μέ τίς σταχτιές γραμμές, νά κρατάει στό μαῦρο του

ράμφος ἔνα αὐγό. "Ενα κιτρινοπράσινο αὐγό μέ σταχτιές βοῦλες.

Τό φεγγάρι εἶδε...

Εἶδε τόν κοῦκο νά πηγαίνει μέ γρήγορο πέταγμα καί νά τό ἀφήνει μέσα στή φωλιά πού κοιμοῦνται οἱ δυό μικροί τρυποφράχτες.

Κι ծταν βγῆκε δήλιος τήν ἄλλη ἡμέρα τό πρωί, οἱ δυό τρυποφράχτες ἄνοιξαν τά ματάκια τους μέ μεγάλη ἔκπληξη καί δήνας κοίταζε τόν ἄλλο σηκώνοντας ψηλά καί κουνώντας γρήγορα τίς στρογγυλές οὐρίτσες τους πάνω κάτω, πάνω κάτω, πάνω κάτω. Ἀνοιγόκλεισαν πολές φορές τά κοντά τους ράμφη καί ρωτοῦσαν:

— Ποιός; ποιός; ποιός;

Τό καταπράσινο πεῦκο ἄκουσε τή φασαρία καί τίναξε δυνατά τίς βελόνες του.

— Ό κοῦκος! ό κοῦκος! ό κοῦκος! φώναξε δυνατά τρεῖς φορές.

— Πότε; πότε; πότε; ρώτησαν πάλι καί τά δυό πουλιά μαζί.

— Τή νύχτα, εἶπε τό πεῦκο. Μοῦ τό εἶπε τό φεγγάρι...

Τότε τά δυό πουλιά κοίταξαν ἀκόμη μιά φορά τό ξένο αὐγό, καί ἀφοῦ κοιτάχτηκαν μέσα στά μάτια, σά νά συμφώνησαν, τ' ἀγκάλια-

σαν μέ τά φτερά τους και τό ἀνακάτεψαν μέ τά
ἄλλα πέντε ἀσπρουδερά αὐγούλάκια τους.

— "Ε! Τί πέντε, τί ἔξι, εἶπε ἡ τρυποφράχτισσα·
χῶρο ἔχουμε. Θά τό κλωσήσω μαζί μέ τά δικά
μας.

— Θά γίνει παιδί μας, εἶπε ὁ τρυποφράχτης
κι ἄνοιξε τά φτερά του μέ χαρά κι ἔφυγε νά
φροντίσει γιά φαγητό.

Τή δέκατη τρίτη ἡμέρα, ἔξι μικρά, μικρού-
τσικα πουλάκια βγῆκαν ἀπό τά ἔξι αὐγά.

— "Ενα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε... τά δικά
μας, μέτρησε ἡ μαμά.

— "Εξι, θέλεις νά πεῖς! τή διόρθωσε ὁ μπα-
μπάς. "Εξι δικά μας παιδάκια..."

— Καί τό κουκάκι; καί τό κουκάκι; ρώτησε
ἀνήσυχο τό πεῦκο καί κούνησε δυνατά τίς βε-
λόνες του.

— Δικό μας καί τό κουκάκι, εἶπαν τρυφερά οἱ
δυό τρυποφράχτες κι ἀρχισαν νά τραγουδᾶνε
χαρούμενα.

Σέ τρεῖς ἑβδομάδες, τά ἔξι πουλάκια εἶχαν
μεγαλώσει ἀρκετά. Οἱ γονεῖς τους ἔτρεχαν
δλημερίς καί τούς ἔφερναν τροφή: κάμπιες,
μύγες, σπόρους, χόρτα γιά νά χορτάσουν.
"Ολα, ὅλα τά παιδιά χόρταιναν, ἐκτός ἀπό τό

πιό μεγάλο μέ τά σκοῦρα φτερά.

— Γιατί δέ χορταίνει τοῦτο τό παιδί; ρωτοῦσε
δι μπαμπάς ό τρυποφράχτης.

— Γιατί εἶναι τό κουκάκι! τό κουκάκι! γέλασε
ό ἥλιος ἀπό ψηλά.

— Γιατί εἶναι τό κουκάκι! τό κουκάκι! τίναξε
καὶ τό πεῦκο τίς βελόνες του.

Σέ ἔξι ἑβδομάδες τό κουκάκι εἶχε τόσο
πολύ μεγαλώσει πού δέ χωροῦσε καλά καλά
μέσα στή φωλιά.

Καί τά πέντε ἄλλα μικρά τρυποφραχτάκια
δέν πρόφταιναν νά χορτάσουν τά καημένα. Τό
κουκάκι ἔπαιρνε πρῶτο καὶ καλύτερο τό φα-
γητό ἀπό τό στόμα τῶν γονιῶν του καὶ ἄφηνε
τά μικρά νά τό κοιτάζουν μ' ἀνοιχτά τά ράμφη
τους καὶ νηστικά.

— Γιατί δέ χορταίνουν τά μικρά; ρώτησε δι
τρυποφράχτης τή γυναίκα του.

‘Ο ἥλιος γέλασε δυνατά.

Τό πεῦκο γέλασε ἀκόμη πιό δυνατά... Καί
τ' ἄλλα πουλιά στό δάσος γέλασαν κι αὐτά.

— Φταίει τό κουκάκι... τό κουκάκι... τό κου-
κάκι... εἶπαν τότε ὅλα μαζί.

Καί δι ἥλιος καὶ τό πεῦκο καὶ τά ἄλλα που-
λιά.

"Οταν πέρασαν λίγες ήμέρες άκομα, τά πουλάκια ἄρχισαν νά μαθαίνουν νά πετᾶνε.
‘Ο μπαμπάς δ τρυποφράχτης πετοῦσε ἀπό δεξιά καιή μαμά ή τρυποφράχτισσα πετοῦσε ἀπό ἀριστερά, και στή μέση τά ἔξι παιδιά τους, κι ἄρχιζε ἔτσι τό μάθημα τῆς πτήσης.
“Ομως, μόνο τό κουκάκι πέταξε ἀμέσως· ἦταν τό πιό μεγάλο.

— Κοίτα τί γρήγορα ἔμαθε νά πετάει τό κουκάκι! φώναξε δ ἥλιος.

— Ἀλήθεια! ἀλήθεια! εἶπαν και τ' ἄλλα πουλάκια. Τό κουκάκι ἔμαθε πολύ γρήγορα νά πετάει.

— Ναι, ἀλήθεια! εἶπε τό πεῦκο και χαμήλωσε λίγο τήν κορφή του γιά νά δεῖ καλύτερα.

Εἶναι νύχτα. Στό φεγγαρόφωτο γυαλίζει μιά καλοχτισμένη φωλιά, πάνω στό μεγάλο κλαρί τοῦ καταπράσινου πεύκου. Οἱ δυό κοκκινωποί τρυποφράχτες κοιμοῦνται βαθιά τούτη τή νύχτα, καθώς και τά πέντε ἀπό τά παιδιά τους. Μόνο τό ἔνα, τό μεγαλύτερο παιδί, τό μαυριδερό, δέν κοιμᾶται. Πάει στήν πόρτα τῆς φωλιᾶς, πηδώντας στά κοντά κίτρινα ποδαράκια του, σηκώνει λίγο τό κεφάλι του, κοιτάζει λίγο τό φεγγάρι κι ἀπλώνει τά φτερά του και πετάει

μέσα στή νύχτα μακριά άπό τή φωλιά... Κανείς δέν τό εἶδε.

Μόνο τό φεγγάρι εἶδε... Εἶδε τόν κοῦκο, τό πουλί πού μεγάλωσαν οι τρυποφράχτες, νά φεύγει άπό τή φωλιά τους.

Κι ծταν βγῆκε ό ήλιος τήν ἄλλη μέρα τό πρωί, οί δυό τρυποφράχτες ἄνοιξαν τά ματάκια τους καί κοιτάχτηκαν μέ μεγάλη ἔκπληξη.

Μέ τήν ἴδια ἔκπληξη κοιτάχτηκαν καί τά ἄλλα πέντε τρυποφραχτάκια καί σήκωσαν ὅλα μαζί τίς στρογγυλές τους οὐρίτσες πάνω κάτω, πάνω κάτω, πάνω κάτω...κι ἀνοιγοκλείνοντας τά κοντά τους ράμφη ρωτοῦσαν:

— Γιατί; γιατί; γιατί;

Τό πεῦκο ἄκουσε τή φασαρία καί τίναξε δυνατά τίς βελόνες του:

— Γιατί εἶναι κοῦκος! γιατί εἶναι κοῦκος! Γι' αὐτό ἔφυγε. Ὁ κοῦκος ζεῖ μόνος...

— Ὁ κοῦκος ζεῖ μόνος! εἶπε καί ό ήλιος κι ἔστειλε τίς ἀκτίνες του στή φωλιά τῶν τρυποφράχτηδων.

— Ὁ κοῦκος ζεῖ μόνος!... εἶπαν καί τ' ἄλλα πουλιά.

Τότε οί δυό τρυποφράχτες πῆραν τά πέντε παιδιά τους καί πέταξαν ὅλοι μαζί γιά νά

βροῦνε τροφή.

— Εἶναι κοῦκος... εἶπαν κι αὐτοί. Ὁ κοῦκος
ζεῖ μόνος. Τώρα πιά μεγάλωσε. Δέν πειράζει.

‘Ο ἥλιος μάζεψε ἀργά τίς ἀκτίνες του, κα-
θώς ἐρχόταν τό βράδυ. Τήν ὥρα ἐκείνη οἱ
τρυποφράχτες γύριζαν πίσω χορτάτοι στή
φωλίτσα τους.

— Κούκου... κούκου... ἀκούστηκε ἀπό μα-
κριά τό τραγούδι τοῦ κούκου.

(Από τό βιβλίο *Τό χρυσό ρόδι*)

Κούκος

«Κούκου! κούκου!» κούκος καί λαλεῖ.

Τί χαρά! τ' ἀκούσατε, παιδιά;

“Ανοιξη φωνάζει τό πουλί!

«Κούκου! κούκου!» δεύτερη φωνή.

«Δέντρα, ἀνθίστε, βγάλετε κλαδιά!

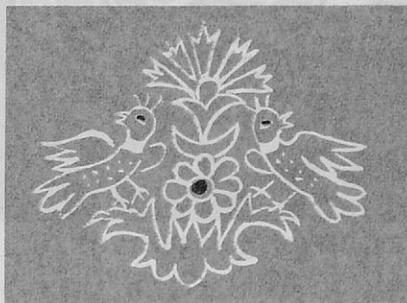
χαίρεστε καί λάμπετε, οὐρανοί!»

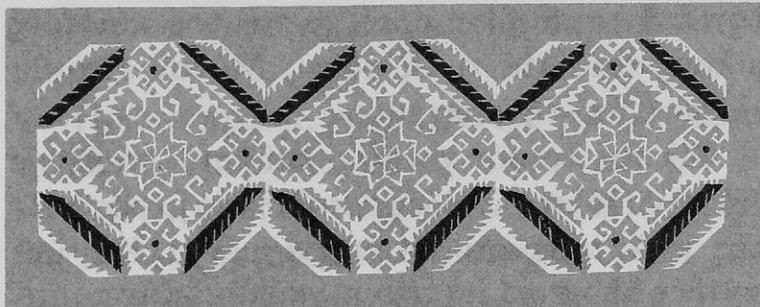
«Κούκου! κούκου!» τρίτωσες, πουλί.

— Αγαθή, χαρούμενη καρδιά,

σ' ἀγαπῶ (νά τό ἔξερες!) πολύ.

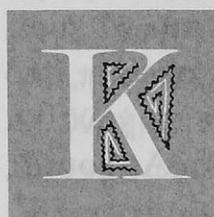
(Από τό περιοδικό *Η Διάπλασις τῶν Παιδῶν*)

ΛΟΤΗ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ-ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Οι τρεῖς συμβουλές

ΑΠΟΤΕ, τά πολύ παλιά χρόνια, ζοῦσε σ' ἓνα χωριό ἓνας καλός ἄνθρωπος μέ τή γυναίκα του καὶ τό γιό του. Τόν ἔλεγαν Μιχάλη καὶ δούλευε σκληρά γιά νά κερδίζει τό ψωμί του. "Ομως οἱ καιροί ἦταν δύσκολοι, κι ὅσο κι ἄν κοπίαζε, δύσκολα, πολύ δύσκολα κατάφερνε νά τά βγάζει πέρα.

"Αποφάσισε λοιπόν μιά μέρα νά ξενιτευτεῖ, νά πάει στήν Πόλη νά δουλέψει. "Έτσι θά μποροῦσε νά στέλνει ἀπό κεῖ χρήματα στούς δικούς του. Θά νοσταλγοῦσε βέβαια τή γυναίκα

του καί τό παιδί του, τό χωριό του καί τούς φίλους του. Μά τί νά κάνει; Μόνον ἔτσι θά γλίτωνε ἀπ' τή φτώχεια.

Φίλησε λοιπόν γυναίκα καί παιδί, κι ἔφυγε γιά τήν Πόλη. Ταξίδεψε, ταξίδεψε μέρες πολλές, κι ἔφτασε κάποτε κουρασμένος. Καί μιά πού δέν ἥξερε καμιά τέχνη, χτύπησε τήν πόρτα ἐνός ἀρχοντικοῦ καί ζήτησε ἀπό τόν "Αρχοντα νά τόν πάρει γιά ύπηρέτη. Ἐκεῖνος δέχτηκε, κι ἔτσι ὁ Μιχάλης βρῆκε σπίτι καί τροφή κι ἄρχισε νά κερδίζει χρήματα. "Ολα ὅμως τά ἔστελνε στούς δικούς του. Γιά κεῖνον δέν κρατοῦσε τίποτε.

Πέρασαν δέκα χρόνια, κι εἶπε πιά νά γυρίσει στό χωριό του. Ἀρκετά εἶχε στείλει στό σπίτι του. Καιρός πιά νά φιλήσει τή γυναίκα του καί τό παιδί του. Πρίν φύγει, ὁ "Αρχοντας τόν φώναξε καί τοῦ εἶπε:

— Δούλεψες τίμια τόσα χρόνια, Μιχάλη. Εἶσαι καλός ἄνθρωπος. Γι' αὐτό κι ἐγώ θά σου δώσω γιά δῶρο τρεῖς πολύτιμες συμβουλές. Νά τίς θυμᾶσαι ὅμως! Ἐχεις πολύ δρόμο γιά νά φτάσεις στό χωριό σου. Πολλά μπορεῖ νά σου συμβοῦν. Μά ἂν ἀκολουθήσεις τίς συμβουλές αὐτές, τίποτα δέν ἔχεις νά φοβηθεῖς.

— 'Ακούω, ἀφέντη μου ἀποκρίθηκε ὁ Μιχάλης.

— Πρῶτα πρῶτα, νά μή ρωτᾶς γιά ὅ,τι δέ σέ νοιάζει, εἶπε ὁ "Αρχοντας.

— Καλά, ἀφέντη μου, ἀποκρίθηκε ὁ Μιχάλης. Σ' εὐχαριστῶ. Κι ἡ δεύτερη;

— Από τό δρόμο σου ποτέ μήν ξεστρατίζεις, εἶπε ὁ "Αρχοντας.

— Καλά, ἀφέντη μου, ἀποκρίθηκε ὁ Μιχάλης. Σ' εὐχαριστῶ. Κι ἡ τρίτη;

— Τόν βραδινό σου τό θυμό νά τόν φυλᾶς τό πρωινό, τοῦ εἶπε ὁ "Αρχοντας. "Αντε τώρα, ὥρα καλή!

— Σ' ἀφήνω γειά, ἀφεντικό ἀπάντησε ὁ Μιχάλης καὶ ξεκίνησε.

Χρήματα βέβαια δέν εἶχε γιά νά ἀγοράσει ἄλογο, ἀφοῦ ὅλα τά ἔστελνε στό σπίτι του. "Ετσι, τί νά κάνει, πήγαινε μέ τά πόδια.

Περπάτησε δυό μέρες καὶ δυό νύχτες, καὶ ξαφνικά, τ' ἄλλο πρώι, βλέπει ἔναν ἄνθρωπο, παράξενα ντυμένο, νά κολλᾶ χρυσά φλουριά στά φύλλα μιᾶς ἐλιᾶς. Περίεργο, σκέφτηκε, γιατί τό κάνει αὐτό; Γιατί εἰν' ἔτσι ντυμένος; "Ομως θυμήθηκε τή συμβουλή τοῦ ἀφεντικοῦ του, νά μή ρωτᾶ γιά ὅ,τι δέν τόν νοιάζει, καὶ

συνέχισε τό δρόμο του.

—”Ε! Σταμάτησε καί θέλω νά σοῦ μιλήσω, τοῦ φώναξε δ ἄνθρωπος μέ τά παράξενα ροῦχα. Χρόνια τώρα εἰμαι ἐδῶ καί κάνω αὐτό πού βλέπεις. Περιμένω νά δῶ ἂν θά περάσει κανείς χωρίς νά μέ ρωτήσει τό γιατί. ”Ομως, μόνον ἐσύ δέ μέ ρώτησες. Μπράβο, δέν εἶσαι καθόλου περίεργος. Πάρε λοιπόν ὅλα τά φλουριά πού εἶναι στό δέντρο καί στό σακούλι γιά ἀνταμοιβή σου.

Χαρούμενος δ Μιχάλης μάζεψε τά φλουριά, τά ἔβαλε ὅλα στό σακούλι, εὐχαρίστησε τόν ἄνθρωπο καί συνέχισε τό δρόμο του.

Περπάτησε μιά μέρα καί μιά νύχτα, καί τό ἄλλο πρωί βλέπει πέντε ἀγωγιάτες, μέ τά γαϊδουράκια τους φορτωμένα τρόφιμα, νά παίρνουν τό δρόμο τόν δικό του.

—”Ε! καλοί μου ἄνθρωποι, τούς φώναξε. Κάνετέ μου μιά χάρη. ”Αστε με νά φορτώσω αὐτό τό σακούλι σ’ ἔνα γαϊδουράκι. ”Ερχομαι ἀπό μακριά καί κουράστηκα νά τό κρατῶ.

— Μετά χαρᾶς, ἀποκρίθηκαν ἐκεῖνοι.

”Ετσι, συνέχισαν τό δρόμο τους ὅλοι μαζί, κι δ Μιχάλης εὐχαριστοῦσε τό Θεό γιά τήν καλή του τύχη.

Ξάφνου, βλέπουν ἀπό μακριά ἔνα παλιό,
έτοιμόρροπο σπίτι.

— Έκεī μέσα εἶναι μιά ταβέρνα, φώναξε ὁ
ἔνας ἀγωγιάτης. Πᾶμε νά πιοῦμε κρασί.

— Ελα κι ἐσύ μαζί μας, εἶπαν ὅλοι τοῦ Μιχά-
λη.

Έκεīνος ὅμως θυμήθηκε τή δεύτερη συμ-
βουλή τοῦ ἀφεντικοῦ του, ποτέ νά μήν ξε-
στρατίζει ἀπό τό δρόμο του, καὶ δέν μπῆκε
στήν ταβέρνα. Κάθισε ἔξω καὶ φύλαγε τά γαϊ-
δουράκια καὶ τά πράγματα.

Οἱ ἀγωγιάτες στήν ταβέρνα, ὅλο κι ἔπιναν,
ἔπιναν κρασί, ὥσπου μέθυσαν κι ἄρχισαν νά
χοροπηδοῦν καὶ νά φωνάζουν. Κι ἀπό τό πολύ
τό χοροπηδητό, σέ μιά στιγμή, γκρεμίζεται ἡ
ταβέρνα καὶ πέφτει τό ταβάνι στά κεφάλια
τους.

Εἶδε κι ἔπαθε ὁ καημένος ὁ Μιχάλης νά
τους βγάλει ἀπό κεῖ. Τούς περιποιήθηκε, τούς
ἔδεσε τίς πληγές τους, τούς ἔδωσε νερό νά
πιοῦν καὶ τους ἔβαλε νά ξαπλώσουν κάτω ἀπό
ἔνα δέντρο. Έκεīνοι γιά νά τόν εὐχαριστή-
σουν:

— Πάρ' τα ὅλα, τοῦ εἶπανε, καὶ τά γαϊδουράκια
καὶ τά τρόφιμα, γιά τό καλό πού μᾶς ἔκανες.

Μέ τά γαϊδουράκια φορτωμένα τώρα, ό Μιχάλης συνέχιζε χαρούμενος τό δρόμο του καί σκεφτόταν τί χαρά θά έκανε ή γυναίκα του, όταν θά τόν ἔβλεπε νά φτάνει μέ δλα τοῦτα τά καλά στό σπιτικό τους.

Περπάτησε άκομη μιά μέρα, καί τή νύχτα ἔφτασε ἐπιτέλους στό χωριό τους. "Οταν ὅμως πλησίαζε τό σπίτι του, βλέπει ἔναν ἄντρα νά μπαίνει μέσα καί τή γυναίκα του νά τόν καλωσορίζει.

«"Α! ἔτσι» σκέφτηκε θυμωμένα. «'Εγώ δουλεύω τόσα χρόνια γιά νά τῆς στέλνω χρήματα, κι ἐκείνη μέ ξέχασε καί παντρεύτηκε ἄλλον. Θά φύγω λοιπόν κι ἐγώ. Θά πάω πίσω στήν Πόλη.»

Κι ἔκανε νά ξεκινήσει. Σκέφτηκε ὅμως τήν τρίτη συμβουλή τοῦ ἀφεντικοῦ του, τόν βραδινό του τό θυμό νά τόν κρατᾶ τό πρωινό. Πήγε λοιπόν ἐκεῖ δίπλα σέ μιά καλύβα καὶ κοιμήθηκε ώσπου νά ξημερώσει.

Πρωί πρωί τήν ἄλλη μέρα, ἄκουσε νά μιλοῦν στήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του. Βγαίνει ἀπ' τήν καλύβα καί βλέπει τόν ἄντρα, πού εἶχε δεῖ τό βράδυ, νά φεύγει καί νά λέει στή γυναίκα του:

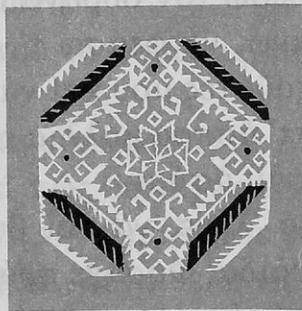
— Γειά σου μάνα, θά γυρίσω τό μεσημέρι.

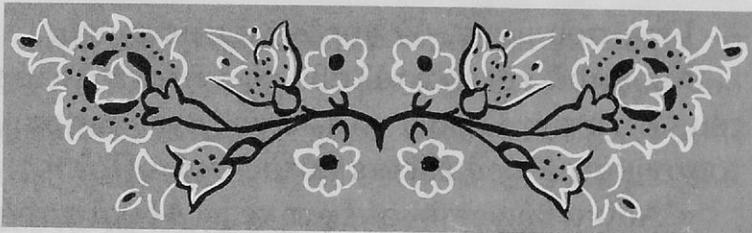
Μέ χαρά τότε κατάλαβε πώς ήτανε ό γιός του. Είχε μεγαλώσει πιά, είχε γίνει ἄντρας, τόσον καιρό πού ἔλειπε αὐτός στήν Πόλη.

«”Αδικα θύμωσα» σκέφτηκε. «”Αδικα παρά λίγο νά φύγω πάλι.»

”Ετρεξε τρελός ἀπ’ τή χαρά του, τούς ἀγκάλιασε καί τούς δυό, γυναίκα καί παιδί, καί ξεφόρτωσε τά καλά πού είχε φέρει. Κι ἀπό τότε δέν ξανάφυγε ποτέ ἀπ’ τό χωριό του. ”Εζησε ἐκεῖ χρόνια πολλά, μέ δλα τά καλά του, μέ τή γυναίκα καί τό γιό, τά ἐγγόνια πού ἦρθαν ἔπειτα καί τά δισέγγονά του.

(Από τό βιβλίο 17 ἑλληνικά λαϊκά παραμύθια)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ-ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Τό γεφύρι τ' οὐρανοῦ

NΑ 'ΜΟΥΝΑ ψηλός, νά 'μουνα καί μάγος! ἔλεγε ὁ Γιαννιός καταμόναχος στοῦ ποταμοῦ τήν ἄκρια. Θέ νά 'στηνα γεφύρι νά δέσω τόν οὐρανό μέ τή γῆς. Νά περπατάω ἀπάνω, νά φτάσω τ' ἄστρα, νά γεμίζω φῶς τίς χοῦφτες μου καί νά τό κατεβάζω. Νά τό ρίχνω στ' ἄσπρα μαλλιά τῆς μάνας μου, νά λάμπουνε σάν ἀσήμι.

'Εκεῖ πού τό 'λεγε, νά καί βγαίνει ἀπό τό ποτάμι μιά νεράιδα. Φόραγε πράσινο φουστάνι, διάφανο, καί τά πόδια, τά χέρια κι ἡ θωριά της μοιάζανε μέ κρίνα.

Τοῦ Γιαννιοῦ τοῦ κόπηκε ἡ μιλιά ἀπό τό φόβο. Τό χε δά ἀκουστά, πώς οἱ ξωθιές παίρνουνε τή μιλιά τῶν ἀνθρώπων. Μά ἡ Νεράιδα τοῦ γέλασε καὶ τοῦ εἶπε:

— Γεφύρι θές, Γιαννιό, νά δένει τόν οὐρανό μέ τή γῆς; Μονάχος σου τό φτιάνεις, μονάχος τό χαλᾶς.

‘Ο Γιαννιός τά χασε. “Εκανε νά ρωτήσει τή νεράιδα, μά αὐτή εἶχε κιόλας χαθεῖ μπροστά στή ρίζα τῆς βελανιδιᾶς, πού ἄπλωνε τόν ἵσκιο της στό ποτάμι. ‘Ο Γιαννιός τό κοίταξε. Κι ὅπως τρεμόπαιζε τό φῶς ἀπάνω στά ἵσκιωμένα νερά, ἀφήνοντας ποῦ καὶ ποῦ ἄσπρες βοῦλες, τοῦ φάνηκε πώς ἔβλεπε πλῆθος μικρές, μικρούτσικες νεράιδες, πού σαλεύανε τά κρινένια τους χέρια καὶ τραγουδούσανε μ’ ἀσημένια φωνή:

— Μονάχος σου τό φτιάνεις, μονάχος τό χαλᾶς.

— Πῶς γίνεται; εἶπε φωναχτά ὁ Γιαννιός, γιά νά σιγουρευτεῖ πώς δέν ἔχασε τή μιλιά του.

Μ’ ἀπό κείνη τήν ὥρα ἔχασε τήν ὄρεξή του. Δέν ἥθελε νά φάει, δέν ἥθελε νά πιεῖ. Μονάχα τό γεφύρι εἶχε στό νοῦ. Πήγαινε πρωί καὶ βράδυ στό ποτάμι καὶ φώναζε στίς νεράιδες:

— Πῶς γίνεται; Πῶς γίνεται μονάχος νά τό φτιάχνω, μονάχος νά τό χαλῶ τό γεφύρι;

Κι ἄκουγε τό ποτάμι πού κυλοῦσε τραγουδιστά τά νερά του καί τά δέντρα πού σειούσανε τά φύλλα τους, κι ἔτσι, πάλι, τ' ἄκουγε νά τοῦ ἀποκρίνουνται:

— Μονάχος σου τό φτιάνεις, μονάχος τό χαλᾶς.

‘Η μάνα του τόν ἔβλεπε πού δέν εἶχε κέφι μήτε γιά παιχνίδι, μήτε γιά φαΐ, μήτε γιά γέλιο καί τοῦ ’λεγε:

— Τί ἔχεις, Γιαννιό μου, καί δέν τρῶς; Τί ἔχεις καί δέ γελᾶς καί δέν παίζεις, ὅπως πρῶτα;

— Τίποτα, μάνα. Θέλω μονάχα νά στήσω γεφύρι, νά δέσω τόν οὐρανό μέ τή γῆς, ν' ἀνέβω στ' ἄστρα καί νά γεμίσω τίς φοῦχτες μου φῶς ν' ἀσημώσω τά μαλλιά σου.

— Σέ καλό σου, παιδί μου, εἶπε ἡ μάνα του καί τόν ἀγκάλιασε νά τόν φιλήσει. Αὐτά οἱ ἄνθρωποι δέν μποροῦνε νά τά κάνουνε. Κοίτα μονάχα μή χάσεις κάνα γίδι στή βοσκή.

— Μήν ἔχεις φόβο γιά μένα, μάνα, μήτε γιά τά γίδια. Μ' ἄν δέ φτιάσω τό γεφύρι, δέ θά ’βρω ποτές μου ἡσυχία.

Κι ὅλο κιτρίνιζε ἀπό τήν ἀφαγιά καί τήν

πίκρα, νά συλλογιέται τά λόγια τῆς νεράιδας.
Μιά μέρα, κεῖ πού ἔπαιζε τή φλογέρα στό
βουνό, βλέπει μπροστά του μιά γριούλα.

— "Ωρα καλή, παιδί μου.

— Καλῶς τήν κυρούλα. Κάτσε ν' ἀρμέξω τή
γίδα νά σοῦ δώσω γάλα.

Σάν ἥπιε τό γάλα, ή γριά εἶπε:

— "Έχε τήν εὔκη μου. Κι ὅτι λαχταρᾶς νά
γίνει.

— Μά πῶς νά γίνει αὐτό πού λαχταρῶ; εἶπε ό
Γιαννιός. Ἡ μάνα μου λέει πώς οἱ ἄνθρωποι
δέν μποροῦν νά κάνουνε τέτοια πράματα.

Καί τῆς εἶπε γιά τό γεφύρι.

· Ή γριά γέλασε.

— "Ακουσε τά λόγια μου καί δέ θά χάσεις, τοῦ
εἶπε. Τό βράδυ, σά θά γυρίσεις στό σπίτι σου,
νά πᾶς στή μάνα σου τό πιό ὅμορφο ἀχλάδι
πού θά βρεῖς, νά τῆς γελάσεις γλυκά καί νά τή
ρωτήσεις: Πῶς τά πέρασες, μάνα; Καί σά
θ' ἀρχίσει ἐκείνη νά σοῦ μιλᾶ, νά μήν ξεκολ-
λήσεις τά μάτια σου ἀπό τά δικά της.

— Καλά, κυρούλα, εἶπε ό Γιαννιός. "Ετσι θά
κάνω.

Βόσκησε τά γίδια του ὅλη μέρα, καί σάν
πῆρε τόν κατήφορο γιά νά τά κλείσει στό μαν-

τρί, ἔψαχνε μέ τά μάτια τίς ἀγριαχλαδιές. Μά δόλα τ' ἀχλάδια πού 'βλεπε, τοῦ φαινόντανε πράσινα, ἄγουρα καί στυφά.

Εἶδε καί μιάν ἀχλαδιά ξεμοναχιασμένη, φορτωμένη φροῦτα. Ἀποπάνω της πετούσανε πουλιά. Κατεβαίνανε, τσιμπούσανε τ' ἀχλάδια καί πάλι φεύγανε.

— Μμ! εἶπε ὁ Γιαννιός. Τούτη ἡ ἀχλαδιά θά 'χει ώριμα ἀχλάδια.

‘Ανέβηκε στό δέντρο γιά νά βρεῖ τό καλύτερο. Τ' ἀγκάθια τοῦ τρυπούσανε πότε τά χέρια, πότε τά πόδια, μά ὁ Γιαννιός τό σκοπό του. Δέν ἔβρισκε καλό ἀχλάδι, γιατί τά εἶχαν ὅλα τσιμπημένα τά πουλιά. Δοκίμασε νά φάει, καί τά βρῆκε ώριμα καί νόστιμα. Μά πῶς νά πάει στή μάνα του χαλασμένο ἀχλάδι; Κεῖ πού ψαχούλευε, ἀνάμεσα σέ κάτι φύλλα, πήρε τό μάτι του ἔνα ἀχλάδι γινωμένο, ὅμορφο καί γερό. “Απλωσε νά τό κόψει, μά δέν μποροῦσε. Τό ἀχλάδι βαστοῦσε γερά.

— Γιά τή χαρά τῆς μάνας μου θά σέ κόψω, εἶπε ὁ Γιαννιός καί τράβηξε δυνατά καί μέ πεῖσμα τό ἀχλάδι.

Αὐτό βγῆκε μονομιᾶς, σά νά 'ταν ἀκουμπισμένο σέ μπαμπάκια, κι ὁ Γιαννιός ἀκουσε

νά βγαίνει άπ' τό δέντρο μιά φωνή:

— Χαλάλι, ἀφοῦ ναι γιά τή μάνα σου.

‘Ο Γιαννιός παραξενεύτηκε πολύ. Πῆρε ώστόσο τ' ἀχλάδι, τό ἔβαλε στήν τσέπη του κι ἔτρεξε νά μαζέψει τά γίδια πού εἶχανε σκορπίσει.

Σάν ἔκλεισε τά γίδια στό μαντρί, πῆγε στή μάνα του κι ἔκανε ὅπως τοῦ εἶπε ἡ γριά.

— Νά χεις τήν εὐκή μου, παιδάκι μου, εἶπε ἡ μάνα του κι ἔσκυψε νά φιλήσει τόν Γιαννιό.

Κι αὐτός εἶδε στά μάτια της ἔνα φῶς ὅμορφο καί δυνατό, σάν τόν ἥλιο. Τό φῶς πετάρισε μιά στιγμή καί χάθηκε.

‘Ο Γιαννιός ἀπόμεινε συλλογισμένος. Μά ἡ καρδιά του ἤτανε πιό ἡσυχη, πιό ξαλαφρωμένη, καί γέλασε τῆς μάνας του. Αὐτή, πού τόν ἔβλεπε τόσες μέρες πικραμένο, χάρηκε, καί πάλι εἶδε ὁ Γιαννιός στά μάτια της τό ἴδιο φῶς.

Τήν ἄλλη μέρα, κεῖ πού βοσκε ὁ Γιαννιός τά γίδια, ξαναπέρασε ἡ γριά.

— Εκανες ὅπως σοῦ εἶπα; τόν ρώτησε.

— Ναί. Μά τί νά τά κάνει ἡ μάνα μου τ' ἀχλάδια; Έγώ θέλω νά φτιάξω τό γεφύρι, νά τῆς ἀσημώσω τά μαλλιά μέ τό ἄστρινο φῶς.

— Ε! Τότε πήγαινέ της ἀπόψε ἔνα λαγό.

— Καλά, θά τῆς πάω, εἶπε ὁ Γιαννιός.

Παιδεύτηκε, παιδεύτηκε, ώσπου ἔπιασε
ἔνα λαγό καὶ τὸν πῆγε. Πάλι χάρηκε ἡ μάνα
του καὶ πάλι πετάρισε στά μάτια της τὸ φῶς.
Τοῦ Γιαννιοῦ τοῦ φάνηκε πώς, ἐτούτη τῇ φο-
ρά, ἔμοιαζε σάν ἀχτίνα.

Τήν τρίτη μέρα, ἡ γριά τοῦ εἶπε νά πάει
στή μάνα του ἔνα πουλί. Ὁ Γιαννιός κυνή-
γησε ὅλη τή μέρα, κουράστηκε, ἵδρωσε, μά
πῆγε στή μάνα του τὸ πουλί, γελαστός καὶ χα-
ρούμενος. Κι ἡ ἀχτίνα στά μάτια της τοῦ φά-
νηκε ἀκόμα πιό μεγάλη.

Μά τί κακό ξαφνικά! Ἡ ἀχτίνα σβήστηκε
στά μάτια τῆς μάνας, πού σκοτεινιάσανε κα-
θώς γύρισε καὶ τοῦ εἶπε:

— Γιαννιό μου, τήν ἔβγαλες πιά ἀπό τὸ μυαλό
σου τήν ἰδέα νά χτίσεις τό γεφύρι;

Κάτι ἄστραψε μεμιᾶς μέσα στό μυαλό τοῦ
Γιαννιοῦ. Θυμήθηκε τά λόγια τῆς νεράιδας:
«Μονάχος σου τό χτίζεις, μονάχος τό χαλᾶς».
— Τοῦτο δῶ εἶναι τό γεφύρι, εἶπε μέσα του.

Ρίχτηκε στήν ἀγκαλιά τῆς μάνας του καὶ
τῆς εἶπε:

— Τό χτισα, μάνα, τό γεφύρι μου. Τό χτισα!
Ἡ μάνα του σταυροκοπήθηκε, κι ὁ Γιαννιός

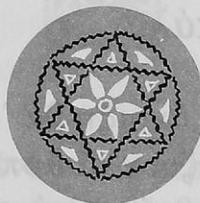
ἔτρεξε στό ποτάμι. Τό φεγγάρι γελοῦσε μέσα
ἀπό τά φύλλα τῆς βελανιδιᾶς. Οἱ ἵσκιοι γλι-
στρούσανε στά νερά, πού λάμπανε σά νά ’τανε
σπαρμένα μ’ ἀμέτρητα χρυσά πετράδια.

— Νεράιδα, καλή νεράιδα, φώναξε ὁ Γιαν-
νιός. Δέ θά τό ξαναχαλάσω πιά τό γεφύρι μου.

’Απ’ τό ποτάμι ἀκούστηκε ἔνα γλυκό μουρ-
μούρισμα, σά νά γελοῦσανε χίλιες νεράιδες
μαζί.

Σήκωσε ὁ Γιαννιός τά μάτια στόν οὐρανό.
Κι εἶδε νά ζυγιάζεται ψηλά, σ’ ἔνα χρυσό γε-
φύρι, ἡ μάνα του. Τά μαλλιά της ἦταν σάν ἀ-
σήμι. Τά μάτια της λάμπανε σάν ὅλα τ’ ἄ-
στρα. Καί τό φῶς τους τύλιγε τόν Γιαννιό καὶ
τοῦ ἔφερνε τόση χαρά, μά τόση χαρά!

(’Από τό βιβλίο ‘Ο Νάνος τραλαλάς)

ΛΙΝΑ ΚΑΣΔΑΓΛΗ

Τά παιδιά τής γῆς

Λεμόνι

‘Ο χειμώνας κι ἄν θυμώνει,
λεμονιά γερτή ώς τό χῶμα,
τόν καρπό της καμαρώνει:
δροσερή χαρά στό στόμα,
ζουμερό, ξανθό λεμόνι.

Πορτοκάλι

Μόλις ἡ ἄνοιξη θά ’ρθεῖ,
πῶς μυρίζουν οἱ ἀσπροὶ ἀνθοί!
Καί στό κρύο, στή συννεφιά,
φῶς καὶ χρῶμα κι ὁμορφιά—
πορτοκάλια χρυσαφιά.

Κρεμμύδι

Λέει τό κρεμμύδι: «Δέν μπορῶ νά νιώσω
γιατί ὅλοι κλαῖνε σάν βρεθοῦν κοντά μου.
Ἐγώ εἶμαι τρυφερό κι ἥμερο τόσο
κι ὅλους τούς ἀγαπῶ μέ τήν καρδιά μου».

Φασολάκι

Τό φασολάκι σκαρφαλώνει ὅπου κι ἄν βρεῖ
κι ἔκανε τό φουστάνι του κουρέλι.
Μά λέει ἡ μητέρα ἡ φασολιά: «”Ἄς χαρεῖ,
κι ἐγώ τοῦ τό μπαλώνω, δέ μέλει».

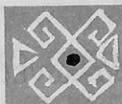

Τά κεράσια

«Τό Μάη θά γίνουν τά κεράσια» λένε
οἱ σπουργίτες, «καλά θά βιλευτοῦμε!»
καὶ τά κεράσια πού τ' ἀκοῦνε, κλαῖνε
καὶ ρωτᾶν: «Ποῦ θά πᾶμε νά κρυφτοῦμε;»

Μουριά

Μόλις ἡ μουριά τά πρῶτα
φύλλα της πετάξει,
μεγαλώνουν τά σκουλήκια
πού μᾶς κάνουν τό μετάξι.
Κι ὅταν ἔρθει τό ζεστό,
τ' ἀγαπημένο καλοκαίρι,
στά παιδιά μέ τά πανέρια
μοῦρα όλόγλυκα θά φέρει.

Μηλιά

΄Απ' τή μηλιά, γλυκόμηλο,
κατέβα σέ παρακαλῶ.
Σέ περιμένουν τά παιδιά
μέ τή χαρούμενη καρδιά.

Κυδωνιά

Χρυσοχέρα ἡ Κυδωνιά,
δέν προφταίνει στή δουλειά.

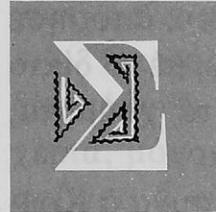
Χίλια δυό γλυκά μᾶς δίνει
και πελτέ σάν το ρουμπίνι.

(Από τό περιοδικό *Η Όδηγός*, 1952)

ΕΛΙΖΑ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ

‘Ο Κουτόγιαννος

ΤΟ Κουτοχώρι, ὅπως ξέρετε, δέν ύπάρχουν ἔξυπνοι, ἀλλά μόνο κουτοί. Ἐκεῖνο τόν καιρό, ὁ πιό κουτός ἀπ’ ὅλους ἦταν σίγουρα ὁ Γιάννος ὁ Κουτόγιαννος. Δέ φτάνει πού εἶχε κληρονομήσει ἀπ’ τό σόι του σπάνια κουταμάρα, τοῦ κατέβαινε κάθε τόσο καὶ μιά παράξενη ἴδεα. Λέει μιά μέρα ὁ Κουτόγιαννος στή γυναίκα του: — Γυναίκα, τή βαρέθηκα πιά αὐτή τή ζωή. Νά σηκώνομαι μέ τό χάραμα, νά τρέχω πότε στό

χωράφι, πότε στό περβόλι καί στ' ἀμπέλι, καί διαρκῶς νά κάνω τίς ἵδιες κουραστικές δουλειές.

— Μέ τό δίκιο σου, ἄντρα μου, νά βαρεθεῖς, εἶπε ἡ κυρα-Κουτογιάνναινα, πού ἐδῷ πού τά λέμε δέν ἥταν δά καί τόσο κουτή. Τό ἵδιο καί τό ἵδιο, καταντάει βαρετό στό τέλος, κι ἂν θές ν' ἀλλάξουμε γιά λίγο καιρό, εἶμαι πρόθυμη. Πηγαίνω ἐγώ νά δουλέψω τή γῆς κι ἐσύ κάθεσαι στό σπίτι, κάνεις τή λάτρα, τό μαγείρεμα, καί νοιάζεσαι τό μωρό.

— ”Αμ δέν τά καταφέρνω ἐγώ αὐτά, εἶπε ὁ Γιάννος ὁ Κουτόγιαννος. Αὐτές εἶναι γυναικεῖες δουλειές καί δέ μοῦ ταιριάζουν καθόλου.

— Μά τότε τί θά κάνεις, ἄντρα μου; ἀπόρησε ἡ Κουτογιάνναινα, πού φοβήθηκε, μέ τό δίκιο της, πώς ἂν ἔμεναν ἀδούλευτα τά χτήματα, ὅλοι τους θά πεινοῦσαν μιά μέρα.

— Δέν θά κάνω τίποτα, δήλωσε ἥσυχα ὁ Κουτόγιαννος. Θά κάθομαι στό κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ μας καί θά περιμένω νά διαβεῖ ἡ μοίρα μου, νά τῆς κάνω τά παράπονά μου.

«”Αλλο πάλι καί τοῦτο» εἶπε μέ τό νοῦ της ἡ καλή γυναίκα. «”Ε, θά τοῦ περάσει κι αὐτό, ἃς κάνω λίγη ύπομονή...»

"Έκανε λίγη ύπομονή, όστερα έκανε περισσότερη γιατί χρειάστηκε, άλλα ό Κουτόγιαννος τό χαβά του. "Ετρωγε, ἔπινε καί καθόταν ἔξω ἀπ' τό σπίτι του στή δροσιά, μιά κι ἔμπαινε καλοκαίρι. Ή μοίρα του δέν πέρασε, άλλα κάποια μέρα ἔτυχε νά περάσει ό δήμαρχος τοῦ χωριοῦ.

— Τί κάθεσαι ἐδῶ καί χαζεύεις; ρώτησε τόν Γιάννο τόν Κουτόγιαννο. "Αρρωστος εἶσαι, γιά τεμπέλης καί δέν πᾶς νά δουλέψεις στά χωράφια;

— "Έχω ἄλλη δουλειά σπουδαιότερη, ἀποκρίθηκε ό Κουτόγιαννος. Περιμένω τή μοίρα μου νά περάσει, νά τῆς κάνω τά παράπονά μου, γιατί πολύ μέ ἀδίκησε.

— "Οποιος ἔχει παράπονα ἀπό τή μοίρα του, δέν κάθεται νά τήν περιμένει μέ σταυρωμένα χέρια, μόνο πάει καί τή βρίσκει ό ἴδιος, εἶπε σοβαρά ό κύρ δήμαρχος.

"Ε, ὅπως καί νά τό κάνεις, δήμαρχος ἥτανε καί ό λόγος του βάραινε. Τήν ἄλλη μέρα πρωί πρωί, ό Κουτόγιαννος ἐτοιμάστηκε. Καλοντύθηκε, φόρτωσε τό γαϊδουράκο του τόν Κίτσο μέ θυμαρίσιο μέλι καί μιά νταμιτζάνα κρασί καί οί δυό μαζί ξεκίνησαν χαρούμενοι.

Βγῆκαν ἀπ' τό χωριό, μπήκανε στό μεγάλο δρόμο καί περπάτησαν ἀρκετή ὥρα, γιατί ἀργοῦσε νά βρεθεῖ ἡ μοίρα τοῦ Κουτόγιαννου.
Ἐκεῖνος, μιά φορά, τόν κάθε περαστικό τόν ρωτοῦσε.

—”Ε πατριώτη, μπάς καί εἶδες τή μοίρα μου νά γυροφέρνει ἀπό δῶ;

‘Ο ἔνας τόν κοίταζε καί γελοῦσε, ὁ ἄλλος τοῦ ἔριχνε μιά φοβισμένη ματιά, γιατί τόν ἔπαιρνε γιά τρελό, μά κανείς δέν τοῦ ἔδινε ἀπάντηση. “Ωσπου ἔτυχε νά συναντήσει στό δρόμο του κάποιον ἔξυπνο. ‘Ο ἔξυπνος αὐτός δέν ἦταν μόνο ἔξυπνος, ἀλλά τοῦ ἄρεσε νά κάνει καί τόν ἔξυπνο κοροϊδεύοντας τούς ἄλλους. Πράγμα πού μᾶς δείχνει πώς δέν εἶχε καί τόσο μεγάλη ἔξυπνάδα!” Ας εἶναι... “Οταν ἄκουσε ὁ ἔξυπνος τήν ἐρώτηση τοῦ Γιάννου: «Μπάς καί εἶδες τή μοίρα μου, πατριώτη;» γυρίζει καί τοῦ λέει:

— Μάλιστα, μοῦ φαίνεται πώς τήν εἶδα. Μιά ψηλή, ἀρχοντοκυρά δέν εἶναι, φορτωμένη χρυσαφικά, βραχιόλια καί δαχτυλίδια;

— Θά σέ γελάσω, ἀποκρίθηκε στενοχωρημένος ὁ Κουτόγιαννος· βλέπεις, δέν ἔτυχε νά συναντηθοῦμε ὡς τώρα.

— "Ε, μή στενοχωριέσαι, τοῦ λέει ὁ ἄλλος,
μόνο ἂν θές νά σέ βοηθήσω, χάρισέ μου τ' ὄ-
νομά σου.

— Μπά, καί τί θά' χω ἐγώ ἀμα τό χαρίσω
ἐσένα;

‘Ο ἔξυπνος γέλασε καί βιάστηκε νά ἡσυχά-
σει τόν κουτό.

— 'Εγώ δέν ἥθελα νά σοῦ πάρω τ' ὄνομα, τοῦ
ἐξήγησε, ἄλλα μόνο νά μάθω πῶς σέ λένε.

— Πῶς μέ λένε; Γιάννο μέ λένε. Πῶς ἄλλιῶς
νά μέ ποῦνε, ἀφοῦ ἔτσι μέ βάφτισαν;

— Τό σωστό, σωστό, εἶπε καί γέλασε πάλι ὁ
ἔξυπνος. Τώρα εἶμαι σίγουρος πώς ἐσένα
ἔψαχνε ἡ κυρα-μοίρα πού ἀντάμωσα. Βλέπεις,
μοῦ εἶπε κατά λέξη: «Γυρεύω κάποιο Γιάννο,
ἔνα παλικάρι γεροδεμένο κι ὅμορφο, πού τό
μάτι του λάμπει ἀπό ἔξυπνάδα!»

— "Ε μά τότε, οὕτε συζήτηση! φώναξε χαρού-
μενος ὁ Γιάννος. 'Η μοίρα μου ἥτανε, καί
μένα γύρευε, ὅπως κι ἐγώ τή γυρεύω. Πές μου
κατά ποῦ τράβηξε νά πάω νά τή βρῶ..."

‘Ο ἔξυπνος ἥταν πρόθυμος νά συνεχίσει τίς
ἔξυπνάδες του καί τά ψέμματα πού ἔλεγε γιά νά
κοροϊδέψει τόν καημένο τόν Κουτόγιαννο.

— Τό βλέπεις, παλικάρι μου, τοῦ λέει, ἐτοῦτο

δῶ τό βουναλάκι πού ὀρθώνεται μπροστά μας;

— Καί βέβαια τό βλέπω, εἶναι κοτζάμ βουνό.

— Καί βλέπεις, παλικάρι μου, ἔνα πλούσιο ἀρχοντικό, χτισμένο στήν πάνω πλαγιά τοῦ βουνοῦ;

— "Οχι, αὐτό δέν τό βλέπω, μόνο ἔνα φτωχό καλυβάκι ξεχωρίζουν τά μάτια μου.

— "Ε, τότε, παλικάρι μου, τά μάτια σου θέλουν κοίταγμα, γιατί δέ βλέπουν καθόλου καλά. Αὐτό πού λές φτωχό καλυβάκι, εἶναι τό παλατάκι τῆς ἀρχοντοκυρᾶς τῆς μοίρας σου, καὶ κατά κεῖ τήν εἶδα νά τραβάει.

‘Ο Κουτόγιαννος γούρλωσε τά μάτια του γιά νά δεῖ καλύτερα, εἶδε ἀκριβῶς τό ἵδιο, μά δέν ἀντιμίλησε. Εὐχαρίστησε τόν ἔξυπνο γιά τίς χρήσιμες πληροφορίες πού τοῦ ἔδωσε, ὅπως νόμιζε, καὶ βάλθηκε νά σκαρφαλώνει τό βουνό μαζί μέ τό γάιδαρό του. Βρῆκαν ἔνα στριφτό μονοπάτι, προχωροῦσαν, ἀνέβαιναν εὔκολα κι οἱ δυό τους, καὶ πότε ὁ ἔνας, πότε ὁ ἄλλος, σταματοῦσε. Ό Γιάννος, γιά νά βγάλει μέ τό σουγιά του μερικά ἄγρια ραδίκια, καὶ ὁ Κίτσος πάλι, γιά νά μασουλήσει κάποιο τρυφερό βλαστάρι πού τραβοῦσε ἡ ὅρεξή του. Καμιά φορά, φτάσανε μπροστά στό καλύβι, γιατί καλύβι

ήτανε πραγματικά καί δχι ἀρχοντόσπιτο, καί
ό Γιάννος βιάστηκε νά χτυπήσει τήν πόρτα.
Χτύπησε πολλές φορές μά κανείς δέ φάνηκε,
καί τότε ἄρχισε νά τραγουδάει μέ βροντερή
φωνή:

Μοίρα μου, καλομοίρα μου,
ἄνοιξέ μου τήν πόρτα·
σοῦ φέρνω μέλι καί κρασί¹
καί τοῦ βουνοῦ ἄγρια χόρτα.

Τώρα, ἀπό μιά παράξενη σύμπτωση, στό²
καλυβόσπιτο αὐτό καθόταν μιά πολύ γριά γυ-
ναίκα, πού τήν ἔλεγαν Καλομοίρα. Καί δχι
μόνο τήν ἔλεγαν ἔτσι, ἀλλά ήταν καί συγγέ-
νισσα τοῦ Κουτόγιαννου, Κουτοχωρίτισσα κι
αὐτή, πού εἶχε φύγει ἀπ' τό Κουτοχώρι πρίν
ἀπό ἀρκετά χρόνια. Πού λέτε, σάν ἄκουσε
τ' ὅνομά της ἡ γριά Καλομοίρα, ξεθαρρεύτηκε
νά πάει ν' ἀνοίξει τήν πόρτα, κι ἀφοῦ ἀναγνώ-
ρισε τό ἀνίψι της, καταχάρηκε ἡ καημένη.
Ἐμπασε μέσα τόν Γιάννο, τόν φίλεψε φρέσκο
κατσικίσιο γάλα, νά ξεδιψάσει, κι ὕστερα εἴ-
πανε τά δικά τους. 'Ο Κουτόγιαννος ἐξήγησε
τῆς θείας του γιά ποιό λόγο εἶχε πάρει τούς
δρόμους, καί ἡ γερόντισσα πάλι τοῦ ἐμπιστεύ-

θηκε τίς ἔννοιες της. Τοῦ εἶπε λυπημένη πώς τό 'χε πολύ μετανιώσει πού ἔφυγε ἀπ' τό Κουτοχώρι γιά ν' ἀλλάξει ἀέρα καί κινδύνευτα τώρα νά πεθάνει μόνη κι ἔρημη ἀπάνω στό βουνό. 'Ο Κουτόγιαννος ἦταν βέβαια κουτός, παραῆταν μάλιστα, ἀλλά ἄπονος δέ στάθηκε ποτέ του.

— Καί δέ γυρίζεις πίσω, θειά μου, τῆς πρότεινε ἀμέσως. Θά σέ γεροκομήσουμε μιά χαρά, ἡ γυναίκα μου κι ἐγώ.

'Η γερόντισσα δάκρυσε ἀπό συγκίνηση:

— Μετά χαρᾶς θά 'ρχόμουνα, γιέ μου, τοῦ ἀποκρίθηκε, ἀλλά ὑπάρχει κάποιο μεγάλο ἐμπόδιο.

— Μπά, καί τί ἐμπόδιο εἶναι αὐτό;

'Η γριούλα δίστασε προτοῦ ν' ἀπαντήσει.

— Δυό σακιά μέ λίρες, εἶπε ἐπιτέλους ψιθυριστά, λές καί κρυφάκουγαν κλέφτες πίσω ἀπ' τήν πόρτα.

— Δυό σακιά λίρες! φώναξε μέ σλη του τή δύναμη δ Κουτόγιαννος. Τί λές, καλέ θειά;

— Ναί, νά σέ χαρῶ. Δύο σακιά λίρες, βαριά βαριά, κληρονομιά τοῦ μακαρίτη τοῦ θειοῦ σου, πού στάθηκε κομμάτι σφιχτοχέρης, ὅπως γνωρίζεις. Σάν ἥρθα ἐδῶ, φόρτωσα τίς λίρες μου πάνω στό ζωντανό μου, μά τώρα πῶς νά τίς

γυρίσω πίσω, ή κακομοίρα, που ζωντανό δέν
ἔχω;

Κάτσανε κι οι δυό τους πολλή ώρα και
σκεπτόντουσαν, μέ ποιό τρόπο θά μποροῦσαν
νά φέρουν πίσω στό χωριό ὅλο αὐτό τό χρῆ-
μα. Μέ τα πολλά, ή θειά ή Καλομοίρα χτύ-
πησε τό μέτωπό της.

— “Ενα κι ενα κάνουν δύο, εἶπε. ’Αφοῦ τό γαϊ-
δουράκι μου ψόφησε, δέν μπορεῖ πιά τό
ἄμοιρο νά ξαναπάει στό Κουτοχώρι ὅλ’ αὐτά
τά χρυσά νομίσματα.

— Σωστά, εἶπε σοβαρά ό Κουτόγιαννος.

— Τό λοιπόν, συνέχισε ή γριά Καλομοίρα, τό
λοιπόν, Γιάννο παιδί μου, πρέπει νά φροντί-
σομε νά βροῦμε κάποιο ἄλλο γαϊδουράκι.

— Σωστά, ξανάπε ό Γιάννος και δέν ἄργησε
και πολύ νά προσθέσει:

— Κρίμα νά ’ναι φορτωμένος ό γαϊδουράκος
μου ό Κίτσος μέ μέλι και κρασί, που τά πάω
πεσκέσι στή μοίρα μου!

Τότε τής γριούλας τής κατέβηκε ξαφνικά
μιά καλή ίδέα.

— ’Εγώ λέω νά μήν κουραστεῖς περισσότερο,
εἶπε. Μιά και μέ βρῆκες ἐμένα, τί νά τήν κά-
νεις, γιέ μου, τήν προκομμένη τή μοίρα σου;

Νά τί θά κάνουμε: Θά φᾶμε μέλι καί θά πιοῦμε κρασί, νά μήν πᾶνε δλότελα χαμένα. "Υστερα, θά φορτώσουμε τόν Κίτσο μέ τά δυό σακιά τίς λίρες, θ' ἀνέβω κι ἐγώ ἀπάνω του, πού εἶμαι ἐλαφριά σάν πούπουλο, κι ἐσύ πιά μᾶς ἀκολουθᾶς σιγά σιγά, μέ τά πόδια.

—'Εν τάξει, συμφώνησε ό ἀνιψιός της.

Κι ἄν δέν ἔγιναν ὅλα ἔτσι ἀκριβῶς, ἔγιναν ἀκόμα καλύτερα... Πρῶτος στή σειρά, γελαστός κι εὐχαριστημένος, πήγαινε ό Γιάννος ό Κουτόγιαννος. Κρατοῦσε ἀπ' τό καπίστρι του τόν Κίτσο, μήν τυχόν καί σκουντουφλήσει, τόσο φορτωμένος πού ἥτανε. Τό ἄξιο γαϊδουράκι κουβαλοῦσε στή ράχη του, ἐκτός ἀπ' τή θειά τήν Καλομοίρα καί τά σακούλια της, διάφορα μικροπράγματα, ἔνα μπογαλάκι ρούχα, τρεῖς κότες κι ἔναν κόκορα. Πιό πίσω, σέ μικρή ἀπόσταση, ἐρχόταν ἡ Μαυρούκω, ἡ κατσίκα τῆς γριούλας, πού τήν φώναζε κάθε τόσο κι ἐκείνη προχωροῦσε. "Ολη ἡ συνοδεία κατηφόρισε ὅμορφα ὅμορφα τό βουνό καί βρέθηκε στόν κάμπο. 'Εκεῖ, νά σου πάλι ό ἔξυπνος μέσα στά πόδια τοῦ κουτοῦ. (Ἡ γνώμη μου εἶναι πώς τόν περίμενε γιά νά τόν κοροϊδέψει ἀκόμα λίγο.)

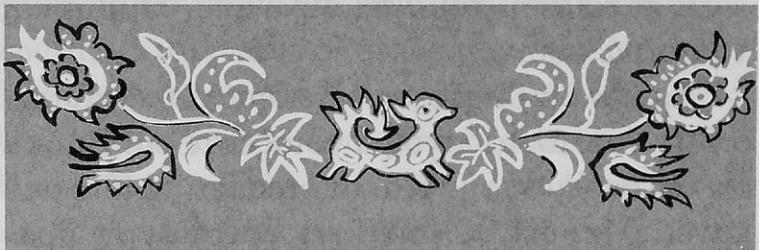
—”Ε πατριώτη, τοῦ λέει εἰρωνικά, τή βρῆκες
τή μοίρα σου;

—”Αμ δέν τή βρῆκα, γυρίζει καί τοῦ ἀπαντάει
ὅ Γιάννος, ἀλλά λίγο μέ νοιάζει τώρα. Βρῆκα
ἐγώ τή θειά μου τήν Καλομοίρα καί τό ἴδιο μοῦ
κάνει. Μπορεῖ νά μήν ἔχει χρυσαφικά, βρα-
χιόλια καί δαχτυλίδια, ἔχει δύμως καί κείνη
τόν τρόπο της!

Χτύπησε μέ δύναμη τά σακιά μέ τίς λίρες,
πού κουδούνισαν χαρούμενα, καί ὁ ἔξυπνος
ἔμεινε μέ ἀνοιχτό τό στόμα, νά χαζεύει γιά
πολλή ὥρα.

(Από τό βιβλίο *Πιρλιπίνος Μικρούτσικος*)

ΔΑΝΑΗ ΤΣΟΥΚΑΛΑ

‘Ο Πιτσιρίκος

HΜΑΝΟΥΛΑ εἶχε βάλει μπουγάδα ἐκείνη τήν ἡμέρα. Πῆρε τόν Πιτσιρίκο ἀπό τό χέρι, τόν κάθισε στό περιβολάκι πού ἦταν μπροστά στό σπίτι καί τοῦ σύστησε νά ’ναι φρόνιμος. ‘Ο Πιτσιρίκος ἦτανε τόσος δά, ὅλο λακκάκια καί μαλακώματα. Εἶχε δυό στρογγυλά βελουδένια μάτια σάν κεράσια, κάτι μαγουλάκια κατακόκκινα καί λίγο ξανθό χνούδι στό κεφάλι του, ἵδιο κλωσόπουλο.

‘Ο Πιτσιρίκος κάθισε φρόνιμος γιά κάμποσην ὥρα. Εἶχε δώσει τό λόγο του στή μανούλα, κι εἶχε σκοπό νά τόν κρατήσει. ”Επαιξε μέ τά πετραδάκια πού ἦταν τριγύρω, ἔχωσε τό δα-

χτυλάκι του στή μερμηγκοφωλιά, «βοτάνισε» λιγάκι, δηλαδή ξερίζωσε τά φιντάνια πού 'πρεπε νά μείνουν κι ἄφησε τ' ἀγριοβότανα πού 'πρεπε νά ξεριζωθοῦν, κι ἔπειτα σηκώθηκε καί πήγε νά καλημερίσει τήν κατσίκα πού τοῦ 'δινε τό γάλα της.

— Καλημερούδια! τῆς εἶπε.

'Η κατσίκα ὅμως δέν τοῦ 'δωσε σημασία. Γι' αὐτό ὁ Πιτσιρίκος ἔκαμε μιά βόλτα ὀλοτρόγυρα: πήγε καί βρήκε τήν κότα, χτύπησε παλαμάκια γιά νά σηκωθοῦν τά περιστέρια, κυνήγησε τή χήνα φωνάζοντας «βίκ-βίκ», κουβέντιασε μέ τό χελιδόνι, πού εἶχε τή φωλιά του κάτω ἀπό τό τζαμωτό τοῦ σπιτιοῦ, τρόμαξε τή γάτα, κι ἔπειτα ἄρχισε νά βαριέται.

Γιατί συνήθως ὁ Πιτσιρίκος ἥ ἔτρωγε ἥ κοιμόταν ἥ ἔκανε ἀταξίες. Πῶς νά περάσει ἀλλιῶς τήν ὥρα του; Μέ τή φρονιμάδα δέν περνοῦσε εὔκολα ἥ ὥρα. Πήγε, λοιπόν, καί πλατσούρισε μέ τά χεράκια του μέσα στό χαντάκι πού κάνανε τά νερά κι οἱ σαπουνάδες πού 'χυνε ἥ μανούλα ἀπό τή σκάφη καί τρέχανε ἀπό τό πλυνταριό, ως ἔξω στό περιβολάκι, καί πασαλείφτηκε καλά καλά. "Αμα βαρέθηκε κι αὐτό τό παιγνίδι, σκούπισε τά λερωμένα χεράκια

του πάνω στήν ποδίτσα του γιά νά τά παστρέψει κι ἄρχισε νά κυλιέται χάμω στό γρασίδι.

Τό μεσημέρι που πήγε νά τόν πάρει ή μανούλα γιά νά τοῦ δώσει νά φάει, τόν βρῆκε γεμάτο λάσπη καί πρασινάδα. Τόν ἄλλαξε, τόν τάισε, κι ἔπειτα τόν ξάπλωσε πάνω σέ μιά κουβέρτα, στή σκιά τῆς καρυδιᾶς, νά κοιμηθεῖ.

Τόν Πιτσιρίκο ὅμως δέν τόν ἔπαιρνε ὁ ὑπνος. Δέν τόν ἀφηναν ἥσυχο οἱ ἀταξίες που δέν εἶχε προφτάσει νά κάμει ἐκείνη τήν ἡμέρα. "Αμα βεβαιώθηκε πώς ή μανούλα δέ θά ξανάβγαινε πιά, σηκώθηκε γιά νά προλάβει.

Σηκώθηκε μέ δυσκολία, γιατί δέν ἦταν πολύς καιρός που ὁ Πιτσιρίκος εἶχε πάψει ν' ἀρκουδίζει. Στερεώθηκε καλά πάνω στά δόλοστρόγγυλα καί γερά ποδαράκια του, ἔχωσε τό δάχτυλό του στό στόμα, γιατί αὐτό τόν βοηθοῦσε νά σκεφτεῖ καλύτερα, καί συλλογιζόταν τί νά σκαρώσει. Νά τραβοῦσε τή γάτα ἀπό τήν οὐρά; Νά τρόμαζε τήν κατσίκα; Νά μαδοῦσε τή χήνα; "Η νά 'ριχνε πέτρες στά περιστέρια;

Κι ἀφοῦ τά δοκίμασε ὅλα τοῦτα μέ τή σειρά, χωρίς μεγάλη ἐπιτυχία, γιατί οὔτε ή κατσίκα τόν φοβήθηκε, οὔτε τή γάτα καί τή

χήνα κατάφερε νά πιάσει, ούτε τά περιστέρια νά πετύχει, ἀπογοητευμένος ἔβαλε μέ τό νοῦ του νά κάμει κάτι ἄλλο. «Θά πάω νά βρῶ τό πουλάκι πού τά μαρτυράει ὅλα τῆς μανούλας. Θά τό μαδήσω, τό ἄτιμο. Θά τοῦ στρίψω τό λαρύγγι». Καί μιά καί δυό, ἄνοιξε τήν πορτούλα τοῦ φράχτη, πράμα ἀπόλυτα ἀπαγορευμένο, καί, γεμάτος πολεμική διάθεση, τράβηξε κατά τά πεῦκα.

Ήταν ἀκόμα μικρός ὁ Πιτσιρίκος, μόλις μόλις τόν βαστοῦσαν τά ποδαράκια του, μά προχωροῦσε θαρρετά. Πέρασε τό φρεσκοօργωμένο χωράφι, σκαρφαλώνοντας πάνω στά μαλακά βουναλάκια του καί κατρακυλώντας στά ίσιοχαραγμένα χαντάκια, καί βγῆκε στόν κάμπο. Ἔκει πού πήγαινε, σκουντούφλησε σ' ἕνα ἀγκάθι καί πάρ' τον κάτω. Ὁ Πιτσιρίκος ἄρχισε νά κλαίει, γιά νά τόν ἀκούσει ὁ τόπος καί νά μάθει τί ἔπαθε. Ήταν πολύ φουρκισμένος μ' ἐκεῖνο τό ἀγκάθι πού τόν ἔριξε. Ἔκλαιγε, ἔκλαιγε, μά ἀφοῦ εἶδε κι ἀπόειδε πώς κανείς δέν τόν ἄκουγε, νά 'ρθει νά τόν παρηγορήσει, θεώρησε περιττό νά κλάψει περισσότερο, σταμάτησε ἄξαφνα, ξανασηκώθηκε, καί τράβηξε στό δάσος. Τώρα δά ἥταν ἀκόμα

πιό θυμωμένος μέ τό πουλάκι, σάν ἐκεῖνο νά τόν εἶχε ρίξει κάτω.

Τί μεγάλο πού ἦταν τό δάσος! Ποῦ νά καθόταν τό πουλάκι; 'Ο Πιτσιρίκος ἔτρεχε ἀπό τό ἔνα δέντρο στ' ἄλλο καί φώναζε: «Πουλάκι, πουλάκι, ψίτ, ψίτ!» Μά τό πουλάκι φτερούγιζε ἀνάμεσα στά κλαριά, ἀπό δέντρο σέ δέντρο, καί δέν καθόταν νά τό πιάσει ὁ Πιτσιρίκος καί νά τοῦ στρίψει τό λαιμό. Τά δέντρα ἦταν ὅλα ἵδια, μοιάζανε τόσο πολύ τό ἔνα μέ τ' ἄλλο, πού δέν τά ξεχώριζες. 'Ολοτρόγυρα χτυποῦσαν τά τρυποκάρυδα τούς κορμούς μέ τίς μύτες τους, σφύριζε ὁ κότσυφας, βούιζε τό κουνούπι «ζούμ, ζούμ, ζούμ», καί δέν ἦταν εὔκολο νά ξεχωρίσει ὁ Πιτσιρίκος τό θόρυβο πού ἔκαναν τά φτερά τοῦ πουλιοῦ.

Μέ τό κυνηγητό τοῦ πουλιοῦ, πέρασαν ὥρες. 'Ο Πιτσιρίκος εἶχε ξεχαστεῖ, ὅταν ἄξαφνα ἔνιωσε κάτι μέσα του νά τοῦ λέει πώς ἦταν καιρός νά γυρίσει στό σπίτι. Δέν ἔπρεπε νά πάρει εἴδηση ἡ μανούλα πώς τό εἶχε σκάσει. Στάθηκε, κοίταξε γύρω του νά δεῖ τό σπίτι, μά τό σπίτι δέ φαινόταν πουθενά. "Οσο ἔφτανε τό μάτι του, δέν ἔβλεπε παρά κορμούς, μόνο κορμούς. 'Ο Πιτσιρίκος τά σάστισε. Τί εἶχε γίνει

τό σπίτι; Γύριζε γύρω άπό τους κορμούς κι
έψαχνε νά τό βρει, μά τό σπίτι εἶχε φύγει.

‘Ο Πιτσιρίκος ἦταν μονάχος του, δόλομό-
ναχος, μέσα στό μεγάλο δάσος, πού τώρα
σκοτείνιαζε γύρω του. Πῶς φοβόταν δόλομό-
ναχος ἐκεῖ μέσα! Σίγουρα δ λύκος τόν παρα-
μόνευε, κρυμμένος πίσω άπό κεῖνα τά μεγάλα
δέντρα. ‘Ο Πιτσιρίκος τόν ἄκουγε. Νά, τώρα
ἀκόνιζε τά δόντια του. Φοβισμένο, τό παιδάκι
ἔκαμε πίσω. Μά πίσω του ἦταν οί σκιές. Οί
σκιές, πού μεγάλωναν κι ἅπλωναν τά χέρια
τους άπάνω του. “Ηθελαν νά τόν φτάσουν, τόν
κυνηγοῦσαν νά τόν τσακώσουν, νά τοῦ κά-
μουν κακό. Ποιός ξέρει τί θά κάνανε, ἀν τόν
ἔφταναν. Οὕ-οὕ-οὕ, πῶς φοβόταν!

“Έκαμε νά τό βάλει στά πόδια, μά τόν κάρ-
φωσε στόν τόπο ἔνα μούγκρισμα. Αὔτός θά
’ταν δ λύκος! ‘Ο Πιτσιρίκος ἔτρεμε δλάκερος
καί δέν ἤξερε ποῦ νά πάει νά κρυφτεῖ. ”Αχ! ἄχ!
Τί τρομερό πού ἦταν τό δάσος! ‘Ο λύκος πα-
ραμόνευε πίσω άπό τους κορμούς, ἡ ἀλεπού
σκάλιζε τό χῶμα μέ τά νύχια της κι ἐρχόταν
ὅλο καί πιό κοντά, οί σκιές τόν κυνηγοῦσαν.
Μιά μεγάλη κουκουβάγια πέταξε στό δέντρο
πού ἦταν πάνω άπό τό κεφάλι του. ”Ολο τό

δάσος τά είχε μαζί του. Τί άξιολύπητος πού
ήταν, χαμένος μέσα στό έχθρικό δάσος μέ τά
πανύψηλα δέντρα! 'Ο Πιτσιρίκος κάθισε κά-
τω ἀπελπισμένος κι ἄρχισε νά κλαίει. "Εκλαι-
γε, ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητα.

Τό παιδάκι βρισκόταν τόσο μακριά, πού τό
κλάμα του δέν ἔφτανε ὡς τό σπίτι, δέν ἔφτανε
ὡς τ' αὐτιά τῆς μανούλας του. Οἱ μανοῦλες
ὅμως δέν ἔχουν μόνο αὐτιά στό κεφάλι, ὥστε
ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. "Έχουν καί κάτι αὐ-
τιά στήν καρδιά, πού ἀκοῦνε πολύ μακριά,
ἀκοῦν ὅσο μακριά κι ἀν εἶναι τό παιδί τους.
"Εκεῖ πού ἔπλενε ἡ μανούλα, ἡ καρδιά της
ἄκουσε τό κλάμα. Γιατί ἔκλαιγε ἔτσι ὁ Πιτσι-
ρίκος; Τί ἔχει πάθει; Τόν πείραξε κανένας; 'Η
μανούλα ἄφησε τά ροῦχα καί πετάχτηκε ἔξω.
'Ο Πιτσιρίκος δέ φαινόταν πουθενά. 'Η πορ-
τούλα τοῦ φράχτη ήταν ἀνοιχτή. 'Ο οὐρανός
εἶχε σκοτεινιάσει. Ψιχάλιζε.

'Η μανούλα ἔτρεξε κατά τή συστάδα τῶν
πεύκων. 'Εκεῖ καθόταν ὁ Πιτσιρίκος, εἶχε
σκεπάσει τό μουτράκι του μέ τά δυό του χέ-
ρια, κι ἔκλαιγε, κι ἔκλαιγε, πού τοῦ κοβόταν ἡ
ἀνάσα ἀπό τό κλάμα.

— Τί ἔχεις, Πιτσιρίκο; ρώτησε ἡ μανούλα.

Τό μουτράκι ξεπρόβαλε πίσω άπό τά χέρια, καταμουντζουρωμένο άπό χώματα άνακατωμένα μέ δάκρυα. Ἡ μανούλα τόν σήκωσε στήν ἀγκαλιά της. Καί μόλις ὁ Πιτσιρίκος ἔνιωσε τά μπράτσα της γύρω του, παρηγορήθηκε. Ἀναστέναξε ἄλλη μιά φορά, κι ἔπειτα χαμογέλασε. Τί σίγουρο πού ἔνιωθε τόν ἑαυτό του στήν ἀγκαλιά της! "Ἄς ἦταν μισοβρεμένη άπό τό πλύσιμο. "Ολα γύρω μονομιᾶς ἄλλαξαν ὅψη· τό δάσος μίκρυνε, ὁ λύκος δέ μούγκριζε πιά, μούγκριζε μονάχα ἡ ἀγελάδα τοῦ γείτονα, πού βοσκοῦσε ἐκεῖ σιμά στόν κάμπο. Πάνω στό πεῦκο, ἐκεῖ πού πρώτα τόν παραμόνευε ἡ κουκουβάγια, τώρα καθόταν ἔνας σπουργίτης. "Ολα ἡμέρεψαν μόλις εἶδαν τή μανούλα κι ἔγιναν διαφορετικά.

Ἡ μανούλα πῆγε τόν Πιτσιρίκο στό σπίτι, τοῦ 'πλυνε τό μουντζουρωμένο μουτράκι του καί τά χέρια, τοῦ 'δωσε τό γάλα του, τόν ἔγδυσε, καί τόν ξάπλωσε στό κρεβατάκι του.
— Τί πῆγες νά κάμεις στά δέντρα; τόν ρώτησε.

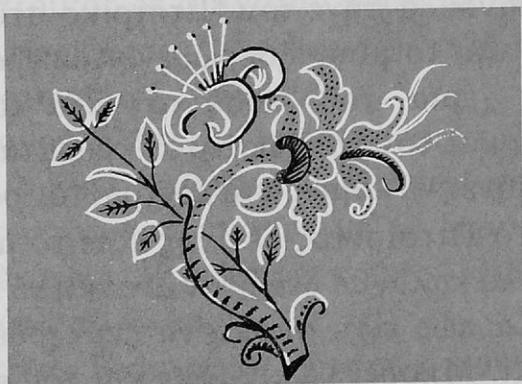
Μά ὁ Πιτσιρίκος δέν τῆς εἶπε τό μυστικό του. "Ολα καλά, μά δέν ἦταν ἀνάγκη νά ξέρει ἡ μανούλα πώς εἶχε σκοπό νά ξεμπερδέψει τό πουλάκι. Μπορεῖ νά τό 'λεγε καί τοῦ πατέρα,

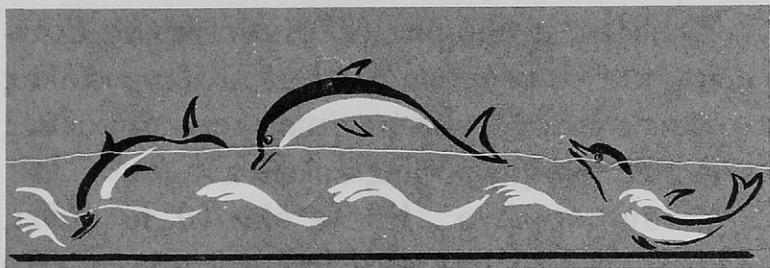
πού μάλωνε ἄσκημα. Μέ τή μανούλα τά κατάφερνε δί Πιτσιρίκος, γιατί μαλάκωνε εὔκολα· δί πατέρας ὅμως δέν ἔπαιρνε ἀπό χαμόγελα ἄμα ἥταν θυμωμένος. Καλύτερα νά κρατοῦσε τό μυστικό του. Ὁ Θεός ἤξερε πώς δί Πιτσιρίκος εἶχε μετανιώσει καί δέ θά τά ξανάβαζε μέ τό πουλάκι. Γι' αὐτό εἶπε τήν προσευχή του:

Πέφτω, κάνω τό σταυρό μου,
ἄγγελο ἔχω στό πλευρό μου,
δοῦλος τοῦ Θεοῦ λογιοῦμαι,
καί κανένα δέ φοβοῦμαι,

κι ὕστερα ἀποκοιμήθηκε ἥσυχος.

(Από τό βιβλίο *Tá παραμύθια τῆς Νεφέλης*)

ΦΑΝΗ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑ

Τά δελφίνια

ΤΑΝ μιά φορά ἔνα μικρό δελφίνι.

Ζοῦσε μέ τό κοπάδι του στ' ἀνοιχτά τῆς θάλασσας ξένοιαστο κι εύτυχισμένο, κι ἦταν ἡ χαρά και τό καμάρι τῆς μάνας του. "Ολη μέρα ἔπαιζε μέ τά κύματα, και πότε πηδοῦσε ψηλά στόν ἀέρα, πότε βυθιζόταν βαθιά στά νερά. Τό σταχτόμαυρο κορμί του γυάλιζε σάν ἀτσάλι στόν ἥλιο κι ἡ σβελτάδα του δέν εἶχε ταίρι. "Ολο τό κοπάδι τῶν δελφινιῶν τό ἥξερε και τό ἀγαποῦσε. Ἡταν τό χαϊδεμένο τους, «τό μικρό μας δελφίνι», ὅπως τό ἔλεγαν.

"Ομως τό μικρό μας δελφίνι εἶχε ἔνα ἐλάττωμα, καὶ τό ἐλάττωμά του αὐτό ἔδινε κιόλας πολλές σκοτοῦρες στή μητέρα του καὶ πολλές τιμωρίες στό μικρό μας δελφίνι.

"Ήταν περίεργο. "Ηθελε ὅλα νά τά μάθει, ὅλα νά τά δεῖ. 'Εκεī πού ἔπλεε ἥσυχα μ' ὅλο του τό κοπάδι, κι ἔλεγαν τ' ἄλλα δελφίνια μέθαυμασμό: δέξ, τό μικρό μας δελφίνι ἔβαλε μυαλό! ξάφνου τό ἔχαναν. Τό κοπάδι σκόρπιζε τότε νά τό βρεῖ, κι ἡ μητέρα του ἀνησυχοῦσε, συγχυζότανε, τήν ἔπιανε ἡ καρδιά της, κι ὕστερα, ὅσο νά 'ναι, ντρεπόταν καὶ τ' ἄλλα δελφίνια πού μουρμούριζαν:

— Πάλι τά ἴδια!

Στό τέλος βέβαια κάθε φορά τό ἔβρισκαν τό μικρό μας δελφίνι ἥ γύριζε καὶ μόνο του.

— Τί ἔκανες πάλι; τό ρωτοῦσε ἡ μητέρα του.

Κι ἐκεῖνο ἔπαιρνε τό πιό ἀθῶο ὕφος τοῦ κόσμου κι ἐξηγοῦσε τόσο φυσικά:

— Εἶδα ἔνα μεγάλο ξερονήσι στή θάλασσα.

— "Ε, κι ὕστερα;

— Σκέφτηκα νά, τί νά 'ναι ἄραγε ἀπό πίσω...

Πάλι τά ἴδια καὶ πάλι τά ἴδια...

"Αδικα προσπαθοῦσε νά τοῦ βάλει μυαλό ἥ μητέρα του, ἄδικα δοκίμασαν οἱ γεροντότεροι

τοῦ κοπαδιοῦ νά τοῦ ἐξηγήσουν τούς κινδύνους πού υπῆρχαν. Πότε βρισκόταν μιά βαθιά, φαγωμένη ἀπ' τή θάλασσα κουφάλα, πότε... ἔχει τόσα παράξενα καί θαυμαστά ὁ κόσμος!

Κάποτε ὅμως τό μικρό μας δελφίνι χόρτασε τή θάλασσα καί τοῦ μπῆκε στό νοῦ νά γνωρίσει καί τήν ξηρά. Μέρες ὀλόκληρες πάλευε νά διώξει τήν καινούρια του ἐπιθυμία. Εἶχε ἀκούσει τόσες φορές τ' ἄλλα δελφίνια νά λένε: «΄Η ξηρά εἶναι ἄλλος κόσμος, δέν εἶναι γιά μᾶς». Μά τό μικρό μας δελφίνι δέν μπορούσε νά ἡσυχάσει. «Εἶναι ἄλλος κόσμος! Καλά, μά τί κόσμος;» ἀναρωτιόταν, καί τό μυαλουδάκι του δέν μπορούσε νά δώσει ἀπόκριση.

΄Ηξερε ἀκόμα πώς στήν ξηρά βασίλευε ἔνα παντοδύναμο θηρίο, ὁ ἄνθρωπος. Τό μικρό μας δελφίνι, βέβαια, τόν φοβόταν τόν ἄνθρωπο, ὅμως ἥθελε τόσο πολύ νά δεῖ τήν ξηρά! Καί μιά μέρα δέν ἀντεξε ἄλλο. Κεῖ πού ἔπλεε μέ δλόκληρο τό κοπάδι, ἀντίκρισε ἀπό μακριά μιάν ἀμμουδιά. Καμώθηκε τότες πώς κουράστηκε, ἔμεινε ἐπίτηδες ξοπίσω, τό κοπάδι σιγά σιγά ξεμάκραινε, κι ὅταν ἔφυγε ἀρκετά μπροστά, τό μικρό μας δελφίνι ὅρμησε σάν τρελό

γιά τήν ξηρά.

“Οταν ἔφτασε κοντά, ἔκοψε τό δρόμο του και γλίστρησε νά κρυφτεῖ πίσω ἀπό ἓνα βράχο. Τότε ἔβγαλε τό κεφάλι του ἀπ’ τό νερό. Τί ὅμορφη πού ἦταν ἡ ξηρά! Οἱ βαρκοῦλες, κόκκινες, λουλακιές, ξαπόσταιναν τραβηγμένες στή στεριά, τά δίχτυα ἀπλωμένα στέγνωναν στόν ἥλιο, στό βάθος μιά σειρά φρεσκο-ασβεστωμένα σπιτάκια.

Τό μικρό μας δελφίνι ξεθάρρεψε, ἄφησε τό σῶμα του ἐλεύθερο, κι ἓνα κύμα τό ἔβγαλε ἔξω στήν ἀμμουδιά...

— Τί ἥσυχα πού εἶναι ὅλα, μουρμούρισε.

Δυό τρεῖς ἄνθρωποι πιό κεῖ, καθισμένοι κατάχαμα, μπάλωναν τά δίχτυα τους. Σήκωσε τό δελφίνι μας τό κεφάλι του νά τούς δεῖ. “Αλλοι κουβέντιαζαν ὅσο δούλευαν, ἄλλοι σιγοτραγουδοῦσαν.

«‘Η μητέρα δέ θά ξέρει καλά» σκέφτηκε τό δελφίνι καί πλησίασε πιό πολύ. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι καλοί. Κι ἔπιασε νά κοιτάζει τριγύρω του ἀπληστα... Μά ξαφνικά ζαλίστηκε, σά νά μήν ἔνιωθε καλά... Γιά μιά στιγμή τοῦ πέρασε ἀπ’ τό νοῦ νά φύγει, νά γυρίσει πάλι στή θάλασσα, μά δέν μποροῦσε. Τό σῶμα του ἔγινε μεμιᾶς

βαρύ, τό κεφάλι του ἀντίθετα λαφρύ, κι ὅλο ἐλάφραινε, σά νά ἄδειαζε. Τότε τρόμαξε, σκέφτηκε τή μητέρα του, τό κοπάδι του, κι ἡ καρδιά του σφίχτηκε. Γύρω του ἄκουγε τώρα ἔνα βουητό, κι ἔνιωθε ἀπό πάνω του σκυμμένους πολλούς ἀνθρώπους. "Ανοιξε τά μάτια του μέ κόπο. Εἶδε κόσμο μαζεμένο καί τά ξανάκλεισε. Ἡ καρδιά του πήγαινε νά σπάσει.

«Τώρα ἥρθε τό τέλος μου» σκέφτηκε «οἱ ἀνθρωποι, τά πιό μεγάλα θηρία, μέ βρήκανε».

— Δέστε ἔνα δελφίνι, ἄκουσε μιά φωνή νά λέει κοντά του.

— Τί ὅμορφο πού εἶναι, εἶπε μιά ἄλλη.

Κι ἔνα μικρό παιδάκι ἔσκυψε καί τό χάιδεψε στή ράχη.

— Ποῦ νά βρέθηκε;

— Μά θά πεθάνει, ἃν τό ἀφήσουμε. Ἀκόμα ζεῖ. "Αντε ὅλοι μαζί νά τό σπρώξουμε στή θάλασσα.

"Επιάσαν τότε ὅλοι μαζί οἱ ἀνθρωποι καί τό σύραν σιγά σιγά καί μαλακά στό νερό. Τό μικρό μας δελφίνι ἔνιωσε ἀμέσως καλύτερα, καί σέ λίγο ἀκόμα καλύτερα, ὥσπου συνῆλθε ἐντελῶς. "Εβγαλε τότε τό κεφάλι του μιά στιγμή ἀπ' τό νερό, εἶδε τούς ἀνθρώπους στήν

παραλία νά τό κοιτοῦν καί τοῦ ἥρθε νά κάνει δυό τρία πηδήματα γιά νά τους χαιρετήσει. "Υστερα βυθίστηκε καί χάθηκε..."

Στ' ἀνοιχτά τῆς θάλασσας βρῆκε τό κοπάδι του. Ἡ μητέρα του κόντευε νά πεθάνει ἀπ' τήν ἀγωνία της. Μόλις τό εἶδε, ἔτρεξε ἀπάνω του, κι οὕτε βρῆκε τή δύναμη νά τό μαλώσει.

— Ποῦ ἤσουνα πάλι; τό ρώτησε μόνο.

— Στήν ξηρά, στούς ἀνθρώπους, ἀποκρίθηκε περήφανα τό μικρό μας δελφίνι.

Τό κοπάδι αὐτή τή φορά τά 'χασε. Ἀμέσως μαζεύτηκε τριγύρω του ν' ἀκούσει.

— Ναί, στούς ἀνθρώπους, ξανάπε τό μικρό μας δελφίνι, καί ξέρετε τί ἔχω νά σᾶς πῶ, οἱ ἄνθρωποι δέν εἶναι ὅπως λέτε· εἶναι καλοί, πολύ καλοί μάλιστα. Δέν ἔχουν κακιά καρδιά, πονοῦν γιά τό πάθημα τοῦ ἄλλου καί ξέρουν νά τόν βοηθοῦν.

Τό κοπάδι τῶν δελφινιῶν σάστισε ν' ἀκούει τέτοια λόγια καί τό μικρό μας δελφίνι κάθισε κειδά καί τούς διηγήθηκε τή μεγάλη περιπέτεια. "Οταν τέλειωσε, ὁ ἀρχηγός τοῦ κοπαδιοῦ, τό πιό μεγάλο καί δυνατό δελφίνι, ἔδωσε ἔναν πῆδο καί βρέθηκε μές στή μέση. — Αδέλφια μου, εἶπε, ὅσα μᾶς διηγήθηκε τό

μικρό μας δελφίνι εἶναι θαυμαστά. Ἐφοῦ λοιπόν οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τόσο καλή καρδιά, ἐμεῖς τά δελφίνια δέν πρέπει νά ύστερήσουμε· πρέπει νά τούς ἀνταποδώσουμε τό καλό πού ἔκαναν, πρέπει νά τούς δείξουμε τήν εὐγνωμοσύνη μας.

— Σωστά μιλᾶς, μά τί καλό μποροῦμε νά κάνουμε ἐμεῖς τά δελφίνια στόν ἄνθρωπο; ἀπόρησε ἔνα δελφίνι.

— Μποροῦμε, εἶπε τότε ὁ ἀρχηγός, καί τό ũφος του ἔδειχνε πώς ἥξερε κιόλας τί θά πεῖ.

Τότε ἔγινε μεμιᾶς ἀπόλυτη ἡσυχία.

— Νά εἰδοποιήσουμε ἀμέσως τ' ἀδέλφια μας σ' ὅλες τίς θάλασσες. Ἀπό σήμερα, ὅποιο καράβι πλέει στό πέλαγος, νά τό ἀκολουθεῖ πάντα ἔνα κοπάδι δελφινιῶν. "Οταν τυχαίνει καί πιάνει φουρτούνα καί πέφτουν οἱ ἄνθρωποι ναυαγοί στή θάλασσα, ὅπως εἴδαμε τόσες φορές, νά βρίσκονται πάντα κοντά τους τά δελφίνια, νά τούς παίρνουν στή ράχη τους καί νά τούς βγάζουν στήν ξηρά..."

Τό κοπάδι τῶν δελφινιῶν θαύμασε τήν ὅμορφη ἴδεα τοῦ ἀρχηγοῦ τους, ἀμέσως δέχτηκε μέ χαρά τήν πρόταση καί μέ μεγάλους πήδους σκόρπισε, νά πάει τήν είδηση σ' ὅλα τά

δελφίνια τῆς θάλασσας.

"Ετσι τό μικρό μας δελφίνι, μέ τήν περιέργειά του, ἔγινε ἀφορμή ν' ἀρχίσει ἀπό κείνη τή μέρα μιά ὅμορφη φιλία, πού ἀκόμα κρατάει ὡς σήμερα. Γι' αὐτό, ὅταν ξανοιγόμαστε στό πέλαγος, βλέπουμε ἔνα κοπάδι δελφινιῶν ν' ἀκολουθεῖ πιστά τό καράβι μας στό δρόμο του..."

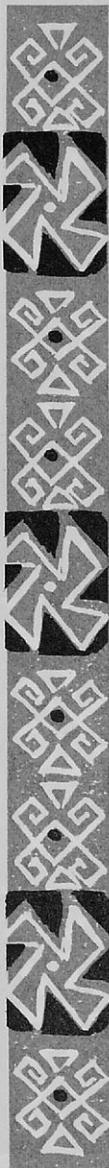
(Από τό βιβλίο *Τστορίες σάν παραμύθια*)

Νανουρίσματα

1.

"Υπνε, πού παίρνεις τά παιδιά,
ἔλα πάρε καί τοῦτο,
μικρό μικρό σοῦ τό 'δωκα,
μεγάλο φέρε μού το·
μεγάλο σάν ψηλό βουνό,
ἴσιο σάν κυπαρίσσι
κι οἱ κλῶνοι του ν' ἀπλώνονται
σ' ἀνατολή καί δύση.

2.

Návi návi, návi návi
Üπνον ἥσυχο νά κάνει.
Ná κοιμᾶται νά μερώνει,
νά ξυπνᾶ νά μεγαλώνει·
νά κοιμᾶται σάν τ' ἀρνάκι,
νά ξυπνᾶ σάν τ' ἀηδονάκι.
Μήν πατᾶτε, μή βροντᾶτε·
τό παιδάκι μου κοιμᾶται...

3.

Návi, θά ρθει ἡ μάνα σου
ἀπ' τό δαφνοπόταμο
κι ἀπό τό γλυκό νερό,
νά σοῦ φέρει λούλουδα,
λούλουδα, τριαντάφυλλα
καὶ μοσκογαρούφαλα.

(Δημοτικά)

Πάπιες, χῆνες τοῦ γιαλοῦ

Πάπιες, χῆνες τοῦ γιαλοῦ,
πέρδικες τοῦ ποταμοῦ,
ἔχει ἡ γούρνα σας νερό,
νά 'ρθει ἡ κόρη μου νά πιεῖ
κι ὑστερα νά στολιστεῖ,
στό γιαλό νά κατεβεῖ;

Χελιδονάκι μου γοργό!

- Χελιδονάκι μου γοργό
 - πού 'ρθες ἀπ' τήν ἔρημο,
 - τί καλά μᾶς ἔφερες;
- Τήν ὑγειά καί τή χαρά
 - καί τά κόκκινα αὐγά.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ
καί Ἀπρίλη δροσερέ,
τά πουλάκια κελαηδοῦν,
τά δεντράκια φύλλα ἀνθοῦν,
τά πουλάκια αὐγά γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νά τά κλωσοῦν.

(Δημοτικά)

Καλημερούδια

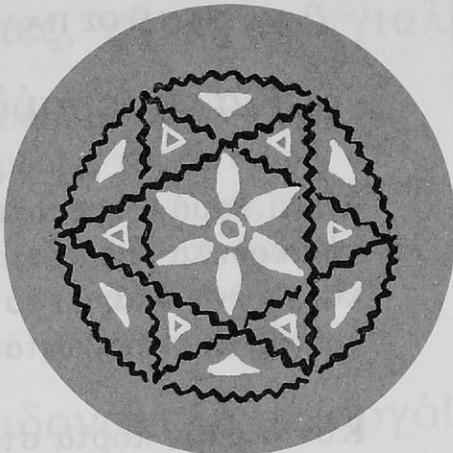
Μέ τί καμάρι περπατεῖ
τήν κούκλα της κρατώντας
καί μέ ξένα σπάγκο τό γατί^ξ
ξοπίσω της τραβώντας!

Κοντά στήν πόρτα σταματᾶ
πρίν πάει πιό παραπέρα,
καί τά πουλιά της χαιρετᾶ
μέ μιά της καλημέρα.

Καλημερούδια σας, πουλιά,
καλημερούδια, χήνα...
Τήν κούκλα λέν Τρανταφυλλιά
καί τό γατί Ψιψίνα.

Κι ἄν μέ ρωτᾶτε καί γιά ποῦ,
νωρίς τί τάχα βγῆκα,
πάω νά προφτάσω τόν παππού
πού μέ φιλεύει σύκα.

(Άπό τό βιβλίο *Κούφια καρύδια*)

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΒΑΛΙΑ-ΓΟΥΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Τό παιδί καί τ' ἀστέρια

Λάμπουν τ' ἀστέρια
στόν οὐρανό.

Τό φεγγαράκι
λάμπει κι αὐτό·

ἔνα παιδάκι
ἀκουμπισμένο
σέ παραθύρι
μισανοιγμένο·

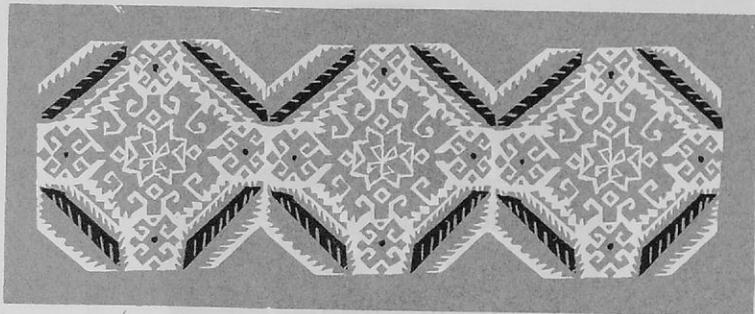
τά δαχτυλάκια του
πότε μετράει,
πότε τ' ἀστέρια
ψηλά κοιτάει.

Τώρα ἐμέτρησε
ὅς τά ἔννιά,
μά εἰν' ἀκόμα
τόσα πολλά...

Ἐκεῖνο ἄραγε
τό χει μετρήσει;
ἄχ! πρέπει πάλι
νά ξαναρχίσει...

Σέ λίγο χώνεται
γλυκά γλυκά
μές στῆς μανούλας του
τήν ἀγκαλιά.

Κι ώς τό χαϊδεύουνε
τά δυό της χέρια,
ξεχνάει καί μέτρημα,
ξεχνάει κι ἀστέρια...

ΒΑΣΑ ΣΟΛΩΜΟΥ-ΞΑΝΘΑΚΗ

Πῶς ὁ Λιάς εἶδε κάτι
πού οἱ ἄλλοι δέν μποροῦσαν
νά δοῦν

ΙΑ μέρα, ὁ Λιάς εἶδε θαῦμα!
Μήν ταράζεστε, παιδιά μου.
Εἴν' ἀλήθεια πώς πολύ σπάνια
παρουσιάζονται θαύματα στόν
ἄνθρωπο, ἀλλά φαίνεται πώς ὁ
Λιάς θά ἦταν ἀπ' αὐτούς τούς σπάνιους ἀνθρώ-
πους. Αὐτά τά πράγματα μποροῦμε νά τ' ἀκοῦ-
με, ποτέ ὅμως νά τά κρίνουμε. Βουλή Θεοῦ,
λοιπόν, ἦταν νά δεῖ ὁ Λιάς θαῦμα! Καί μάλιστα
σ' αὐτή τήν ἡλικία, μισή μερίδα ἀνθρωπος!

"Οχι, δέν κοιμήθηκε τό βράδυ στήν ἐκκλησιά γιά νά 'ναι ἀγιασμένος, οὔτε τοῦ 'χαν βάλει σκόρδο τή νύχτα κάτω ἀπ' τό μαξιλάρι του. Εἴδε θαῦμα στά καλά καθούμενα, μέρα μεσημέρι, κατακαλόκαιρα, τήν ὥρα πού δ παππούς ροχάλιζε στό χαγιάτι. Κι ὅπως ἐσεῖς ξέρετε, ὅταν οἱ μεγάλοι ροχαλίζουν τά μεσημέρια στό χαγιάτι, οἱ μικροί ἔχουν χρέος νά τριγυρίζουν στόν κῆπο ἢ στά κελάρια, ἢ στήν ἀνάγκη, καί λίγο παραέξω, στό δρόμο, γιά νά δοῦν ἄν τά πράγματα εἶναι ὅλα στή θέση τους.

"Ἐτσι ὁ Λιάς ἔφτασε μέχρι τό κοτέτσι. Καί πραγματικά, ὅλα ἦταν στή θέση τους. Οἱ φωλιές εἶχαν τ' αὐγά τους, κι δ κόκορας, κρατημένος στό ἔνα πόδι του, λαλοῦσε στά κεραμίδια. "Ολα ἐν τάξει, ἐκτός ἀπό ἔνα. Στή μεγάλη καλάθα, ὅπου βρισκόταν ἡ πιό περιποιημένη φωλιά, στρογγυλοκαθόταν μιά κότα, καί μάλιστα μιά κότα ἀποφασισμένη νά μήν τό κουνήσει ἀπό κεῖ οὔτε ρούπι.

Νά τα μας! Εἴμαστε τώρα ὑποχρεωμένοι, σκέφτηκε δ Λιάς, νά σεβαστοῦμε καί τήν κυρία κότα. Καί τί κάνει ἐδῶ, παρακαλῶ; Βέβαια, ἄν εἶχε λίγη εὐγένεια, δ Λιάς θά 'πρεπε νά σκεφτεῖ πώς ἡ κυρία κότα, ζαλισμένη ἀπό τόν

ήλιο, άπλως μεσημέριαζε. 'Ο Λιάς ὅχι μόνο δέν εἶχε τήν εὐγένεια αὐτή, ἀλλά πῆρε κι ἔνα ξύλο καί ζουλοῦσε τήν κότα στά φτερά. "Ε, λοιπόν, τί καταλαβαίνετε! 'Η μάχη ἦταν ἀναπόφευκτη, κι ὁ Λιάς δέν ἔπρεπε νά παραπονέται γιά ὅ,τι εἶδε παραπέρα, μιά καί πήγαινε γυρεύοντας.

Τσίμπα ὁ Λιάς μέ τό ξύλο, τσίμπα ἡ κότα μέ τό ράμφος, τό πράμα ἔφτασε στό ἀπροχώρητο. Μά καί νά τό κουνήσει ἡ καλή σου ἀπό κεῖ πού ἦταν, δέν τό 'λεγε. Τό μόνο πού ἄφησε στό Λιά νά δεῖ σ' ὅλη τή διάρκεια τῆς μάχης, ἦταν τά πολλά αὐγά πού εἶχε ἡ φωλιά κάτω ἀπ' τήν κοιλιά της. Εἴδατε τόπο πού βρῆκε ἡ ἀνάποδη γιά νά πάει νά μεσημεριάσει! Τί νά πεῖ κανείς μέ τίς ἴδιοτροπίες μερικῶν μερικῶν.

Καί νά 'ταν αὐτή μόνο ἡ ἀναποδιά της! 'Ενῶ στήν ἀρχή ριχνόταν μέ μανία μιά στό ξύλο τοῦ Λιά, μιά στά δάχτυλά του, ξαφνικά ἀρχισε νά τσιμπάει τ' αὐγά τῆς φωλιᾶς.

'Ο Λιάς κατατρόμαξε! Καί φυσικά δέν ἐνδιαφέρθηκε γιά τ' ἀσπράδια τῶν αὐγῶν, πού θά πήγαιναν χαμένα, ὅσο γιά τούς κρόκους, πού τοῦ ἀρεσαν. 'Η κυρία κότα ὅμως ἤξερε τί ἔκανε. 'Επειδή μισοῦσε πολύ τό Λιά ἐκείνη τή

στιγμή, πού ḥταν τό πιό κακό παιδί τῆς ἡμέρας, ḥθελε νά τόν ἐκδικηθεῖ χύνοντας τά κροκάδια.

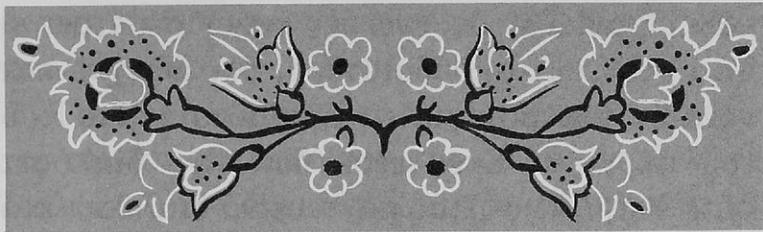
“Ομως, τότε ἀκριβῶς ἔγινε νά δεῖ ὁ Λιάς θαῦμα! ’Απ’ τό ἔνα αὐγό, πού μέ τό τσίμπα τσίμπα τό ’κανε θρύψαλα ἡ κυρία κότα, ἀντί νά χυθῇ ὁ κροκός πού περίμενε ὁ Λιάς, ξεπήδησε ἔνα δόλοκληρο πουλάκι! ’Αληθινό; Ρωτᾶτε; ’Αληθινότατο! ’Αφοῦ ἔκανε καί τσίου τσίου! Καί περπάτησε, καί τσίμπησε μέ τό μουσούδι του ἔνα ψίχουλο, καί γιά πόδια του εἶχε δυό δόδοντογλυφίδες!

‘Ο Λιάς κουτρουβάλησε, σά νά κοιμόταν ὀρθός, ἔξω ἀπ’ τό κοτέτσι: Εἶδα θαῦμα! ”Ἐνα ὅμως δέν καταλάβαινε, πού κι ἐγώ ἐπίσης δέν τό καταλαβαίνω καί πού καί σεῖς –θά δεῖτε– θά ’χετε δίκιο νά μήν τό καταλαβαίνετε. Πῶς τό θαῦμα παρουσιάστηκε στό Λιά, πού ḥταν τό πιό κακό παιδί τῆς ἡμέρας, ἀφοῦ πείραζε τήν κυρία κότα πού μεσημέριαζε ἥσυχα; ’Εδῶ πιά ἔχουμε μπερδευτεῖ ὄλοι μας. Στά κακά παιδιά καί περίεργα εἶναι σωστό νά παρουσιάζονται τά θαύματα, ἡ στά καλά καί ὑπάκουα πού κοιμοῦνται τά μεσημέρια; Βλέπω ἀδικία! Μεγάλη ἀδικία, παιδιά μου!

Τέλος πάντων ὁ Λιάς ἔτρεξε παντοῦ νά πεῖ πώς εἶδε θαῦμα. Τράβηξε τόν παππού ἀπ' τό μπαστούνι, τή μάνα ἀπ' τήν ποδιά, τή θείτσα ἀπ' τή φουστάνα, καί τούς ἔσυρε στή φωλιά. Πράμα ὅμως περίεργο! Κανείς δέν τόν πίστευε πώς εἶδε θαῦμα. Καμάρωναν τό πουλάκι, χαμογελοῦσαν κοιτάζοντας ὁ ἔνας τόν ἄλλο, ἄλλα νά πιστέψουν αὐτό πού τούς ἔλεγε μπουρδουκλώνοντας ἀπ' τή βία τά λόγια του ὁ Λιάς, πώς δηλαδή τό πουλάκι βγῆκε ἀπ' τ' αὐγό μπροστά του, ἀδύνατον! Ἡ σειρά ἦταν πολύ ἀπλή: Ἡ κότα μεσημέριαζε. Ὁ Λιάς σκάλισε τήν κότα πού μεσημέριαζε. Ἡ κότα θύμωσε. Ἡ θυμωμένη κότα τσίμπησε τ' αὐγό θέλοντας νά τοῦ χύσει τόν κροκό. Ἀπ' τό τσιμπημένο ὅμως αὐγό βγῆκε ἔνα πουλί.

Αὐτά ὅλα τά καταλάβαιναν, ἀφοῦ τούς τά ἔξηγοῦσε τόσο καθαρά ὁ Λιάς, μά δέν τά πίστευαν, ἀφοῦ καθόλου δέν ἀποροῦσαν. Δέν ξέρω ἄν εκανε καλά ὁ Λιάς πού ἐπέμενε νά τούς τά λέει καί νά τούς τά ξαναλέει. Ἐγώ νομίζω πώς, ἄν ἔβλεπα θαῦμα, θά τό κρατοῦσα γιά τόν ἑαυτό μου, καί πεντάρα δέ θά δινα ἄν οἱ ἄλλοι μέ πιστεύουν ἢ ὅχι.

(Από τό βιβλίο Περιπέτειες τοῦ μικροῦ Λιᾶ)

ΒΑΣΑ ΣΟΛΩΜΟΥ-ΞΑΝΘΑΚΗ

Πῶς ὁ Λιάς διάγνωσε μιά ἀρρώστια

ΛΙΑΣ ἄλλαξε τή γροθιά καί τήν
ἔβαλε κάτω ἀπ' τό ἄλλο μάγου-
λο. Καί βέβαια, γιά νά τό σκε-
φτεῖ ὁ Λιάς, παιδιά μου, σίγου-
ρα ὁ μικρός πρωτευουσιάνος θά
ταν ἔτσι ὅπως τόν εἶπε —μακριά ἀπό μᾶς!
"Αλλωστε, ὁ Λιάς εἶχε τά ἐπιχειρήματά του.
Πρῶτον, δέκατον, ὅγδοον! Φοροῦσε ἢ δέ φο-
ροῦσε ἀπ' τό πρωί τοῦ Θεοῦ μέχρι τά μαῦρα
μεσάνυχτα στά πόδια του παπούτσια; Κι ὅχι
παπούτσια τῆς προκοπῆς, ἀλλά παπούτσια
ὅλοκαίνουργα. Φῶς φανάρι πώς τά πόδια του

κάτι εἶχαν! Τρίτον: ἐνῷ δέν πεινοῦσε, ἔτρωγε. Τέταρτον καὶ σπουδαιότερο: δέν ἔδειχνε κανένα ἐνδιαφέρον γιά τά ὥραῖα παιγνίδια πού τοῦ φέρνανε. Σκεφτεῖτε: δέν εἶχε διαλύσει οὕτε ἔνα, ἐνῷ δὲ Λιάς κόντευε νά διαλύσει καὶ τό ἴδιο του τό σπίτι.

Τοῦ Λιᾶ τοῦτο τό τελευταῖο τοῦ 'κανε πολλή ἐντύπωση. Καί, καθώς ἦταν ἄνθρωπος πού ἀπό φύση του ἥθελε νά σκορπάει κάθε δυνατή γνώση γύρω του, προσπάθησε, ὕστερα ἀπό λίγο καιρό, μέ κάθε τρόπο, νά μάθει καὶ στό μικρό πρωτευουσιάνο πῶς διαλύεται ἔνα αὐτοκίνητο καί, στήν ἀνάγκη, πῶς ξαναφτιάχνεται. Τό δεύτερο βέβαια μέρος τῆς δουλειᾶς, ἔξαιτίας πού ἦταν ἀσήμαντο, δέν ἐνδιέφερε πολύ, κι ὅποιος ἥθελε μποροῦσε νά προσπαθήσει, ὅποιος βαριότανε, ἃς τ' ἄφηνε.

'Ο Λιάς ὅμως, πάνω ἀκριβῶς στήν ἐπιχείρηση, ὅταν σήκωσε τό κεφάλι του, ἔφριξε. 'Αντί νά τόν εὐχαριστήσουνε γιά τά πολύτιμα μαθήματά του —τόν κορακοδάσκαλο, βλέπετε, τόν πληρώνανε!— ἀντί νά λάμψουν πρόσωπα καί μύτες, ἀντί νά κατεβοῦνε ὅλες οἱ μηχανές, τ' ἀεροπλανάκια, οἱ βάρκες, τά τάνκς ἀπ' τά ντουλάπια, καί νά πάρουν μέρος στή

δράση τοῦ κόσμου, σηκώνει τό κεφάλι του,
πού λέτε, καὶ τί βλέπει!

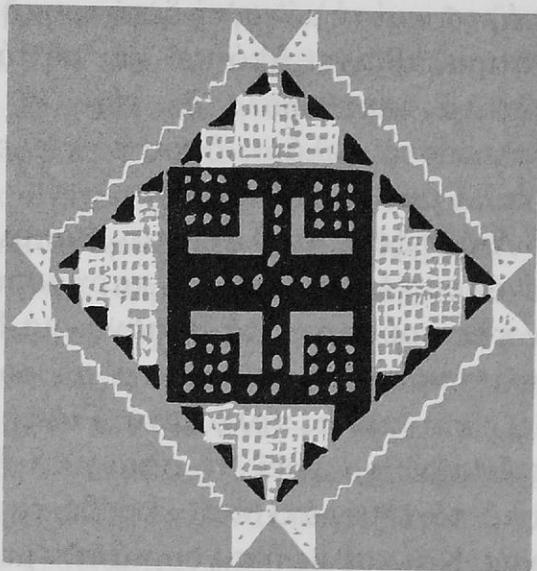
Τό μικρό πρωτευουσιάνο νά ρουφάει τίς μύτες του ἀπ' τό κακό του πού δέν μποροῦσε νά διαλύσει οὕτε ἔνα αὐτοκίνητο —ἄρρωστο, τό καημένο!— καὶ νά ρίχνει δάκρυ κορόμηλο στά ὄλοκαίνουργα παπούτσια του, τή «μαμάαα», στητή καὶ κρύα, σάν τό ἄγαλμα τοῦ Ἰωσήφ Ρωγῶν στήν πλατεία τοῦ χωριοῦ, νά τόν ἀγγίζει εὐγενικά, σά συναχωμένο μαντίλι, μέ τά δυό της μόνο δάκτυλα —μή καὶ συναχωθοῦν καὶ τά ὑπόλοιπα— καὶ νά τόν μεταφέρει ὥς τήν πόρτα, καὶ τή μάνα, τή δική του τή μάνα, νά τόν παραλαβαίνει ἀπό κεῖ καὶ μέ τά δέκα της δάκτυλα —καὶ βάλε ἂν εἶχε κι ἄλλα! — ὥς κάτω στό κελάρι, ὅπου τόν κλείδωσε γιά τά καλά μιά ὄλόκληρη μέρα.

“Αν ὁ Λιάς ἤξερε, τουλάχιστον, κάποιον ἀπ’ τούς μεγάλους ἐφευρέτες, θά παρηγοριότανε γιά τήν κλεισούρα καὶ τά βάσανα, μά δυστυχῶς ὅταν κάνουμε τή γνωριμία μ’ αὐτούς τούς κυρίους, είναι κιόλας πολύ ἀργά. Γιά τήν ὥρα, ὁ Λιάς ἔψαχνε νά βρεῖ ἂν σφαιρικό ἦταν ἡ μακρουλό τό πιθαράκι πού ἔκρυβε τό γλυκό τῆς μάνας. Καὶ καθώς ἡ σιγουριά τῶν μεγάλων

ἀνδρῶν δέ δέχεται ἀργοπορίες, ὅταν μάλιστα εἶναι καί μισοσκόταδο, ὁ Λιάς ἔχωσε τό χέρι του μέσα στό σφαιρικό πιθάρι κι ἔβγαλε μιά χούφτα, μά τί χούφτα, ντομάτα μπελτέ, πού τήν ἔφερε δλόισια στό στόμα.

Παρακαλῶ, μήν ξινίζετε τά μοῦτρα σας! Στό κάτω κάτω ντομάτα ἦταν, δέν ἦταν καί δηλητήριο! Μόνο πού ὁ Λιάς ἀναγκάστηκε νά φτύνει μιά δλόκληρη βδομάδα.

(Από τό βιβλίο *Περιπέτειες τοῦ μακροῦ Λιᾶ*)

ΒΑΣΑ ΣΟΛΩΜΟΥ-ΞΑΝΘΑΚΗ

Πῶς ὁ Λιάς ἔσπαζε
τό κεφάλι του
γιά τό ποῦ θά βρισκε
ἡ μάνα του ψάρι

MΙΑ μέρα ὁ Λιάς πέθανε. Ἄληθεια σᾶς λέω, ἔτρεξε τόσο πολύ αἷμα ἀπό τό γόνατό του πού δέν μποροῦσε παρά νά εἶχε πεθάνει, γιατί ποτέ του ὁ Λιάς δέν εἶχε δεῖ τόσο ποτάμι αἷμα νά χύνεται. Κι ἐπειδή φοβότανε μήπως τό δεῖ κι ἡ μάνα του καί τά χάσει κι αὐτή σάν αὐτόν, κι ἀποπάνω τοῦ δώσει καί κανένα γερό ξύλο πού γκρεμοτσακίστηκε ἀπ' τήν ξένη μάντρα, ἔκανε τόν ἀνήξερο καί δέ μαρτυροῦσε πώς ἦταν πεθαμένος.

Μποροῦσε, βέβαια, νά μήν τό χει πληρώσει τόσο ἀκριβά. Οὕτε γιά νά κλέψει τίποτα

άνέβηκε στή μάντρα, ούτε νά βγάλει τή γλώσσα του στό κοριτσάκι τῆς γειτόνισσας, ούτε νά σημαδέψει τίς γλάστρες στά παράθυρα, ούτε κάν νά χαζέψει τήν κίνηση τοῦ ξένου σπιτιοῦ. Νά, δ γείτονας κούρευε τά πρόβατα, κι ό Λιάς θέλησε νά δεῖ πῶς γίνεται τό κούρεμα. Πρόβαλε λοιπόν τή μούρη του στήν κορυφή τῆς μάντρας —ϊσα ϊσα νά ἔξεχουν τά δυό του μάτια πού χρειάζονταν, κι ό υπόλοιπος, πού δέν χρειάζονταν, ἔμεινε κρεμασμένος πίσω ἀπ' τή μάντρα.

Τό πῶς ἔγινε τώρα καί ξεγλίστρησε, καί φύγανε τά πόδια του ἀπ' τά στηρίγματα, καί βούλιαξαν ξαφνικά τά μάτια ἀπ' τήν κορυφή κορυφή τῆς μάντρας, ούτε δ ϊδιος τό κατάλαβε, ούτε κανένας ἄλλος πού νά μοῦ τό πεῖ γιά νά σᾶς τό πῶ.

Πάντως ό Λιάς δέν εἶχε πόδι, καί φαίνεται δέν εἶχε πιά ούτε κεφάλι, γιατί κι ἀπό κεῖ ἔτρεχε λίγο αἷμα. "Οταν ό Λιάς διαπίστωσε πῶς ἔχασε καί τό κεφάλι, καταέσκασε, γιατί ἡ μάνα του πάντα τοῦ 'λεγε τό κεφάλι νά προσέχει καί ποτέ δέν τοῦ 'λεγε νά προσέχει τά πόδια.

Καθώς θυμήθηκε τή μάνα του, τήν ἔφερε ξαφνικά δλοζώντανη μπροστά του, τί κλάμα

καί κακό θά 'κανε ὅταν τόν ἔβλεπε πόσο πολύ
ἡταν πεθαμένος, κι ὕστερα σκέφτηκε καί τόν
παππού πού θά μασουλοῦσε τά μουστάκια του
γιά νά μή φανεῖ ὅτι ἥθελε νά κλάψει, κι ἡ
θείτσα θά 'κλαιγε, κι οἱ γείτονες θά τσίριζαν,
κι ὁ πατέρας θά 'κοβε βόλτες... ἔ, ἐκεῖ πιά δέν
ἄντεξε, παιδιά μου, μέσα σέ τόσους θρήνους ὁ
Λιάς, ἔβαλε κι αὐτός τά κλάματα. Κι ὅχι κλά-
ματα μαλακά· κλάματα μεγάλα καί φωναχτά,
ὅπως ταιριάζει στήν περίπτωση.

Αὐτά τά διαφορετικά λοιπόν κλάματα
ἄκουσε ὁ ἀγροφύλακας τοῦ χωριοῦ, καθώς
περνοῦσε ἀπό κεῖ δίπλα, κι ἔτρεξε στό Λιά. 'Ο
Λιάς, ὅμως, καί τώρα ἀκόμα δέ μαρτύρησε τί-
ποτα. Μόνο πού καθώς τόν πῆρε στά χέρια
του ὁ ἀγροφύλακας, ὁ Λιάς κατάλαβε πώς τό
κεφάλι δέν εἶχε φύγει δλωσδιόλου, μά κάτι
κρατοῦσε ἀκόμα ἀπ' τό λαιμό. Καί καθώς δέν
εἶχε φύγει τό κεφάλι, δέν εἶχε φύγει καί τό
στόμα, καί τά δόντια, κι ἡ γλώσσα, κι ὁ Λιάς
ἀποφάσισε νά κάνει χρήση αὐτοῦ τοῦ μέρους
τοῦ προσώπου του, ἄν μποροῦσε. Ψιθύρισε
λοιπόν στόν ἀγροφύλακα, ὅσο πού ἀκούστη-
κε, μιά καί δέ βρίσκονταν στή ζωή:
—"Οχι, ὅχι στή μάνα μου.

Θέλησε νά πεῖ καί παρακάτω: πώς δέν
ηθελε νά τόν δεῖ ή μάνα του πεθαμένο, μά
πάνω σ' αύτό τό σημεῖο λυπήθηκε τόσο πολύ
τόν έαυτό του, πού ἔβαλε ξανά τά κλάματα.

‘Ο ἀγροφύλακας τότε εἶπε:

— Καλά. Θά σέ πάω ὅμως στό κοινοτικό
γραφεῖο, γιατί σήμερα εἶναι Τρίτη, καί κάθε
Τρίτη ἔρχεται ό ἀγροτικός γιατρός.

‘Ο Λιάς κλότσησε, καί τότε κατάλαβε πώς
κλότσησε καί μέ τά δυό του πόδια.

‘Ο ἀγροφύλακας ἔπρεπε νά ἀπαντήσει, για-
τί ὅταν κάποιος κλοτσάει, δέ συμφέρει νά
μήν τοῦ ἀπαντᾶμε, γιατί θά ξανακλοτσήσει.
Εἶπε λοιπόν:

— ’Εκεῖ πού ἔπεσες, ἥταν ὅλο κόπριές. ‘Ο για-
τρός θά σου κάνει ἔναν ἀντιτετανικό ὄρο.

‘Ο Λιάς τά ’χασε. ’Απ’ ὅ, τι ἦξερε, στούς
πεθαμένους κάνουν ἄλλα πράματα κι ὅχι ἀπ’
αύτό πού, πῶς τό λένε, εἶπε ό ἀγροφύλακας.
‘Ο ἀγροφύλακας ὅμως τόν ἔστησε στήν πόρτα
τοῦ κοινοτικοῦ γραφείου κι οὕτε ἔδειχνε κα-
μιά διάθεση νά τόν κλάψει, μόνο εἶπε:

— ’Εγώ βιάζομαι. Θά πᾶς μόνος σου στό για-
τρό καί θά τοῦ πεῖς: Νά μοῦ κάνεις ἔναν ὄρο
γιά τέτανο. Ξαναπές το.

- Νά μοῦ κάνεις ἔναν ὄρό γιά τέτανο, ἐπανάλαβε δὲ Λιάς ξεψυχισμένος.
- Μπράβο! Ξαναπές το ἄλλη μιά φορά, γιά νά ’μαστε σίγουροι τί θά πεῖς.
- Νά μοῦ κάνεις ἔναν ὄρό γιά τέτανο, μουρμούρισε δὲ Λιάς.

Καί τώρα τά ’χε δλότελα χαμένα, καθώς μάλιστα δέν ἔβρισκε τί σχέση μποροῦσε νά ’χε ἡ μάντρα μέ τόν τέτανο —πῶς τόν εἴπανε— κι δὲ γιατρός μέ τίς κοπριές. ‘Ωστόσο ἀνέβηκε τίς σκάλες κρατώντας τό μαντίλι τοῦ ἀγροφύλακα πάνω στό γόνατό του, ἔσπρωξε τήν πόρτα κι εἶπε στό γιατρό, ἀκριβῶς ὅπως τοῦ εἶπε δὲ ἀγροφύλακας νά πεῖ:

- Νά μοῦ κάνεις ἔναν τέτανο γιά τόν ὄρό.

‘Ο γιατρός ὅμως, φαίνεται, κατάλαβε πώς τό παιδί ἦταν πεθαμένο καί πώς, σάν τέτοιο, δέ γίνεται νά θέλει τίποτα, κι ἔβαλε τά γέλια.

‘Ο Λιάς θύμωσε. Δέν ξέρω καί καλά, ἄλλα θαρρῶ πώς θύμωσε κυρίως μέ τόν ἀγροφύλακα. Καί πάνω στό θυμό του, τήν ὥρα πού δὲ γιατρός ἔτοίμαζε τόν τέτανο γιά νά μήν πάθει ὄρό, ὅπως διάταξε δὲ ἀγροφύλακας, κατάλαβε ὅχι μόνο πώς ἦταν μπίτ ξεγραμμένος ἀπ’ τόν κόσμο τοῦτο, μά πώς ἦταν καί κρεμμύδι. Γιατί δὲ για-

τρός ἔβγαζε καί ἔβγαζε καί ἔβγαζε ροῦχα, γιά νά βρεῖ τό μπράτσο τοῦ Λιᾶ, καί τελειωμό δέν εἶχαν δσα ἔβγαζε. Στό τέλος, τόν ξεφλούδησε δλότελα. Στό βάθος βάθος ἀπ' τίς φλοῦδες, δ γιατρός βρῆκε τό Λιά, ἀδυνατούλη κι ἀσπριδερό σάν καθαρισμένο ἀμυγδαλάκι. Μαζί μέ τό Λιά βρῆκε καί τό μπράτσο του, πού τοῦ 'δωσε μιά μέ τή βελόνα. "Υστερα τόν ἔκανε πάλι κρεμμύδι, τοῦ 'δεσε καλά τό γόνατο νά μήν τοῦ φύγει, καί τόν ἔστειλε στή μάνα του, μέ ἄλλη διαταγή καί τοῦτος μέ τή σειρά του. — Κοίτα, πές στή μάνα σου νά μή σου δώσει ψάρι λίγες μέρες.

'Ο Λιάς ἔφτασε στό σπίτι καί φώναξε στή μάνα του:

—'Ο γιατρός μοῦ 'κανε τέτανο, κι ό ἀγροφύλακας θυμώνει μέ τίς κοπριές, ἐγώ... ἐγώ τό κούρεμα ἥθελα νά δῶ, ό πατέρας εἶναι ἐδῶ; πρέπει νά πάρεις ψάρι, εἶπε ό ἀγροφύλακας, καί δέν κάνει νά μοῦ δώσεις ψάρι, καί ποῦ θά βροῦμε ψάρι;

— Σιγά σιγά, εἶπε ἡ μάνα, μοῦ τά 'κανες σαλάτα στό μυαλό μου. Πρῶτα πές μου ποῦ γκρεμοτσακίστηκες, κι ύστερα, τί σου 'κανε ό γιατρός.

‘Ο Λιάς ἀπάντησε σ’ ὅ,τι τόν ρώτησε ἡ μάνα του, ὅμως πάρα πολύ βιαστικά, γιατί ἀνησυχοῦσε ποῦ θά βρίσκανε ψάρι. ‘Η μάνα ἔπιασε καὶ μέ τά δυό της χέρια τό κεφάλι.

— Μά ὁ γιατρός εἶπε πώς δέν κάνει νά σου δώσω ψάρι, κι ἐμεῖς εἶναι ζήτημα ἢν τρῶμε μιά φορά τό χρόνο ψάρι, γιατί θές ντέ καὶ καλά τώρα νά βροῦμε ψάρι, δέν καταλαβαίνω.

“Η ὁ γιατρός σου εἶπε νά σου δώσω ψάρι;

— “Οχι, ὁ γιατρός μοῦ εἶπε νά μή μοῦ δώσεις ψάρι, ἀπάντησε ὁ Λιάς σκεφτικός, ἀλλά γιά νά μή μοῦ δώσεις ψάρι, πρέπει νά μαγειρέψεις ψάρι καί...

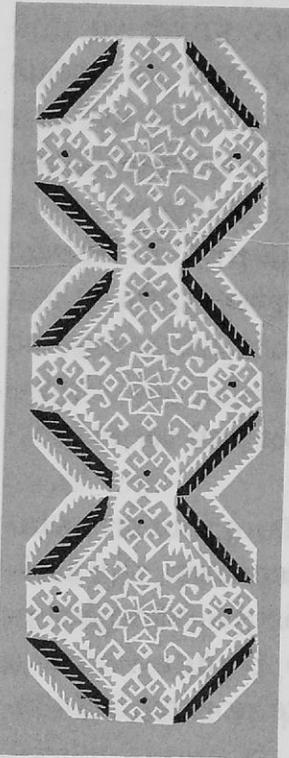
— Σταμάτα, εἶπε ἡ μάνα, πάλι μοῦ τά μπέρδεψες!

Κι ἔλυσε τήν ποδιά νά πάει ἡ ἴδια στό κοινοτικό γραφεῖο γιά νά ξεμπερδέψει τήν ύπόθεση. ‘Ο Λιάς στό μεταξύ ἔδειχνε τόσο ἀπορροφημένος μέ τό ψάρι, πού ξέχασε ὀλότελα πώς ἦταν πεθαμένος, κι οὕτε πού τό ξαναθυμήθηκε στή ζωή του.

(‘Από τό βιβλίο *Περιπέτειες τοῦ μικροῦ Λιᾶ*)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

· Η Ξανθούλα

Τήν εἶδα τήν Ξανθούλα,
τήν εἶδα ψές ἀργά,
πού ἐμπῆκε στή βαρκούλα
νά πάει στήν ξενιτιά.

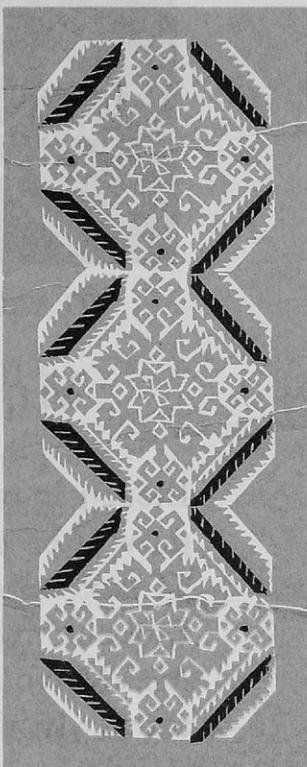
· Εφούσκωνε τ' ἀέρι
λευκότατα πανιά,
ώσαν τό περιστέρι
πού ἀπλώνει τά φτερά.

· Εστέκονταν οἱ φίλοι
μέ λύπη, μέ χαρά,
καὶ αὐτή μέ τό μαντίλι
τούς ἀποχαιρετᾶ.

Καί τό χαιρετισμό της
ἐστάθηκα νά ἵδω,
ώσπου ἡ πολλή μακρότης
μοῦ τό 'κρυψε καί αὐτό.

Σ' ὀλίγο, σ' ὀλιγάκι
δέν ἥξερα νά πῶ,
ἄν ἔβλεπα πανάκι,
ἡ τοῦ πελάγου ἀφρό.

Καί ἀφοῦ πανί, μαντίλι,
ἐχάθη στό νερό,
ἐδάκρυσαν οἱ φίλοι,
ἐδάκρυσα κι ἐγώ.

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Μητέρα

Εἶδες μές στή γειτονιά
μιάν αὐλή μέ λεμονιά;
Τί κακό γίνετ' ἐκεῖ!
Στέκουν κι οἱ περαστικοί...
Δῶ «Μανούλα!» κεῖ «Μητέρα!»
— τοῦτο γίνετ' ὅλη μέρα.

Ποιός πεινᾶ καὶ ποιός πονεῖ,
κι ὅλοι βάνουν τή φωνή.
“Ἐνα, νά τονέ χτενίσει,
ἄλλο, νά τόν σαπουνίσει.

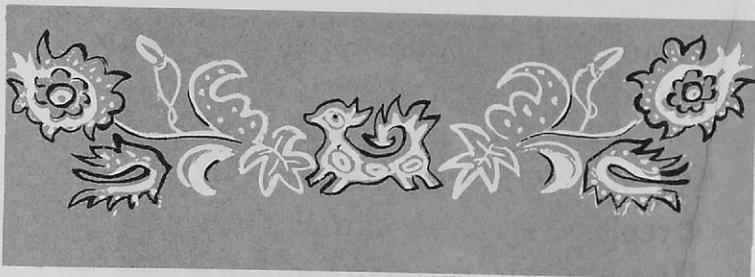
Ποιός «Μανούλα!» ποιός «Μητέρα!»
— τοῦτο γίνετ' ὅλη μέρα.

”Αχ, μανούλα! πῶς βαστᾶς;
Φτερά νά χεις νά πετᾶς!
Πῶς μπορεῖς, παρακαλῶ,
καὶ δέ χάνεις τό μυαλδό;
Δῶ «Μανούλα!» κεῖ «Μητέρα!»
— τοῦτο γίνετ' ὅλη μέρα.

”Εχεις κάποια πληρωμή
κι ἀπ' τά χείλια σου στιγμή
τό χαμόγελο δέ λείπει
καὶ δέν τά σουφρώνει λύπη;
Δῶ «Μανούλα!» κεῖ «Μητέρα!»
— τοῦτο γίνετ' ὅλη μέρα.

Πάνω, κάτω: στή δουλειά,
στή βοήθεια, στά φιλιά.
Φαίνεται — ποιός τό πιστεύει; —
πώς ὁ κόπος λιγοστεύει,
σά σέ κράζουν ὅλη μέρα
ποιός «Μανούλα!» ποιός «Μητέρα!»

(Από τό περιοδικό Ή Διάπλασις τῶν Παιδῶν)

ΖΩΡΖ ΣΑΡΡΗ

Τό γαϊτανάκι

M

ΙΑ φορά, δέν πάει καιρός, ζοῦσε σ' ἔνα μικρό χωριό, κάπου ἐδῶ κοντά, ἔνας ἄνθρωπος πολύ σοφός καί πολύ γέρος. Ἡ πλάτη του ἦταν σκυφτή, τόσο σκυφτή, πού ἡ ἀσπρη του γενειάδα ἄγγιζε τή γῆ. Εἶχε διαβάσει τά βιβλία ὅλου τοῦ κόσμου καί εἶχε μάθει τίς γλῶσσες ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ζοῦσε ἀπόμερα, σ' ἔνα μικρό σπιτάκι, ὁλομόναχος. Στόν κῆπο του φύτρωναν κι ἄνθιζαν ὅλων τῶν λογιῶν τά λουλούδια: τριαντάφυλλα, τουλίπες, μαργαρίτες, κυκλάμινα, ζουμπούλια κι ὅμορφα κατακόκκινα γαρίφαλα.

Οἱ συχωριανοί του πολύ τόν ἀγαποῦσαν κι

ὅλοι τόν φώναζαν: ὁ κυρ Νικόλας ὁ Γαρίφαλος. Κάποιο δειλινό, δταν ὁ ἥλιος καλησπέριζε τή νύχτα πού σκαρφάλωνε πίσω ἀπό τό βουνό, τρία κοριτσάκια πέρασαν μπροστά ἀπό τόν κῆπο τοῦ κυρ Νικόλα, τραγουδώντας τοῦτο τό ὅμορφο τραγούδι:

”Αν ὅλα τά παιδιά τῆς γῆς
πιάναν γερά τά χέρια
κορίτσια ἀγόρια στή σειρά¹
καί στήνανε χορό²
ὁ κύκλος θά γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι δλόκληρη τή Γῆ μας
θ' ἀγκάλιαζε θαρρῶ.

”Ο γερο-σοφός, κείνη τήν ὥρα, πότιζε τά λουλούδια του. Σήκωσε τό κεφάλι καί χαμογέλασε στά παιδιά. Τό γέρικο ρυτιδιασμένο χέρι του τούς ἔγνεψε φιλικά.

— Καλησπέρα, κύρ Νικόλα, τοῦ φώναζαν τά κοριτσάκια, καί χάθηκαν στή στροφή τοῦ δρόμου.

”Οταν τέλειωσε τό πότισμα, ὁ κυρ Νικόλας μπῆκε στό σπίτι του καί κάθησε στό γραφεῖο

του. Μιά στοίβα χοντρά βιβλία τόν περίμενε.
"Επρεπε νά τά διαβάσει... Τί παράξενο ōμως,
έκεινο τό βράδυ, δσο κι ἄν πάσχιζε νά συγ-
κεντρωθεῖ, δέν τά κατάφερνε. 'Ο λογισμός
του ἔτρεχε ἀλλοῦ: στά τρία κοριτσάκια, στό
τραγούδι τους.

Χρόνια τώρα ζοῦσε εύτυχισμένος μέ τά βι-
βλία του, τά λουλούδια του, δλομόναχος, και
ξάφνου ἡ μοναξιά του φάνηκε ἀβάσταχτη.
Κατάλαβε πώς ἡ ζωή του ἔφτανε στό τέρμα
της, νοστάλγησε τά νιάτα του.

"Ηταν πολύ λυπημένος ἔκεινο τό βράδυ δ
καλός κύρ Νικόλας. Κουνοῦσε τό χιονισμένο
του κεφάλι καί μιλοῦσε δυνατά: «Εἶμαι μόνος,
κανένας δέν μπορεῖ νά μέ βοηθήσει, κανέναν
δέν μπορῶ νά βοηθήσω μέ τίς χίλιες γνώσεις
μου. Εἶμαι ἄχρηστος. "Ας ἥμουν τουλάχιστο
νέος, ἃς εἰχα τή δύναμη νά ξανάρχιζα τή ζωή
μου, θά μποροῦσα...».

Μονομιᾶς τό πρόσωπο του κύρ Νικόλα
φωτίστηκε. Σηκώθηκε ἀπό τήν πολυθρόνα
κι ἄρχισε νά χώνει βιαστικά κι ἀνάκατα μέσα
σέ μιά βαλίτσα τά πράματά του. Λίγα ροῦχα,
τό χτένι του, τό σαπούνι, ἔνα ζευγάρι μάλλι-
νες κάλτσες, τίς παντόφλες του...

Τήν ἄλλη μέρα τό πρωί, οἱ χωριανές, ἀνοίγοντας τά παραθυρόφυλλά τους, εἶδανε ξαφνιασμένες τόν κύρ Νικόλα, πού ποτέ δέν εἶχε βγεῖ τόσο νωρίς, νά κατευθύνεται πρός τό σταθμό τοῦ τραίνου.

«Ποῦ νά πηγαίνει ό γερο-Γαρίφαλός μας;» ἀναρωτήθηκαν.

‘Ο σταθμάρχης τόν χαιρέτησε μέ σεβασμό καὶ τόν βοήθησε ν’ ἀνέβει στό βαγόνι. ’Ακούστηκε ἔνα σφύριγμα, ἡ ἀτμομηχανή ξεφύσηξε δυνατά, κι οἱ τεράστιες ρόδες ἄρχισαν νά κυλᾶνε πάνω στίς σιδερένιες ράγες. ’Ωρες πολλές, τσάφ-τσούφ-τσάφ-τσούφ, καὶ τό τρένο ἔφτασε στή μεγάλη πόλη μέ τούς πολλούς ἀνθρώπους καὶ τά πολλά αὐτοκίνητα. ’Ο γερο-σοφός σάστισε, ζαλίστηκε ἀπό τή φασαρία καὶ τήν κίνηση, ἄλλα δέν κοντοστάθηκε. Τράβηξε κατευθεῖαν γιά τό σπίτι τοῦ ξακουσμένου γιατροῦ Ξανανιώνη. Καθόταν στό γραφεῖο του, φορώντας τήν κάτασπρη μπλούζα του. ”Ήτανε νέος καὶ ὅμορφος.

— Γιατρέ, τοῦ εἶπε ἀμέσως ό κύρ Νικόλας, δέν εἶμαι ἄρρωστος. Εἶμαι γέρος, πολύ γέρος. ”Ερχομαι σέ σᾶς γιά νά μοῦ δώσετε τά χάπια «Νεοζίλ», πού δίνουν ξανά νιάτα καὶ δύναμη.

Θέλω νά ἔξαφανιστοῦν οἱ ρυτίδες μου, θέλω τό κορμί μου νά γίνει εἰκοσάχρονο.

‘Ο γιατρός ἔσμιξε τά φρύδια.

— Αὐτά τά χάπια εἶναι σπάνια καί κοστίζουν ἀκριβά. Ἐχετε τόσα πολλά χρήματα γιά νά τ’ ἀγοράσετε;

— Γιατρέ μου, εἶμαι ἀπένταρος, κι ὅμως τά θέλω. Θά σᾶς ἔξηγήσω ἀμέσως γιατί τά θέλω. Χτές τό βράδυ, ἔτσι ξαφνικά, μιά θαυμαστή Ἰδέα γεννήθηκε στό μυαλό μου. Ἡ Γῆ μας εἶναι στρογγυλή μέ 40.000 χιλιόμετρα περιφέρεια. Κάπου τρία δισεκατομμύρια ἄνθρωποι τήν κατοικοῦν. Ἐκανα ἔνα μικρό, ἀπλό ὑπολογισμό: “Αν ὅλοι οἱ νέοι ὅλου τοῦ κόσμου, ἀγόρια καί κορίτσια, δώσουν τά χέρια μιάν δρισμένη μέρα, σέ μιάν δρισμένη στιγμή, μποροῦν νά φτιάξουν ἔνα γαϊτανάκι γύρω ἀπό τή Γῆ, κι ὅλοι μαζί, ἀγαπημένοι, νά τραγουδήσουν καί νά χορέψουν. Πρέπει νά γίνω νέος καί δυνατός. Θά κάνω τό γύρο τοῦ κόσμου καί θά μιλήσω σ’ ὅλους γιά τήν Ἰδέα μου καί είμαι σίγουρος πώς θά τήν καταλάβουν καί θά τή δεχτοῦν.

‘Ο γιατρός ἄκουσε προσεχτικά τό γερο-Niκόλα, ὑστερα σηκώθηκε, ἄνοιξε μιά μεγάλη

ντουλάπα γεμάτη γιατρικά κι ἔβγαλε ἔνα μικρό κουτί.

— Όριστε, τοῦ εἶπε, σᾶς χαρίζω τά «Νεοζίλ». Ή Ιδέα σας μοῦ ἀρέσει. Πάει τόσος καιρός πού δέν τραγούδησα, δέ χόρεψα. Πολλοί οἱ ἄρρωστοι, πολλές οἱ ἔγνοιες. Τήν ἡμέρα πού θά γίνει τό γαϊτανάκι, εἰδοποιῆστε με, θά θελα κι ἐγώ νά μπῶ μές στό χορό.

Ο κύρ Νικόλας, κρατώντας σφιχτά τό πολύτιμο κουτί, εὐχαρίστησε τόν καλό γιατρό καί βγῆκε στούς δρόμους τῆς πολύβουης πόλης. Ἔνιωθε χαρούμενος καί τοῦ φαινόταν

πώς ὅλοι οἱ περαστικοί τοῦ χαμογελοῦσαν καλοκάγαθα, λέσ και μάντευαν τίς φωτεινές σκέψεις του.

Μπῆκε σ' ἔνα ξενοδοχεῖο, ζήτησε νά τοῦ δώσουν ἔνα δωμάτιο καί, πρίν ξαπλώσει, κατάπιε τρία χάπια, πίνοντας ἔνα μεγάλο ποτήρι νερό, κι ἀποκοιμήθηκε...

Τήν ἄλλη μέρα ξύπνησε ἀπό τά χαράματα. "Ενιωσε καλοδιάθετος, θέλησε νά χαϊδέψει τά γένια του. Τό χέρι του ὅμως ἄγγιξε ἔνα δροσερό μάγουλο.

Πήδηξε μεμιᾶς ἀπό τό κρεβάτι καί κοιτάχτηκε στόν καθρέφτη. Τί μεταμόρφωση! "Ηταν νέος κι ὅμορφος. Τοῦ ἦρθε νά φωνάξει ἀπό χαρά.

Σήκωσε μέ τό χέρι μιά καρέκλα, πήδηξε πάνω στό τραπέζι, σβέλτα ξανακατέβηκε, ἔδωσε μερικές μπουνιές στόν ἀέρα. "Ηταν νέος καί δυνατός, τί τόν ἔνοιαζαν τά ἑκατό του χρόνια!

"Ο κύρ Νικόλας ταξίδεψε σέ πολλά μέρη καί ἀντάμωσε ἀνθρώπους ἀπό ὅλες τίς φυλές τῆς γῆς. Οἱ πιό πολλοί τόν δέχτηκαν μέ χαρά καί ὑποσχέθηκαν νά πάρουν μέρος στό χορό σά θά 'ρθει ἡ ὥρα. Βρῆκε ὅμως καί σκληρούς ἀνθρώπους, πού τοῦ φέρθηκαν ἄσχημα. "Ἐνας μάλιστα κακός ἀρχηγός μιᾶς μεγάλης χώρας τόν ἔκλεισε δεκαπέντε μέρες στή φυλακή, γιατί τόν νόμισε ἐπικίνδυνο γιά τήν ἡσυχία τῆς χώρας του.

“Οταν βγῆκε ό κύρ Νικόλας ἀπό τή φυλακή, βιάστηκε νά κερδίσει τό χαμένο καιρό. Δούλεψε σκληρά γιά νά βγάλει τά χρήματα πού χρειάζονταν γιά ὅλα τά τηλεγραφήματα πού ἔστειλε σέ δλον τόν κόσμο γιά νά ἀναγείλει τή μέρα καί τήν ὥρα πού θά γινόταν τό γαϊτανάκι.

Παντοῦ ἔστειλε μηνύματα, στίς ἄκριες τῆς σφαιρας.

«Θά χορέψουμε καί θά τραγουδήσουμε ὅλοι μαζί, στόπ. Τήν πρώτη μέρα τῆς "Ανοιξης, στόπ. Δῶστε τά χέρια, στόπ.»

Δέν ξέχασε κανέναν, οὕτε κι αὐτούς πού τοῦ εἶχαν πετάξει πέτρες. Ποιός ξέρει, ἵσως τήν τελευταία στιγμή νά μετάνιωναν καί νά 'διναν κι αὐτοί τό χέρι.

Ἐπιτέλους ἔφτασε ἡ πρώτη μέρα τῆς "Ανοιξης! Ἡ Γῆ στολισμένη τήν περίμενε. Τά λουλούδια εἶχανε ντυθεῖ μέ χίλια χρώματα καί τά πουλιά τραγουδούσανε τά πιό ὅμορφα τραγούδια τους. Ὁ οὐρανός ḥταν ἀσυννέφιαστος κι ὁ ἥλιος ἔλαμπε μ' ὅλη τή δύναμή του, φωτίζοντας τίς ὅμορφιές τῆς πλάστης.

Μέ μιά κίνηση, κορίτσια κι ἀγόρια ἀπ' ὅλες τίς χῶρες, ἀπ' ὅλες τίς φυλές, δώσανε τά

χέρια κι ἄρχισαν νά χορεύουν τραγουδώντας:

”Αν ὅλα τά παιδιά τῆς γῆς
πιάναν γερά τά χέρια
κορίτσια ἀγόρια στή σειρά
καὶ στήνανε χορό
ὅ κύκλος θά γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι δλόκληρη τή Γῆ μας
θ' ἀγκάλιαζε θαρρῶ.

‘Ο Νικόλας κοιτοῦσε μέ μάτια θαμπωμένα
ἀπό τά δάκρυα. Χιλιάδες νέοι περνοῦσαν
μπροστά του. Τούς εἶχε συναντήσει στά ταξί-
δια του. Γαλανομάτηδες μέ ξανθά μαλλιά, με-
λαχρινοί μέ μαῦρα μάτια, νέγροι μέ κάτασπρα
δόντια, Κινεζοῦλες μέ τραβηγμένα μάτια, ἐρυ-
θρόδερμοι μέ πολύχρωμα φτερά δίνανε τά χέ-
ρια σ’ αὐτό τό γαϊτανάκι πού ἀγκάλιαζε τή Γῆ.
Τούς ἔκουγε νά τραγουδᾶνε, νά μιλᾶνε, νά γε-
λᾶνε καὶ νά φωνάζουν. ‘Ο Γιόχαν ἔσφιγγε τό
χέρι τοῦ Γιάννη καὶ ἔλεγε: «Πόσο κουτοί
ῆμασταν νά μή μιλᾶμε ὁ ἔνας στόν ἄλλον.
Μοιάζεις τοῦ ἀδελφοῦ μου». ‘Ο Γιάννης
ἔλεγε: «Δέ θά εῖμαι πιά μόνος τά βράδια τοῦ

χειμώνα, θά κάνουμε παρέα καί θά λέμε ίστορίες».

Οἱ φωνές τῶν νέων ἦταν τόσο δυνατές πού γκρέμισαν τούς τοίχους ὅλων τῶν φυλακῶν καί οἱ φυλακισμένοι ξεχύθηκαν λεύτεροι καί πιάσαν τό χορό καί τό τραγούδι μέ τούς ἄλλους νέους τῆς Γῆς.

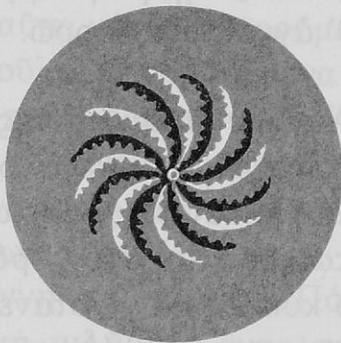
”Αν ὅλα τά παιδιά τῆς γῆς
πιάναν γερά τά χέρια
κορίτσια ἀγόρια στή σειρά
καί στήνανε χορό¹
ὅ κύκλος θά γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι ὀλόκληρη τή Γῆ μας
θ' ἀγκάλιαζε θαρρῶ.

”Αν ὅλα τά παιδιά τῆς γῆς
φωνάζαν τούς μεγάλους
κι ἀφῆναν τά γραφεῖα τους
καί μπαῖναν στό χορό
ὅ κύκλος θά γινότανε
ἀκόμα πιό μεγάλος
καί δυό φορές τή Γῆ μας
θ' ἀγκάλιαζε θαρρῶ.

Θά ρχόνταν τότε τά πουλιά
θά ρχόνταν τά λουλούδια
θά ρχότανε κι ή ἄνοιξη
νά μπει μές στό χορό¹
κι δύ κύκλος θά γινότανε
ἀκόμα πιό μεγάλος
καί τρεῖς φορές τή Γῆ μας
θ' ἀγκάλιαζε θαρρῶ!

(Από τό βιβλίο *Tό γαϊτανάκι*.

Τό ποίημα είναι τοῦ Γιάννη Ρίτσου)

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ως άργοτες για τη συζήση των «Ανθεργίων» κάτια τη διά του Δημότικου Συδέου το φεύγονταρο το 1974, λαϊκούργος Νικολάου Κ. Λαζαρέ, Τίτλοι έκπτωσης και τόμων τόμων ήγινε διπλή όπερα της Παναγιώτη Ζέχη.

Ο κάθε δύνας μπό των τόμων των 'Ανθελογίου προσφέρεται νό χρηματοποιηθεί σε δύο τάξεις του Δημότικου. 'Ο πρώτος είναι για την 'Α' και 'Β' τάξη, ο δεύτερος για τη 'Γ' και 'Δ', και δι τρίτος για την 'Ε' και 'Ζ'.

*Εἴπαμε πολλά καὶ σώνει,
ἄς λαλήσει κι ἄλλο ἀηδόνι.*

Της παραπάνω φορά το θάνατό μας να είναι προσφέρεται σε δύο ποσοτάτες, μεταξύ των τμημάτων του Δημότικου. Μέσα στους τόμους του δύναται διεύθυνται —και ούτε ήμων, θλαστε, κατορθωτο— νό ύσθετες αντικροσσοκευτική σίτουν της Νεας ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ. Οι Νεοβλήγες ανηγραφείς, φύρε και οι καλότεροι, που δεν διέβιεν καίρια κατελλήλα για την παδική ήλιτσια, δύναται προσφέρειν αναπλήρωτην περιφρενήτην πλάτην της έπιλογής των καμένων βερύκια σλοκών της 'Επιτροπής των 'Ανθελογίων'. Δε διάλογο μή δε Α'

Τίλος, το 'Ανθελόγιο αύτού δεδοχή γένεται νό ύποκαταστήσι, τα βιβλία των 'Αναγνωστάδη ΟΙΚΟΣ, για νό προσφέρει στους μικρούς μαθητας μια σπάρα διπλή γνήσια λογοτεχνικά κείμενα, κοινωνικές μαθαίνοντας τους φίρουν σε μια πρετερημένη με τη ΝΕΑ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, δια τοις βοηθήσοντα σημαντικά γάμματα ΟΙΚΟΣΟΥΝ του προφορικό και γραπτό λόγο αρτηριαμένα Ηλιξ κάνουν να εγκλητούν διάφορα καθησυχαστικά μεθόδια της πραγματικής το διάβοσμα.

Θά ργόνταν τότε τα ποσιά
Θά ργόνταν τά λουλούδια
Θά ρρόντανε ει δη μαρέζη
νά μπα μέσ στό χερό
κι διώκλος θά γινότανε
Διόδια τιδ μεγάλος.
και τρεις φορές τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ!

ΙΖΝΩΔ ΙΩΚ ΗΛΛΟΝ ΑΜΩΠΑ
ΙΝΔΩΡΙΔ ΟΔΛΑΔ ΙΑ ΙΣΩΗΛΑΔ ΕΔ

Απαντήσεις στά Μαντέματα

Από τή σελίδα 82:

- Τό χελιδόνι.
- Ο ψύλλος.

Από τίς σελίδες 97-98:

- Τό καντήλι.
- Ο πετεινός.
- Η κουβαρίστρα.
- Τά δόντια και ή γλώσσα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Οι έργασίες γιά τή σύνθεση τοῦ «'Ανθολογίου γιά τά παιδιά τοῦ Δημοτικοῦ» ἄρχισαν τό φθινόπωρο τοῦ 1974, ἐπί ύπουργίας Νικολάου Κ. Λούρου. 'Η ἐκτύπωση καὶ τῶν τριῶν τόμων ἔγινε ἐπί ύπουργίας Παναγιώτη Ζέπου.

‘Ο κάθε ἔνας ἀπό τοὺς τόμους τοῦ ’Ανθολογίου προορίζεται νά χρησιμοποιηθεῖ σέ δύο τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ. ‘Ο πρῶτος εἶναι γιά τήν Α' καὶ Β' τάξη, ὁ δεύτερος γιά τή Γ' καὶ Δ', καὶ ὁ τρίτος γιά τήν Ε' καὶ ζ'.

Οἱ τόμοι εἶναι ἀφιερωμένοι, μέ τή σειρά, στή μνήμη τριῶν σπουδαίων λογοτεχνῶν, πού ἀσχολήθηκαν μέ τήν παιδική λογοτεχνία καὶ ἔχουν διαπαιδαγωγήσει γενεές. ’Ελληνοπαίδων μέ τό ἔργο τους: τόν Ζαχαρία Παπαντωνίου, τόν Γρηγόριο Ξενόπουλο καὶ τήν Πηνελόπη Δέλτα.

Ἐγινε προσπάθεια ὥστε τό ’Ανθολόγιο νά εἶναι προσαρμοσμένο στίς πνευματικές ἀνάγκες τῶν παιδιῶν τοῦ Δημοτικοῦ. Μέσα στούς τόμους του δέν ἐπιδιώκεται —καὶ οὕτε ἡταν, ἄλλωστε, κατορθωτό— νά δοθεῖ ἀντιπροσωπευτική εἰκόνα τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας. Οἱ Νεοέλληνες συγγραφεῖς, ἀκόμα καὶ οἱ καλύτεροι, πού δέν διέθεταν κείμενα κατάλληλα γιά τήν παιδική ἡλικία, δέν περιλαμβάνονται ἐδῶ. Πάντως, ἡ εὐθύνη τῆς τελικῆς ἐπιλογῆς τῶν κειμένων βαρύνει δόλοκληρη τήν ’Επιτροπή τοῦ ’Ανθολογίου.

Τέλος, τό ’Ανθολόγιο αὐτό δέν ἔγινε γιά νά ύποκαταστήσει τά βιβλία τῶν ’Αναγνωστικῶν, ἄλλα γιά νά προσφέρει στούς μικρούς μαθητές μιά σειρά ἀπό γνήσια λογοτεχνικά κείμενα, ποιητικά καὶ πεζά, πού θά τούς φέρουν σέ μιά πρώτη ἐπαφή μέ τή Νέα Ἑλληνική Λογοτεχνία, θά τούς βοηθήσουν σημαντικά νά καλλιεργήσουν τόν προφορικό καὶ γραπτό λόγο τους καὶ θά τούς κάνουν νά ἀγαπήσουν ἀκόμα περισσότερο τό βιβλίο καὶ τό διάβασμα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γιά σένα πού πήρες αυτό τό βιβλίο (<i>Πρόλογος</i>)	11
Προσευχή (<i>ποίημα</i>)	13
(Δημοτικό. Συλλογή <i>Κούνια-μπέλα</i> , λαϊκά παιχνίδια και τραγούδια γιά πολύ μικρά παιδιά, διαλεγμένα από τή Φανή Σαρεγιάννη, 'Αθήνα 1950)	
Φεγγαράκι μου λαμπρό! (<i>ποίημα</i>)	13
(Δημοτικό. Συλλογή <i>Παιχνίδια και τραγούδια λαϊκά</i> , 'Αθήνα 1957)	
Κικιρίκου! νά ή αύγή!	14
(<i>'Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Ό γερο-Βαγγέλης, δ τσαγκάρης	15
(<i>'Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Καλύτερα βρεμένος παρά φορτωμένος	17
(<i>'Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Τό πουλάκι	19
(<i>'Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Τό πουλάκι (<i>ποίημα</i>)	20
(<i>'Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Μπροστά στή θάλασσα	21
(<i>'Αλφαβητάρι μέ τόν ήλιο</i>)	
Τραγουδάκια γιά τό μωρό (<i>ποιήματα</i>)	23
(Δημοτικά. Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, Παράρτημα ἀριθ. 1. <i>Νανούρισματα, Ταχταρίσματα, Παιχνιδάκια</i> . 'Ανθολόγημα μέ σημειώσεις Φανής Σαρεγιάννη, 'Αθήνα 1953)	
Μήν τό κάνεις αυτό, μητέρα	24
(Δημοσθένη 'Ανδρεάδη, <i>'Αλφαβητάριο τό Νέο. Μέρος Β'</i> , 'Αθήνα, 'Εκδοτικός Οίκος Δημητράκου)	

Τό πρωινό ντύσιμο	26
(Γεωργίας Ταρσούλη, Στής Μαμᾶς τήν ἄγκαλιά. Ἐκδόσεις Μ. Πεχλιβανίδης καὶ Σία Α.Ε., Ἀθῆναι)	
Ντίλι-ντίλι-ντίλι... (ποίημα)	28
(Δημοτικό. Παιχνίδια καὶ τραγούδια λαϊκά)	
Τί ὄνειρο εἶδε ἡ Δαφνούλα γιά τὸν ἥλιο	33
(Ἐπ. Γ. Παπαμιχαήλ, Ἀλφαβητάριο. Μέρος Β', Ἀθῆναι, ἐκδότης Δ. Δημητράκος, 1917)	
Δυό κατσίκες σ' ἔνα γεφύρι	38
(Ἀρ. Π. Κουρτίδη, Ἰστορίες. Ἀναγνωστικό Β' Δημοτι- κοῦ, ἐκδοση 18η. Ἐν Ἀθήναις, ἐκδ. Ἰωάννης Δ. Κολλά- ρος καὶ Σία, 1932)	
Πῶς ἔνα ἄλογο κι ἔνας σπουργίτης βοηθοῦν ὁ ἔνας τὸν ἄλλο	39
(Ἀρ. Π. Κουρτίδη, Ἰστορίες)	
‘Ο γνωστικός βάτραχος	42
(Ἀρ. Π. Κουρτίδη, Ἰστορίες)	
Μαργαρίτα (ποίημα)	44
(Μιχ. Δ. Στασινόπουλον, Ἀρμονία. Ποιήματα γιά τὰ παι- διά, Ἀθήνα)	
‘Η πεταλούδα (ποίημα)	45
(Ζαχαρία Παπαντωνίου: ἀπό τό βιβλίο Ζαχ. Λ. Παπαντω- νίου - Γεωργίου Ε. Λαμπελέτ, Παιδικά τραγούδια Ἐκδ. Οἰ- κος Δημητράκου, Ἀθῆναι 1931)	
Τό γλυκό	47
(Ἐλένης Θεοχάρη-Περράκη, Σκανδαλιές τῆς Σουβλίτσας)	
Πυροσβεστική (ποίημα)	52
(Μαρίας Γουδέλη, Ζωγραφίες καὶ τραγούδια. Δίφρος)	
Μαστόροι (ποίημα)	53
(Μαρίας Γουδέλη, Ζωγραφίες καὶ τραγούδια)	
‘Η γιαγιά ἄρχισε τό παραμύθι	54
(Ἀλφαβητάρι μέ τὸν ἥλιο. Μέρος Β', Ἐκδοση 19η, 1938, Ἀρχαῖος Ἐκδοτικός Οἰκος Δημητράκου, Α.Ε.)	
Γλωσσοδέτες	61
(Δημοτικά. Παιχνίδια καὶ τραγούδια λαϊκά)	

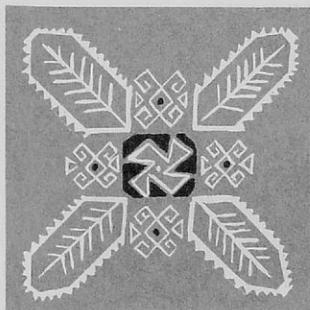
Τό ἄσχημο βασιλόπουλο	62
(Γαλάτειας Καζαντζάκη, <i>Oἱ τρεῖς φίλοι</i> , Ἀναγνωστικό Β' Δημοτικοῦ, Ἀθῆναι 1917)	
Ἡ σάλπιγγα (ποίημα)	70
(Παιδική βιβλιοθήκη. <i>Tά πρώτα βήματα — ποιήματα διά παιδιά — ύπο</i> . Ἰωάννου Πολέμη. Ἐν Ἀθήναις, Κατάστημα τοῦ Συλλόγου 1904)	
Καντηλάκι (ποίημα)	71
(Στέλιου Σπεράντζα, <i>Μικρές φωνές</i> . Μ. Πεχλιβανίδης καὶ Σία, Ἀθῆναι 1962)	
Τρεῖς κοτούλες (ποίημα)	72
(Χάρη Σακελλαρίου, <i>Χαρούμενες φωνές</i> . Ι. Βασιλείου, 1962)	
Μοῦ 'λεγε ἡ μάνα μου (ποιήματα)	73
(Δημοτικά. Νεοελληνική βιβλιοθήκη. <i>Νανουρίσματα, Τα- χταρίσματα...</i>)	
'Ο κουλουράς (ποίημα)	74
(Γιώργη Κρόκου, <i>Παιδικά χαμόγελα</i> . Ι. Σιδέρης, 1963)	
Λύκος, ἀλεπού καὶ γάδαρος (λαϊκό παραμύθι)	76
(Ἐλληνικά Παραμύθια, Ἐκλογὴ Γ.Α. Μέγα Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἐστίας», Ἰωάννου Δ. Κολλάρου καὶ Σίας Α.Ε.)	
Τά βγάζουμε; (ποίημα)	79
(Δημοτικό [λάχνισμα]. <i>Παιχνίδια καὶ τραγούδια λαϊκά</i>)	
Ἡ ἀλεπού καλόγρια (ποίημα)	80
(Γεωργίου Δροσίνη, <i>Παραμύθια</i> . Ἐν Ἀθήναις, ἐκδότης Γεώργιος Κασδόνης, 1889)	
Μαντέματα	82
(Δημοτικά. <i>Παιχνίδια καὶ τραγούδια λαϊκά</i>)	
"Ενα τσαμπί σταφύλι	83
(Μαρίας Κουβαλιᾶ-Γουμενοπούλου, <i>Πές μου κάτι, Μανού- λα</i> . Ἐκδόσεις «Ἐλαφος», Ἀθῆναι 1971)	
Ξύπνημα (ποίημα)	87
(Βασίλη Ρώτα, <i>Αὐγούλα</i> , τραγουδάκια, στιχοπαίγνιδα, μύ- θοι. Ἀθῆνα 1974)	
Γέλια καὶ κλάματα (ποίημα)	88
(Βασίλη Ρώτα, <i>Αὐγούλα</i>)	

Τό πιό μεγάλο (<i>ποίημα</i>)	89
(Βασίλη Ρώτα, <i>Αύγουστα</i>)	
‘Η Σουσουράδα	90
(Κυρα-Μάρθας, Περιοδικό ‘Η Διάπλασις τῶν παιδῶν, 21 Ιανουαρίου 1917)	
Τό χρυσόψφαρο (<i>λαϊκό παραμύθι</i>)	94
(Έλληνικά <i>Παραμύθια</i> , ἐκλογή Γ. Α. Μέγα)	
Τά καβούρια κάνουν γάμο (<i>ποίημα</i>)	96
(Δημοτικό. <i>Παιχνίδια καὶ τραγούδια λαϊκά</i>)	
Μαντέματα	97
(Δημοτικά. <i>Παιχνίδια καὶ τραγούδια λαϊκά</i>)	
Τ’ ἀρνίτσι-μπίτσι	98
(Γεωργίας Ταρσούλη, <i>Tά παραμύθια πού ἀγαπῶ</i> . Ἐκδόσεις Μ. Πεχλιβανίδης καὶ Σία Α.Ε. ’Αθῆναι)	
‘Η Ἀννιώ (<i>ποίημα</i>)	105
(Γιάννη Κουγιούλη. <i>Ρένου Ἡρακλῆ Ἀποστολίδη, Ἀνθο- λογία τῆς Νεοελληνικῆς Γραμματείας — Ἡ Ποίηση. Τά Νέα Ἐλληνικά, ’Αθῆναι)</i>	
Μπαλόνια (<i>ποίημα</i>)	106
(Γ. Κοτζιούλα, “Ἀπαντα, τόμ. Γ’. Δίφρος 1959)	
Σπιτόγατος	107
(Κ.Α. Σφαέλου, <i>Τά Ἀπομνημονεύματα ἐνός γάτου. Δωρικός</i>)	
Τό τραγούδι τῆς Ψιψίνας (<i>ποίημα</i>)	120
(Λίνας Κάσδαγλη, Περιοδικό ‘Η Ὁδηγός, Σεπτέμβριος- ’Οκτώβριος 1952)	
Οί καλύτεροί μου φίλοι (<i>ποίημα</i>)	121
(Ρένας Καρθαίου, <i>Χαρταετοί στόν οὐρανό</i> , ’Αθήνα 1973)	
Γύρω γύρω ὅλοι (<i>ποίημα</i>)	122
(Ρένας Καρθαίου, <i>Χαρταετοί στόν οὐρανό</i>)	
‘Ο Γιαννάκης καὶ ὁ Φλόξ	124
(Γεωργίας Ταρσούλη, <i>Tά παραμύθια πού ἀγαπῶ</i>)	
Μαλλιαρός (<i>ποίημα</i>)	131
(Άλεξανδρου Πάλλη [Λέκα ’Αρβανίτη], <i>Κούφια καρύδια.</i> Λίβερπουλ 1915)	

Τρία χτυπήματα στήν πόρτα	133
(Χρυσούλας Χατζηγιαννιού, <i>Ήλιε μου, ήλιε μου, μικρές ιστορίες για μικρά παιδιά</i> , 'Αθήνα 1973)	
Οι ἄνεμοι	136
(Χρυσούλας Χατζηγιαννιού, <i>Ήλιε μου, ήλιε μου</i>)	
Πουλάκι τοῦ χειμώνα (ποίημα)	139
(Μιχ. Δ. Στασινόπουλου, <i>Άρμονία</i>)	
Τό ποταμάκι (ποίημα)	140
(Ζαχαρία Παπαντωνίου, <i>Παιδικά τραγούδια</i>)	
Ἡ μερμηγκοφωλιά	141
(Μαρίας Κουβαλιᾶ-Γουμενοπούλου, <i>Πές μου κάτι, Μανούλα</i>)	
Ο Ἡλιος καὶ δὲ Ἀέρας (ποίημα)	148
(Γεωργίου Δροσίνη, <i>Παραμύθια</i>)	
Γιατί τά σκυλιά κυνηγάνε τίς γάτες καί οἱ γάτες τούς ποντικούς	150
(Φανής Παπαλουκᾶ, <i>Ιστορίες σάν παραμύθια</i> , 'Εκδοτικός Οίκος «Ἀστήρ», 'Αλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, 'Αθῆναι)	
Ο Ποντικούλης (ποίημα)	157
(Ζαχαρία Παπαντωνίου, <i>Παιδικά τραγούδια</i>)	
Τό ρολόι (ποίημα)	159
(Μιχ. Δ. Στασινόπουλου, <i>Άρμονία</i>)	
Τό ξένο αὐγό	161
(Ἐλένης Βαλαβάνη, Κύκλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Παιδικοῦ Βιβλίου, <i>Τό χρυσό ρόδι. Σύγχρονη ελληνική παιδική λογοτεχνία</i> , 'Αθῆναι 1974)	
Κούκος (ποίημα)	168
(Τέλλου "Αγρα, Περιοδικό Ἡ Διάπλασις τῶν Παΐδων, 18 'Ιανουαρίου 1936)	
Οι τρεῖς συμβουλές	169
(Λότης Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου, <i>17 ελληνικά λαϊκά παραμύθια διασκευασμένα γιά παιδιά. Οι ἐκδόσεις τῶν Φίλων</i> , 'Αθῆνα 1973)	

Τό γεφύρι τ' ούρανοῦ	176
(Γεωργίας Δεληγιάννη-Αναστασιάδη, <i>'Ο Νάνος Τραλαλάς</i> , β' έκδοση, «Μίνωας»)	
Τά παιδιά τῆς γῆς (<i>ποιήματα</i>)	184
(Λίνας Κάσδαγλη, Περιοδικό <i>Η Όδηγός</i> , 1952)	
Ό Κουτόγιαννος	187
(Ελίζας Χατζιδάκη, <i>Πιρλιπίνος Μικρούτσικος κι ἄλλα παραμύθια</i> , Αθήνα 1972)	
Ό Πιτσιρίκος	198
(Δανάης Τσουκαλᾶ, <i>Τά παραμύθια τῆς Νεφέλης. Δεύτερη έκδοση συμπληρωμένη.</i> <i>Ικαρος</i>)	
Τά δελφίνια	207
(Φανής Παπαλουκᾶ, <i>Ιστορίες σάν παραμύθια</i>)	
Νανουρίσματα (<i>ποιήματα</i>)	214
(Δημοτικά. Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, <i>Νανουρίσματα, Ταχταρίσματα...</i>)	
Πάπιες, χῆνες τοῦ γιαλοῦ (<i>ποίημα</i>)	216
(Δημοτικό. Νεοελληνική Βιβλιοθήκη, <i>Νανουρίσματα, Ταχταρίσματα...</i>)	
Χελιδονάκι μου γοργό (<i>ποίημα</i>)	216
(Δημοτικό. <i>Παιχνίδια καὶ τραγούνδια λαϊκά</i>)	
Μάρτη, Μάρτη βροχερέ (<i>ποίημα</i>)	216
(Δημοτικό. <i>Παιχνίδια καὶ τραγούνδια λαϊκά</i>)	
Καλημερούδια (<i>ποίημα</i>)	217
(Αλέξανδρου Πάλλη, <i>Κούφια καρύδια</i>)	
Τό παιδί καὶ τ' ἀστέρια (<i>ποίημα</i>)	218
(Μαρίας Κουβαλιᾶ-Γουμενοπούλου, <i>Τό κονκί καὶ τό ρεβύθι. Έκδόσεις «Δαμασκός»</i>)	
Πῶς ὁ Λιάς εἶδε κάτι πού οἱ ἄλλοι δέν μποροῦσαν νά δοῦν	220
(Βάσας Σολωμοῦ-Ξανθάκη, <i>Περιπέτειες τοῦ μικροῦ Λιᾶ,</i> «Κασταλία»)	
Πῶς ὁ Λιάς διάγνωσε μιά ἀρρώστια	225
(Βάσας Σολωμοῦ-Ξανθάκη, <i>Περιπέτειες τοῦ μικροῦ Λιᾶ</i>)	

Πόδες ό Λιάς ἔσπαζε τό κεφάλι του γιά τό ποῦ θά βρισκε ή μάνα του ψάρι 229
(Βάσας Σολωμοῦ-Ξανθάκη, Περιπέτειες τοῦ μικροῦ Λιᾶ)
Ἡ Ξανθούλα (ποίημα) 236
(Διονυσίου Σολωμοῦ, "Απαντα, τόμος πρώτος, Ποιήματα, ἐπιμ. Λίνου Πολίτη, "Ικαρος, Ἀθῆνα 1948)
Μητέρα (ποίημα) 238
(Τέλλου "Αγρα, Περιοδικό Ἡ Διάπλασις τῶν Παιδῶν, 9 Ιανουαρίου 1937)
Τό γαϊτανάκι 240
(Ζώρζ Σαρρῆ, Τό γαϊτανάκι, παραμύθι γιά παιδιά. Ἀθῆναι 1973, ἐκδόσεις «Κέδρος». Τό ποίημα είναι τοῦ Γιάννη Ρί- τσου)
Ἄπαντήσεις στά Μαντέματα 252
Σημείωμα τῆς Ἐπιτροπῆς 253

Επικοινωνία - Εθνικό Κέντρο Καλλιτεχνικών Επικοινωνιών και Κοινωνικών Αντιλήψεων
παρατίθεται στην Εθνική Λαογραφική Βιβλιοθήκη Χ. Κλεφτών.

Το γερόνι στη θάλασσα της Αίγας από εμπορικό πλοίο	201	
Επιφύλαξη της Ελληνικής Δημοκρατίας για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο (πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	204	
Δέσμος της Ελληνικής Δημοκρατίας με την Ελληνική Δημοκρατία (πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	204	
Ο Κοινωνικός διάλογος στην Ελληνική Δημοκρατία (πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	207	
8ΕΣ - Συμβούλιο Πρωτογενούς Νομοθεσίας για την Ελληνική Δημοκρατία (πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	207	
Ο Πειραιώς	(199) ποιόνιση	199
Θάς	Αρχαία Τοποθεσία Της παραπομπής της Ήλιου στην Κύπροντος δια την πόλη Βίδηνα ή την οθωνική θαλάσση της Λέσβου ή την πόλη Βίδηνα ή την οθωνική θαλάσση της Λέσβου (πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	207
Στην παραπομπή δοτ ποιότητας από την πόλη Βίδηνα ή την οθωνική θαλάσση της Λέσβου (πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	207	
Στην παραπομπή δοτ ποιότητας (πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	207	
Στην παραπομπή δοτ ποιότητας (πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	207	
Στην παραπομπή δοτ ποιότητας (πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	207	
Στην παραπομπή δοτ ποιότητας (πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	207	
Στην παραπομπή δοτ ποιότητας (πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	207	
Χελιδόνια ρου	(πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	216
Μόρτη, Μυρτη	(πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	216
Καλ πιλοτόνια	(πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	217
Το παιδί και την Ελληνική Κοινωνία	(πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	218
Πώς ο Άιας είναι κατι ποι-οι δάλοι δεν μπορούσαν να σταύρωσαν την Ελληνική Δημοκρατία	(πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	220
Ηώς ο Άιας διάγκωσε μέσα δραστηριότητα	(πρόταση για την απόβαση των Ελλήνων στην Κύπρο)	225

024000019557

Έκδοση Ε', 1979 (III). Αντίτυπα 220.000
Σύμβαση 3152/24-1-79

Έκτυπωση - βιβλιοδεσία : «ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ» Ε.Π.Ε.
Έξωφυλλο και κοσμήματα : Λουίζα Μοντεσάντου
Τυπογραφική έπιμέλεια : Έμμανουήλ Χ. Κάσδαγλης

Επίκληση στην παραδοσιακή ελληνική γλώσσα
επί την ομάδα των μαθητών

ΕΠΑ. «ΗΛ Οδακόνιτε» : πλούσιο/βαθύ - βασικός
επιφανειακός αριθμός της γλώσσας των αλλοφωνών
επιλέγεται ως „Χ λόγουνα“ : πανέλιμνη γλωσσογνωμός

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής